

جامعة آكلي محند أولحاج

كلية الحقوق

القسم العام

المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية الحكومية

مذكرة لنيل شهادة الماستر في القانون الدولي لحقوق الإنسان، القسم العام.

تحت إشراف :

إعداد الطالبين :

- لوني نصيرة

- بوبكر عفاف

- شرابي سيد علي

اللجنة المناقشة :

الأستاذ: خليفي سمير.....رئيسا

الأستاذ: لوني سي علي.....ممتحنا

الأستاذة: لوني نصيرة.....مشرفا

السنة الجامعية: 2018/2017

إهداء

إلى أُمِّي حفظها الله وإلى أبيي رحمة الله عليه

إلى إخوتي و أخواتي

إلى أحبتي جميعا خاصة سماؤ.

أهدي عملي المتواضع

عفاف

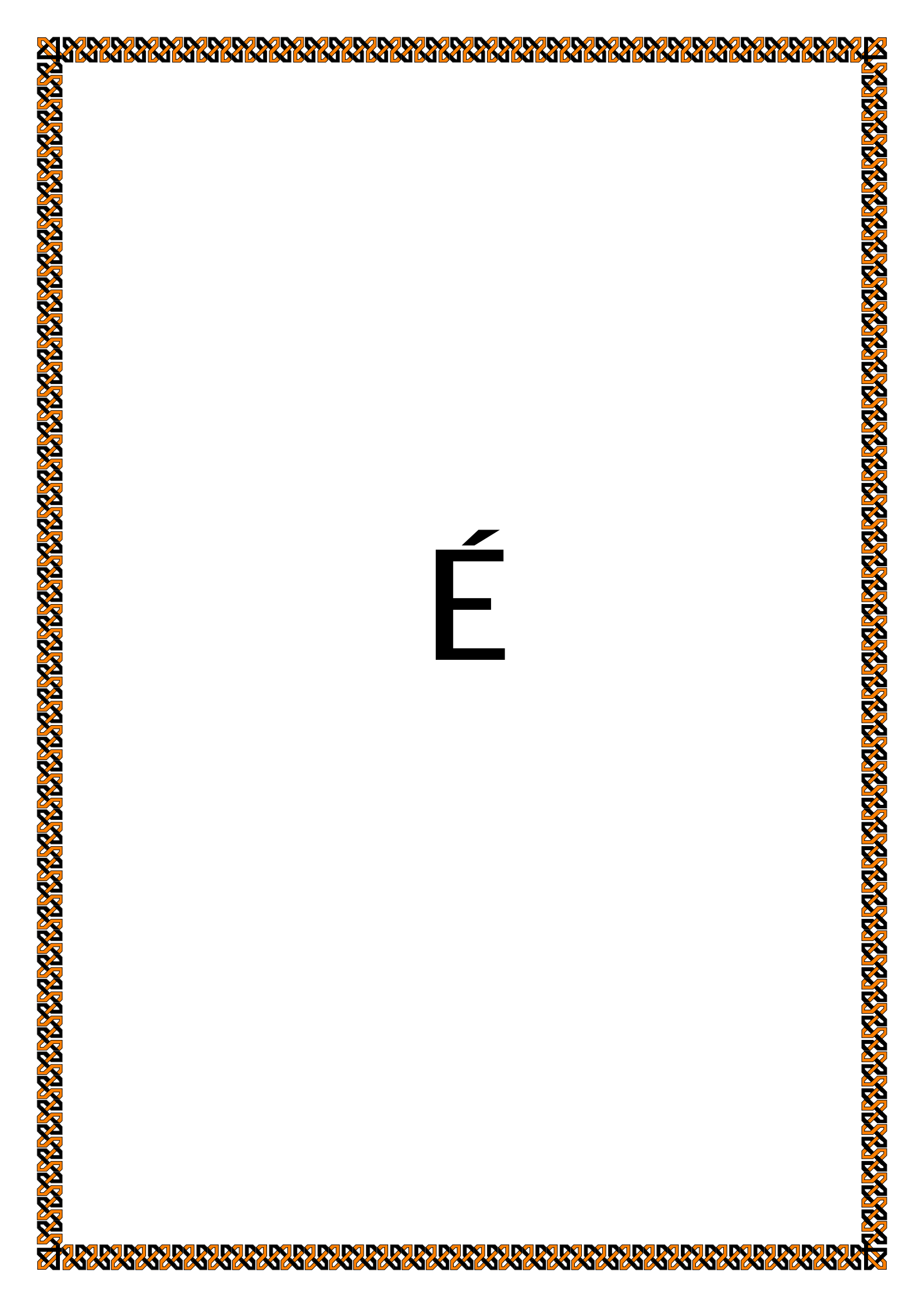
شكر و تقدير

نتوجه بالشكر القدير لأستاذة الفاضلة لوني نصيرة على نصائحها

القيمة و توجيهاتها السديدة.

ونتوجه بالشكر أيضا إلى رئيس اللجنة أستاذ خليفى سمير و أستاذ لونيى على الممتحن.

كما نتوجه بالشكر و العرفان إلى كل من ساعدنا في إنجاز هذه المذكرة.

É

قائمة المختصرات

باللغة العربية:

Ñ·ÛÉ : Ñ·Â

باللغة الأجنبية:

AFDI	Annuaire Français de Droit International.
AJIL	American Journal of International Law
AIDI	Annuaire Internationale de Droit International
P	Page
RCADI	Recueil de Cours de l'Académie de Droit International.
RGDIP	Revue Générale de Droit International Public
T	Tome

الفصل الأول

الأحكام لمسؤولية المنظمات الدولية
الحكومية

مقدمة

Û Ù Ý¼ É ÁÝ , Ý ÚÒ ß¼Ò Ý È ÁÆÉ ÁÙ
 , ÝÉ½ ÑÝ Ý ÁÚÒ ÁØÉÙÝ Û¼È ßÝ , È ÆÈ ÁÉ Ý
 Ú ÆÈ ÝÈ Á ÆÄ ÆÁ ½ ðÈ Ý ÚÒ Û¼È ¼
 ¿ÝÖ æÆ Ù Ú ÁÙ Ý ÁÏ ÁÖ æÆ;Ä Æ ÁÈ , Ý
 .ÛÁ ÁÉÝ Ý

È Á ÆÙÝ Ä ÆÁ ½ ÝÉÁ Ý ÁÚÒ ÁðÈ Ù
 ÛÁ ÁÆÉ Á È Ý½ È Ý½ ¿ Ù »Æ - ÈÈ Ù
 -ÆÈ ÁÚ - ÆÈ »ÝÁÙ ÝÉÁ Ý ÁÏ ÁÖ æÆ;Ä Á
 . ÝÉÁ Ý¼ ÁÙ

Ù ÆÈ Æ ÁÄÝ ÙÈ ß¼È ÙÙÉÁ Ý¼ Ì Á Ý ÁÚÒ ÁÙ;
 Ý ÝÉÁ Ý ÁÚÒ ÁÝÉÆ ÝÉ Ý Ì Û¼È ÆÈ ÙÉÁÙÝ
 (1). ÝÉÁ Ý¼ ÁÉÆ È½

Ý Ù Æ¿ ¿ð ÙÉÁ Ý ÝÉÁÄ ÁÉÝÑ ßÉ½
 Æ ÁÈ , È Á ÆÝ½ É × ðÈ Ý Á ÝÉÁÄ Ò ÖÈ ÉÉ
 ÆÈ Æ æÝ» ÄÄ Ý , ÝÉÁÙÝ ÁÙ ÆÈ ÉÆ ÝÝ Ä ½
 Ì ¼ð Ì È ÁðÉ ÆÈ ÁÝðÈ ÁÙ , Ý Á Ý
 " ÝÉÁÙÝ Á

, ÄÄ ÆÉÁðÝ æ ½ Ä Ö ÁØÉÙ ÆÁ ¿ÝÈ
 ÖÈ Á ÝÉÁÄ ÁÙ ÆÈ ÁÚ Á Ò ÙÝÉÈ È;

.222Ï ,1976 Æ Á, È Á ÆÆ, Ù Á ÝÉÁÙÝ Á, È ÙÑ -1

Ý ×Ý Ù¾ ÝÉ Ý ÙÝ Ù Ò Á ØÊ ¿ É, Ý Á
 . ÝÉÁ Ý¾ Ä ÁÊ É ÝÄ Ä ÁÙ
 ÝÉÄÄ Ò Á Ùß ßÉÁÙ ÁËÝÉÁÙ Ù ¿ Ö Ý ÁÆ ½È Ò
 Ù ÙÝÉÁÙ Ä ÝÉ æ½ ÝÉÄÄ ÄÑ Ý Á
 ÝÉÄÄ Ò ÄÍ Ù½É É Ä ÁÊ , Ùß ÄÑ ÁÝ Ý
 Ý ÁÝ ÄÄÆ ÄÜÉ Ý È ÙÉÝÙ ÄÈÉ ØÊ ÙÄÄÄÝÁ
 ... , ÝÉÄÄ Ä ÁßÝ
 Ý, Ä È ßÉ½ÝÉ ¿ » ÁÙÝÉÁÙ ½Ñ ßÉ
 ÈÈ ÖÄ ¿ÝÄÄ Ù ØÈÙ , ÄÄÝ ÝÉÁ Ý ÄÍ Á Ä ½
 Á ÁÝ É ÄÄ Á Ø ÙÝÉÁÙ ÁÝÙ ÖÝ ÁÙ Ù
 . ÝÉÁ Ý¾ Ý Ý Á Ý ÄÄÄÑ ØÊ
 ¿ É , É Á Ä ÁÙ Ý ÝÉÁ Ý¾ Á ½ ßÉ½ ÙÝ
 Ý¾ ÄÖÝ Ý Ä Á Á É ÄÄ ÄÄÝ Ä Á É ÄÉ Ù Á
 Ù Ù ÖÝ Ý ÁÆ ÙÝ ßÉ Ý½ Ù ÜÈ Ý Á ÝÉÁ Ò ÝÉÁ
 . ßÈ Ù Ä Á
 È¾É ÝÉÁÖÝ Á Ä Ù ÄÆ ÄÉÄ Ý
 Á Ù - Ù , ÝÉÁÖÝ Á ÝÆ ½27 ØÈ 2004 Ù ÙÈ
 Ý "ÈÝ Ä ÝÁ ÙÈ " "CARLI AUGEST FLEICHAURE" Á
 " Ý½ Ý " Á"ÈÝ ÝÈ ÁÝ Ý Ù " "MALCOM Chow"ÈÝ ÝÈ Á
 DAVI " " È Ù " VED P Nanda"ÄÝ É " È ÁÝ "TOCHIYA Ueki"
 (1). ÝÉÁÖÝ Á» È Ù ÜÈ Ý "ßÝÈ ÉÆ "Rouzie

¹ International law association – Berlin Conference, 2004
 Accountability of international organization. www.responsabilite.international.com

Ò ÁÉ Å ÁÚ ¼ ÝÉÄ Ò ÝÉÁ ¼ ÁÚ ½ ¾ÁÙ
 Ý ÝÉÁÙÝ ÁÏ ½ Ö Ý » ÁË Ý » ÁÙÝÉÁ
 Ý ÝÉÁ ÈÆ Á ÁËÝÈÈ ¼ ÝË ÁË ½ » ÞÉ Ý ÆÁ
 ÈÑ ÝÉÁ Ò ÁÙÝ ÄÄ Ì Á Ý ÝÉÁÙÉ Á ÝÚ Á

×Ý ÒÝ É Å ÝÚ ÝÉÁ Ò ÄÄ Æ ÞÉ ¿ ½ ¾Á×ÈÑ
 . Ñ É Á ÝÉÁÙÝ ÁÉ Å ÝÚ Á
 Ý ÁÙ ÁÝ Ä ÁÙ È Á ÝÉÄ Ò ÝÉÁ ¼ ÁË
 . ÒÈ Á ÆÁÝ ÝÉÁÙÝ ÁÏ ½ ÝÉÁ ¼ Ò Á

° Ý Á ÝÉÄ Ò · ÝÉÁ ¼ ÁÙ ·

· ÝÉÁ ¼ · æ ÁÚ ÁÙÝ (الفصل الأول) · Ò · ¿ ÝË · Ò · ØÈ
 · ¼ ÁÙ · È ÁË (الفصل الثاني) · ½ Ý Á ÝÉÄ Ò
 " ÝÉÄ Ò

الفصل الثاني

الآثار المترتبة عن المسؤولية الدولية

للمنظمات الدولية الحكومية

المبحث الأول

مظاهر المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية

ÜÈ , YÉ Ù Ý YÉÁ Ò Ý Á YÉÁÖË ÁÙ
 Ù YÉÁ Ý¼ ·Ä Ý ÆÁÝ Ý ÁÄÄ ÁÝÏ Á Ò Á
 . ÈÈ ÖÝ Ý Ý Ý Á ÖË Á Ú½
 » ÁÝ ÁÖÝ ÆÈÙ Ù ; YÉÁÄ Ò Á Ý¼ ÙÝ Á
 È¼Ý ÈÝÑ Ý ¼Ý ; Ý ÆÈ ; ; Ý¼ ÁÈ Ï Ý YÉÁ
 · YÉÁÄ Ò · YÉÁ Ý¼ ÁÈÝÑÝ Ù · ; ÈÑ · ÈÄ ·Ä ÁÆ
 · YÉÁÄ Ò Á Ý¼ · Ù » Æ ÁÖÝÝ , (المطلب الأول), È¼½
 (المطلب الثاني).

المطلب الأول

مفهوم و تطور المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية و أركانها

· ÖÖÝ ÁÖÖ Ö » ÖÖ Á Ö Ä ÈÝÑ Á YÉÁÄ Ò · YÉÁ Ý¼ ÁÙ
 · ØÈ Ý (الفرع الأول) YÉÁÄ Ò YÉÁ Ý¼ ÁÈÝÑÝ Ù » Ñ ; Ù ÖÖÙ
 · (الفرع الثاني). È¼½

الفرع الأول: مفهوم و تطور المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية

Ä Ý ÆÒ · ; Ä Ù YÉÁ Ò YÉÁ Ý¼ ÁÈÝÑÝ Ù ÆÈÙ
 » Ñ ; Ý Ù Á Ñ ÁÄ · Ù Ý YÉÁ Ý¼ ÁÍ ¼Ý Ù
 · ÈÝÄ È È ¼Ý Á

أولاً: مفهوم المسؤولية الدولية بوجه عام

يُؤثرُ الأفعالُ الدوليةُ بوجه عامُ على دولٍ أخرى، وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. (1) أ

1- تعريف المسؤولية الدولية:

يُؤثرُ الأفعالُ الدوليةُ بوجه عامُ على دولٍ أخرى، وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. (2) "

يُؤثرُ الأفعالُ الدوليةُ بوجه عامُ على دولٍ أخرى، وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. (3) " يُؤثرُ الأفعالُ الدوليةُ بوجه عامُ على دولٍ أخرى، وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. (3) "

يُؤثرُ الأفعالُ الدوليةُ بوجه عامُ على دولٍ أخرى، وقد تكونت هذه الأفعال من أعمال دولٍ أو من أعمال منظماتٍ دوليةٍ حكوميةٍ أو من أعمال أفرادٍ أو منظماتٍ غير حكوميةٍ. (3) "

¹ - EÖ 1/2 YÉÁ Y³/4 AUÝ

62I 'ÉÄ Á, 1995 Ä ÉÄÝ , Y Á NÁ, YÉÁ Y³/4 Á, Y È Ù
- CHARLES Rousseau, Droit International Public 8eme, Edition/ DALLOZ, 1967, P 106-107.

:Ù YÉAUÝ ÁÆ Á×Y Y -²

- BASDEVANT.J, Règle Générale de la paix Recueils des Cours de l' Hay 1936, P250.

Ñ'Ä, 1995ÈÄ Á,Ä É Ý 'È Á YÉAUÝ ÁÝ YÉÁ Y³/4 ÁÍ 1/2 Y È Ù -³
. 7-6i

BĒÁ Ý Āī × Ý, Ū ĀÁ ĀĒ Āġ » ÝÁŪ
 .Đ Ý Ñ ÁĒĒ Á
 İ Ý ÁŪ Ū (1)Ū Á ÝÉÁŪÝ ÁĒÑġ ÝÉÁ Ý¼ ÁŪÒ Í
 .» ÁŪ ¼Ý Á

2- أساس المسؤولية الدولية:

ĀĒ ÁŪ Á ÝÉÁŪÝ Á É ¼BĒÁŌĒ ÁŪ Ý ÁĀĒ Āī
 Ý¼ ÁĀĒ · ŌĒ Ē ÝÉ Ū Ū" Ū¼₂ ÝÉÁ Ý¼ ÁŌ Ý ŪÝ
 Ñ ĀĒ Ý Ý Ý · Á ġĀ Ý Á (2)" ÝÉÁ
 ÝÉÁ Ý¼ ÁŪ₂ ĒĒ Ē ÁĀ · BÉ Á ÁĀ ÁĒÑ ÁÝ Ñ ÁĀ ĀÉ ½
 · Ū Ý¼Ñ ÁĒ ¼Ē Ē
 Ý¼ ÁŪ₂ ĒĒ Ū » ÁŪ Ý (3) ÝÉÁŪÝ Āī ¼Đ İ ġ Ñ Á
 .ĒÑ ÁĀ ¼Ý
 , ÝÉÁŪÝ Āī ÁŌÝ Ñ Á ÝĒ ÁŪÉ Ý Ý¼ Āī
 Ū ½ Ö ŌÝ Ý İ ÁĀĒ BĒÁŌÝ ÁŪ¼Đ Ū ÝĒ ÁŪÉ Ý
 É ÁĒ ŪĀ ÁŌ É · ÁŪĒ Ñ Ā Ý, ÝÉÁŪÝ ÁÉ Ā Ñ
 .ĒĒ ÁÇ İ Ý Ý¼ ĀĒĒ · ŌĒ Ē ÝÉŪ ŪÝ ĀĒ

1- ÉĒĒÁŪ Á ÝÉÁŪÝ ÁĒĒ ÁĒ É 149Ī , 1988 ĀĒĒ

2- Ū Á ÝÉÁŪÝ ÁĒĒ Ñ Ý¼ PÉ Ý ĒÝ Á Ē Á ÁĐĒ½ ÝÉĀĀ Ō ÁŪ Āġ

49'Ī 1988 3'ĒĒ ÁĐ ĒÁ ÝÉĀĀ ĒĒĒĒ , ĒÝ Ā ĒĒ

3- ĒŌ ¼Ē

-ACCIOLY.H, Principes Généraux, de la responsabilité internationale, RCADI 1959. Vol I. P 339-349.

Ý Ò Ý Á ÖÄ ÁÛ È ÁË ÁÙ ¿ È Æ
 · ÝÉÄÄ Ò Á È Ã Á× Å ÁÙ Ì ¼ Å
 Ý ÉÁÙ ÁÛÉ ÝØ ÁÝÄÄ ÁÝÄ ÁÝ ÁÝÉ Á
 È ÝÉÁ Ý¼ ÁÙÝ Ù Á ðÈ Á ÝÉÁÙÝ ÁÌ ½
 .Ä ÅØ ÂÈ Ý¼
 Ä Ì Á Ý Ù · Ý Ä Ý Á ÝÉÁ Ò ÖÄ ÁÁÉ ½
 Ò Ý Á ÁÙÝ · Ì ¼¿ ÈÑ Ò ÁÙÝ Á
 · ÁÝ ÁÝ½ Á»Å ÝÉÁ Ò Á Å Á× Å ÁÙ ÝÉÁ
 (1) . ¿ÐÈ
 Ù × æ Ù Å ÝÉÄÄ Ò ÝÉÁ Ý¼ ½
 Ù È ÁË Á Ý Ý ÁÄÄ ¿Ý ÙÒ Ù Ò Á Æ Á
 ÝÉÁ É¼ ÈÄÑ ¿ØÈÝ Ý¼

ÄÄÄ ÝÏÝ ÝÉÁ Ò Á× ÆÉ ÁÚ ÁÊ -
 " É Á É · ÄÄÄ Ð È Ù æ ÝÉÁÍ

المطلب الثاني

موقف الفقه و القضاء من مسؤولية المنظمات الدولية

½Û Ý Ä Á ÝÉÁÄ Ò Á Ý¾¼ ÄÈ ½
 Ý »Ä ÄÄ Ñ ÁÝ ÈÒ Á ÁÛ ß½» ÁÝ Á ÙÉ ÁÛ È Á
 ×½É ½ËÝ ÉÄÄ ØÈ È ÝØÆÝ½Û ÄÆ É¾¼ ÁÍ ÄÄ ÝÄ Á
 Ù × ÁÛ ¿ ÝÁ
 . ½Û Ý ÝÉÁ Ò ÁÛ ÄÁ
 «É (Ä Á)Ø ÝÑ ½Ý Ò Á» × ÙÈÁÛ » ÁÛÝÉÁÛÝ Á ثاني
 .» Á(Ý Ù ¿ÝÆÄ Ä » ½ ÙÈÑ Ý
 . Ù Ò Á ×È ÙÈÄÈ Á×Ý ¿È ÈÄÄ
 . Ò ÁÛ Á Ý ÄÈ × Á È Ì Ý ÈÝÝ¿È رابعا :
 Ä · Ó ÄÄ ×ÁÛ Á Ì (... ÄÄ × , Á)
 .(1)Ï Ý Ä

ÁÖ ÝÉ Ý Ì ÝÉÁÄ Ò Á Ñ ÙÉ Ä Ý
 . Ý¾¼ Ùæ Ù · Ø ÁÛ Ý È , Ý Ä Ù ÙÝÉÁÛ È Ý
 Ý¾¼ Ì Ý ÄÄ Á ¿ÄÑ ÄÆ · Ù · Ù · ×ÈÑ ÁÛ · ÖÝ Ý

1- أحمد أبوا الوفاء، المنظمات الدولية و قانون المسؤولية الدولية، المجلة المصرية القاهرة للقانون الدولي 1995 ، ص 25-26.

الفرع (الأول) (الفرع الأول) » ÁÖÝ Æ (الفرع الأول) ÝÉÄÄ Ò Á (الثاني).

الفرع الأول: الاتجاهات الفقهية بخصوص مسؤولية المنظمات الدولية

ÁÛ · Â , ÝÉÄÄ Ò Á Ý¾ Ì Ý É Æ Û ÁÈ Û
 Â Á ½ ½ Ý¾ É ÁÝ ÉÝ ÝÉÄ Ý¾ Á ÝÉÄ Ò ÁÛ Æ
 Ä ÁÐ È Û Ý , Ý¾ ÁÛ Æ ÝÉÄ Ò Á» ½ Æ ÁÛ È Á
 : ÁÛ Á Á

أولا: المنظمة الدولية وحدها من تتحمل المسؤولية

È ½ Æ ÉÝ Ý¾ Á ÝÉÄ Ò ÁÛ ÛÝ Á , ÁÆ Â È
 È Ý½ ÝÉ Û ½ Ý¾ Û½ ØÈ Ý È ÁÄ Á ÝÈ Á
 Ý , ÆÁÛÝ ÁÌ ½ Ì ß½½È ½ ÝÈ Ò Û ½½½ Ý
 Á Ñ ÁÝ Û Û ½Ý Ý Á ÝÉÄ Ò Á Û½ØÈ
 Ø Û½È , ÝÉÄ Ý¾ Û Æ Á ÈÝ É Ý Æ
 . (1) Ý¾ ÁÛ Æ ÁÝ Ý Á ÁÛ Ý
 Û ÝÉÄÄ Ò ÁÌ Ý Ý ÁÛ ÁÛ ÈÈ Á ÁÆ È ÁÛ È Ý
 :

· È Æ Á × Ñ Ì Á⁽²⁾ (1991 Æ · ÆÈ Ì ÆÝÈ) ÝÉÄ ÛÝ Á ÈÄ -
 . Æ ÁÛ ÁÄ Æ ØÈ É ÁÄ Ì Á Æ ÁÛ Æ Á

¹ MOSLER : the international society as a legal community, R.C.A.D.I, 1979 P 66.
 - Ritter, la protection diplomatique à l'égale d'une organisation international, AFDI, 1962 P 27-456.

· È Æ · Ñ Ò Û Æ È È Ì ÒÈ Ñ Û Û ÝÈ × Ñ Æ Ý : 1991 ÆÈ Ì ÆÝÈ -²
 " ÆÈ 200 Æ Ì ½ Ä Æ ÁÛ Æ Æ Æ Û ÆÈ Ì ÆÈ "

· ÁĒĪ ÁĐ Ý Ũ Ē ÁÖĒÑÁŪ^{1/2} ÁÆ Á Ē Å
 É Ķ Á Ê Ū Ñ Á× Æ ÁÚ ÁŪ^{1/2} ÁŌÁ ÁÉ Ķ
 .É Ķ ÁŌ Ķ Â ÁĒĪ ÁŪ Đ Ý Ñ Ý Ý
 · BĒÁĒĒ ÁŪ Ý^{3/4} Æ ÁÚ ÁŪ^{1/2} ÁÆ Á ĒĪ ÁÍ Ö
 ÝÉÁÉ Ù · ß Ù ÁŪÝÉ æ ÁŌÁ ÁÉ Ķ Ý
 Æ Ä ¿ÜĒĒĒ ÁÍ ÁŪ Ä Ñ ÁÚÉ ĒĒ Á Ý Ä Á
 Æ ÁÚ Á Ē ÁÄ Ñ Ý^{1/2}Æ ÁÚ Á ĒĒ Á Ķ Á
 · ÞĒ 1/2 ÝÉ 1/2 Ý^{1/2} ÄĶ Ē Ä Ä Ý Á ÝÉÁÝ
 (1) Æ ÁÚ Á ¿Ä Ñ ÚÉ ĒĒ Á ÝÉ Ķ ŪÉ ØĒ Ù ÂĒ Ý
 · ÁŪ Ñ Ù Ý ĒĒĒ ÁÍ ÁÉ
 ÑĒĒ Ī ÁĒĪ 1975 1/2"ÜĒĒ ĒĒ" ÝÉÁŪÝ Á ĒĒ
 ÄĶ ØĒ É ÁÄ Ī Á ÁÉ Ķ ÁŌ æ ÁŌÁ ÁÉ Ķ × Ñ
 Ú ÁÄĶ)ĒĪ ÁÆ · ¿Ē ÁŌĒÑ Á "Ū^{1/2} É ÁÆ Á ĒĒ ÁÚ Á
 "(2) æ ÁŌÁ ÁÉ Ķ Ý .ĒĒ ßĐ Ý Ũ (ÁŪÝÉÁÝÆ Á
 Ý ŪÝÉÁŪ ŪĒ ÁÄÆ Á1986 Ú ÁŪ 74 Æ ÁÄ
 Ē : " Á Ē ÝÉÁÄ Ò ÁŪ Ý^{1/2} ÝÉÁÄ Ò Á
 ÞÉ ÝÉÁ Ý^{3/4} ÁŪ Ú ÝÆ Ū ĒÝ É ÁĒ Ī Ý
 " Ò Á Ý ÝÉŌĪ Á» ÁÝ^{1/2} Ò ÁÝ Ý» Ý^{1/2} ÝÉÁÄ Ò Á

¹-راجع:

- Ann I.D.I, Vol .54, II P449-470.

-IBID 1975. Vol 56. P 540-544

: ÁÆ Ē 1/2 É Á æÁÍ ÁÍ Ý Ē 1/2 : ĒŌ^{1/2} 2
 .155Ī 1974, ĒĒ ÁŌĒ ÁÄ , ÝÉÁŪŌ Á , ÁÄ Ñ É -

ثانيا :الدول الأعضاء تتحمل قدرا من المسؤولية الدولية للمنظمة

: $\frac{1}{2} \text{ } \dot{Y}^{(1)}$ $\text{ÄÄ È } \frac{1}{2}$ É Á ÁÍ ÄÄ Á

1- مسؤولية الدول الأعضاء لكونهم ضامنتين لأعمال المنظمة:

·Üæ Ü½ $\text{Á Ñ » ÁÜÉÁÜ ÜÝ Á } \text{ÄÄ Ì}$
 $\text{Ä È Ä ÝÄ } \frac{3}{4} \frac{3}{4} \text{ÄÈ ÜÝ}_2 \text{ Ò ÁÜ } \frac{1}{2} \text{Ä } \frac{3}{4} \text{Ä}$
 $\text{ } \text{È » ÁÜÉÁÜÄ ÁÍ } \text{ } \text{Ò Á } \frac{3}{4} \text{Ü ÜÈ } \text{ } \text{Ä ÄÜ Ý½}$
 $\text{ÜÉÄ ÝÉÄÄ Ò Á Ñ Ä } \text{É } \text{ } \text{Ü BÉÄÈ ÄÜ } \text{Ä Ä Ä}$
 $\text{» ÁÜÉÁÜ ÜÝ Á } \text{ } \text{BÉÄÄ } \text{ } \text{Ü } \text{Ä } \frac{1}{2} \text{Ä» Ä}$
 $\text{(2) . ÝÉÄ Ò ÁÜ ÄÈ Ä ÝÈ ÄÈ Ü ÁÜ } \text{ } \frac{3}{4} \text{ÜÝ½}$

2- الدول الأعضاء تكون مسؤولية بصفة احتياطية:

Ä Ä ÄÜ Ä Ü½Ý Ñ $\text{ÝÉÄ Ò Á» } \frac{1}{2} \frac{1}{2} \text{ÄÄ ÞÉ¼}$
 $\text{É Ü } \text{ÜÈÄ } \text{ } \text{ÄÈÈ ÜÝ } \text{ } \text{» ÝÁÜ ÝÉÄ Ò ÄÄÌ Ä}$
 $\text{ } \text{Ñ Ä } \text{ÜÝ½ } \text{ } \text{ØÈ Ü } \text{ } \text{ØÈ } \text{ } \text{Ü½ } \text{Ä } \text{ } \text{Ò Á» ÝÜÈ}$
 $\text{Ð Ì Ý } \text{ } \text{ÄÄÜ Ä Ä } \text{ } \text{× Ñ Ý } \text{ } \text{ } \text{ÄÄ È Ý}$
 $\text{Ü ÜÝ } \frac{3}{4} \frac{1}{2} \text{Ü} \text{ } \text{ } \text{Ü } \text{ } \text{ÜÄ } \text{ } \text{Ä } \text{(3)Ä È Ä}$
 $\text{ } \text{Ü È}$

È $\text{ } \text{ÜÈ Ä» } \frac{3}{4} \text{Ü } \text{È } \frac{1}{2} \text{Ý Ñ ÈÄÑÈ } \text{ÝÉÄ Ò}$
 $\frac{3}{4} \text{Ä Neglignet } \frac{1}{2} \text{ } \text{ } \text{ÄÄ È ØÈ } \text{ } \text{Ä } \text{ } \text{ÜÝ Ì Ä } \text{ } \text{Ò Á}$
 $\text{ÝÈ È } \text{ÄÜ ÈÄ } \text{ } \text{ÈÄ Ü } \text{ } \text{Ü } \text{ » } \text{ÝÉÄ}$
 $\text{ } \text{Supervision ÝÈ}$

1- 155.Ä × Ä È Ä, ÄÄ ÑÈ

2 - Pescator. P, les Relations Extérieur des Communautés Européenne, RCADI 1961,T II, p 219-221.

3- 32.Ä × Ä È Ä, ÝÄÝ½ ½-3

È Ý Ĩ Ý Ò Á ÈÑ » ÁÙÝÉÁÄ Å ½ÙÝ Ý
 " ½Ù ÒÝÝ¾ Ù Å ÒÉ Ý
 ÖÑ Á · Ö Ý » ÁÙÝÉÁ Ý¾ Ò½È Á Ĩ È ¼ ÁÂ È
 . Á
 Ò · ÉÉ ÁÈ ÝÉÁÄ Ò Á Ý¾ Ò½ ÝÁÝ½É ½È ÁÈÝ
 Ò ÒÝÝ¾ Ò ½ÙÅ È) Ñ ÒÝ¾ È Ò Á» ½Ù : Ä ¾ Á
 B½Ñ Á½ Ò , Ý¾ ÁØ ÅÝ ÒÝ¾ Å ÒÅ° Å Á
 Ò ÒÝÝ¾ Ò ÒÝ° Ò Á ĨÖÈÁÙ Ò ĨÖÈÁÙ Ò È ¼
 ° ½B½ Ý Ò½ Ñ Ò B½ È
 Ä ÝÁÍ ÒÝ Ò½Ä Ý Å ÈÙÝ Ò½Ä : Ý È ÁØÈ Ä
 Å Ý , ÝÉÁÄ Ò Á ÈÒ Á ÖÈ Á ÁÄÅ Á
 Ò ÁÉ Å ÈÑ Ĩ ÁÈ Ò Ò Å Á Ĩ É È½ ÅÁ ÑÁÙ
 É Á ÉÝ Ý¾ Á Ò ÁÙæ È ÁÈÈ ÁÝ ÝÉÁÄ Ò ÁÑ
 .⁽¹⁾ 1986 ĨÙ 34 Å ÁÄ . » ÁÙÝÉÁ Ý¾
 ½ Ý¾ È Á ÝÉÁÄ Ò ÁÐ É É ØÈ Ý
 × Á ÈÈ ÁÑÈ ÁÄ Ò Á Ý¾ Ò Ý¾ ½É ½½½
 . Á
 Ä Ò Á Ñ ½Ù Á ÁÁÉ ÁÙæ " ÝÁÝ½É ½È ÁÖ Ý
 Á Ý¾ Á ÉÝÙæ Á ÝÉÁ Ò ÁÙæ ÒÝ Á Ĩ É Á ÝÉÁ
 Ý Ý Ý¾ ½» ÁÙÝÉÁÙæ Ò½Ù Ý ½Ý Ñ ½Ù

Ò Ý½ ÝÉÁÄ Ò ÁÝ ÒÝÉÁÙ Å ÁÄÅ Á1986 Ò ÁÙ 34 Å ÁÍ -¹
 ÝÈ Ò Ý½ ÝÈ× ×Ý Ý½Ä Å Á ½È Á : " ÝÉÁÄ Ò Á
 " Ò ÁÝ½ ÝÉÁØ Å ÒÝ

Û Ù ۞ Û½ Ỳ¼ Á · È ÁÖĒĀ Ā ỲØĒ, Ñ Ā
 ... "ØĒ È ĀĒÑ ĀÙ Ùæ Û½ ỲÙ Ỳ

الفرع الثاني: موقف القضاء بخصوص مسؤولية المنظمات الدولية

É ½æ ỲĒĀ Ỳ¼ İ Ỳ ỲĒĀĀ Ò Ā Ǧ ĀĀ ÑĀ ÛĒ
 Ù Ā×ĒÑĀÉ ڤ ĀỲ½ ỲĒĀ» ĀÖ Ỳ ԲÈ Զ ĀÉ
 . ĒÑ ỲĒĀ Ò ĀÙ Ỳ Ā Ā
 È Ā Ā ỲĒĒ ỲĒĀĪ Ā ÈÈ ĀĒ Ù Ù Ù Ỳ
 . Ỳ Ỳ Ā Ì½ Ù Ā ĒĀ Ỳ
 ỲĒĒ · ỲĒĀĪ × Ỳ ĀÙ ԲÈ Զ ĀĒ Ù Ỳ Ỳ
 : Ā Ỳ Ā È Ā × Ā

أولاً: قضية المجلس الدولي للتصدير

È Ỳ Ỳ ĀĒǦ Ā ỲĒĀĀ Ò ĀÉ ½ĒÈ ỲĒĀĪ ĀĒ
 ÙǦ ½ϖ È Ù Ī Ā Ā Ỳ½ϖ Ỳ Ù½ĀÉ 1985 Ù Ỳ ÙĒÈ É
 Ù Ỳ ĀĀ Ỳ ½Ē Ā» ĀÙ ÙǦ ĀØ Ā Ñ ԲÈÈ ÙĒĀ ԲÈ
 .⁽¹⁾ È ĀÉ ØĒ Ỳ ĀÉ Ī Ā

1-مدى حصانة المجلس ضد التقاضي:

ÑĒ · İ ĀÙ Ỳ È ڤ Ù Ỳ 10 Ī ĀԶ È ½Ē Ø Ỳ ĀÉ ĀÙ
 Ỳ Ỳ ԲÈ ڤ Ā ĀĒ Ī Ī ĀÙ É
 . Ī Ā

8 ԲÈ Ā · Ā ԲĒĀ» Ā Ù É È Ỳ ĀÑĒ ĀÙ½ È ĀÉ Ā
 È Ỳ ĒĀ» ĀÙ Ī ĀĒÈ É Ỳ 1972 Ù Ò Ā Ỳ ÑĒ Ù È Ā ĀÙ
 Ù½Ē Ù ĀÙ Ỳ Ù½ϖ È Բ½" · "Ù ĀÙ ԲÈ æ Ỳ ԲÈ

.614,595 İ × Ā È Ā ỲĀ ỲĀÉ ½¹

Ð È ÉÝ , Ú ÁÛ Á ½ » ÁÚ ¼È Á È Ú Û¼È Ý¼ÐÁ ÁÈÝ
 É ÁÒ ÒÈ ÁÝ ÑÁ ÁÛ¼È ½ È ÁÆ Ò Á Á
 Ò Û ÁÏ Ý Ì ÈÈ Ò Á ÉÝ Ý Û Á× æ Û¼È
 . ÁÊ
 Ú ÁÚ ¼ÛÈÁ Í Æ æ Ì ÁÉ ÁÚ
 ÈÈ ÒÈÁÛ æÖÈ 1972 Ú È Á× ÁÛ¼ÈÄ ÝÄ ÁÝ Ì Á
 ÛÈÈÁ Í ¼Û ÁÈ Ä È É Ý ,ÄÁÄ Á»É É ÝÈÁÛ
 Ò Á» ÁÛ¼È Ò Á ÈÝ Ý È Æ Ý Ý Ý Ý
 . Á ÁÈÒ ÝÛÈ ÑÁ Á ÁÈÒ È 1985 Ú
 Ä Æ ½ È Û È ÒÈ ½ Í ÁÛÈ Á ÛÈ
 23 Æ ÁÛ È ÁÄ Ì Á ÌÈ ØÈÛ ÒÈ Û¼Û ÁÄ Ì Á
 Û Á È ÁÈ Á Ú Ý Í ÁÈÈ Û¼È Ì È Á× ÁÛ
 ÐÈ Æ Ý Æ Á Á ÛÈÈ Á Ý ÁÏ ÁÝ¼È
 æ Ì È ÁÆ » Á Í ÝÚ Á ÈÝ ÁÄ Ì Á
 .Ú ÁÊ ÁÛ ÁÛ Ì
 È Û Û Í ÁÆ Á ÁÈ ÛÝ Û¼È Á» ÁÈ È Ý
 Û È ÁÈ ÁÛ¼È ÒÈÁÈ ÁÄ È Á23 Æ Á Ì Ý ÁÛ Á
 ÈÈ Ì ÈÝ Ý Ý Æ æÛ Û ½ Ñ
 .Û ÁÈ Á ÁÛ Û Á

2 -مدى مسؤولية أعضاء المجلس عن ديونه:

Û È Ì ÛÝ 5.3 Û ÆÁÈ ¼ÈÈ Á
 . ÈÁ Ñ ÛÍ Á

1985 · Ú Ä È ÁŮÝ × Ñ Í È Á É ÁÄ Ñ-
 ŮÝ ½\Ý Ů Ů Ú (21 Ú ÁŁ ÄÈ Ä È ×
 Ů Ä Ñ Ů½ Í Á ßÈÁ× ÁÝ ŮÝ ÄÈ Ú½Ů Ý, ÅŮ Í Á
 Ä » Ý ÈÈ ÄŮÅ ÁÍ È·Ů½ Å Ý Ů½» ÄŮÝÉÁ
 .fÄ È ÁŮÝ Ů 271 Ů Á ï Ý Ý) Å

(أ) - دفع المجلس:

Í ÁŮ½ È Á ÁŮŮ ÝÈ Ò Í Á É
 .ï Ý Å

(ب) - موقف القضاء الانجليزي:

Ý · Í ÈÈ ÝÉÁÍ ÁŮ½ ß Ä» Á Á
 Đ Ñ · Ú È, ÄÈ Ú Ý ÝØÈß Á È Á ½Ä æ
 . Ý ÄÄ Á

:ØÈÝÄ È ÁŮÝ Ů 21 Ú Ý È Á Ý Í Ů Ý
 Å ŮÝ Í ÄÈ È Ů ï ÁÝ ½ Á ÝÉÄÈ Á È -
 .ØÈ ĐÈ Ů ØÈ Ý,» Á ½

ÄÑÈÁ Á ÝÉÄÄ Ä Á ĐÈ Ä È ÁŮÝ Í ÁÓ ÷ Ů
 . ÝÈ Ò Í ÁŮÝ ÑÈ

Í È Á Ñ Á× » ÁßÈ È Í ÁÓ ÷ Ů
 ÝÚ ÄÈÑ, Ů È È ½ÝÝ, Ý È ŮÝ Å » ÄŮÝÈ

. ÝÉÁŮ ÝÁ×ÈÑŮ Ú ßÈÁ
 Å · Ä Í ÈÈ ÄŮÅ Á É » ÄŮÝÉÁŮ, Ů
 . Ò Á× Á ÈÈ ÁŮÝ Ů

È Ú Ú' Ý, ÛÝ 6 Ú Û Û ÆÁÉ ¼ËÉ Á
 ÈÉ Ú ß È ÁÃ ÛÝ × ÁÚ ÈÈ Á,ÉÝ È ÁÚ Á
 .» ÁÛ
 ¼ÝÍ Á ÁÛÃ Á Ú ÁÈ ¿ß Á» ÁÐË₂
 Ø ï Û Ý · Ý È ÈÉ Í ÁÈ
 .ÛÃ Á
 Ñ Í 'Û¼Ä ¿ É ÁÛ ß Á» ÁÂ ÑÍ ÁÆ Û É -
 ÝÉÁÛÝ Á ÁÛ¼È , ¼ÛÉÁÉ » É Á×
 ÛÃ ½ ï Û Ð È ¿ß Á» Á ÁØÈ Ý. Í Á
 .ÈÈ ÝÉÁÍ Á
 ÝÍ Á ÁÛÃ Á È Ñ Á ¿Û ÆÁÉ ¼Ä ÈÄ ¼Ý
 Æ ÛÝ ÁÍ ÁÐ È Ý ÛÃ ÁØ ÉÝ Û ½ Ý ÛÑ ÁÛ
 .Ï Ý Á
 Û ì Á× ÝÁÈ Í ÁÛ Û Â Ñ Û½ ÁÛ Â ÑÈ Ý
 Ð È Í Á× Ý 'Ó Ñ ÁÛ_{ee} ØÈß Á» ÁÐ È ÛÃ ÁØ ÉÝ Ý
 .Û ÁÆ · Á Ò ÁÖ È¼Ý × Ý È
 . Å É Í Ú ÁÈ È ÈÝ È ÁÈÆ ¿Â Ñ» ÁÐ È

(ج) - حكم مجلس اللوردات بخصوص مسؤولية الدول الأعضاء:

Ý .1989ÈÝ ¼26 ÈÈ ¼ËÉÁÝ ÄÆÉÝ ÁÍ ¼È ÁÖ ÁÚ
 ¼ÝÍ Í Á È ÁÉÝ ÁÛ¼È » ÁÛÉÁ ¼¼ ÛÝ É Á Á
 Ò ÁÍ É Ä · ¼¼ » ÁÛÉÁ ¼¼ Û¼Ý » ÁÛÉ
 . ÝÉ ÉÛ

Ü Ü Ø Ü Ý Ý ½ Ü" ÄË ¼ ÄË ð ð Ü
 Í ½ » ÄÑ Ü Í ØËË » Ä"TEMBELMANÜËÄ ¿ Ý
 . ÑÝÄ ÄÝ ÝÉÄ ÝÉÄ È È Ý ÄË Ü Ý¼ Ü½
 ÜËÄÜ È ÄË × Ü Ü ÞÉ Ü½ Ñ ÑÝÄ» ÄÜ½
 . ÝÉÄÉ Ä Ý

(1) Ä Ä Ü Ò Ä» ½ Ý¼ ½ Ü ÄÄËÝ Ä ð È ØË

ثانيا: قضية الهيئة العربية للتصنيع

ÝÉÝËÑ Ý È ÄÝÈ ½ ÝÈ Ò (2) È Ä Ä
 »Ä È Ý È ÄÄÉ È Ý È Ä ÄÄÄ Ä
 ÜËÄÄÈ Ü Ä Ä É ÉÄ Ä ÄË ¿ Ý1979 Ü ÝÈÝ ÄÄÑ
 Ì ÑÈ È Ý È Ä ÄÉ Ä Ü È Ý Ò ÄÜ È Ä Ä Ä
 ÜËÄÉ ØË Ý Ò ÄÉ ÞÝ È È ¿È ÜË ÝÄÄ¼Ü Ä ¿Ä Ä
 .Ü Ü ½ Ä
 ÜËÄÜ ØËÜ ÄÑÈ Ü » ÄÜËÄÜ¼ÜÄ ¿ ÄÄ È
 ÜËÄ ÝÈ Ü Ä Ä ÄÜ Ü ÄÑ Ò Ä ÈÑ
 .» Ä

¿È Ä ÄÄ ÈÝ Ü Ò Ä ÄÉ È ÝÜ½
 Ü ÄÈÈ ½ » ÄÜËÄ Ý¼ È Ò Ä Ý Ä Ä
 .» ÄÜËÄ Ý¼ ÄÈ

ÜÝ 186.5 È Ä × Ä ¿1990 Í È 30 Ü Ý È È ÝÉÄ ÄÜ¼ -1
 . È Ü ¼ Ì ÄÜ ÄÜ ½ ¼È Ý È ÝÈ ÄÄ ÑÄÜ » Ý¼ È ¿
 .Í Ä 44 Ì × Ä È Ä ÝÉÄÄ Ò Ä ÝÄÝ¼È ¼ÈØ½
 .46-45Í 1995 ÝÉÄÜ È Ä Ä ÄÜ ÄÜ ÈØ½ -2

· È Á ÁÛ½ ¿Æ Á× ÁÚ ÁÖ ÛÉ Ä ½É Ý
 . È Á » ½Û
 Û » ¾¼ Ý¾¼ ÛÉ Û ½Û Æ ¿Ý ÈÆ¿Ý Á Û½
 . Ò ÄÄ ÄÄ

الفرع الثاني: أركان المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية

ÝÉÛ · Ø ÛÝ Û½É ÝÉÁ Ò ÝÉÁ Ý¾¼ ÁÛ Å É Û
 ÈÆ × ½½ Ò ÁÈ Ý ÛÝ - Û Û Ó ÁÝ½Û Û Á-ØÈ È
 .ÈÈ ½Ä Ò ÛÝÈÈ

أولا: وقوع فعل غير مشروع

ÛÝ ÁÈÒ ÝÛ ØÈ È ÝÉÁ Ò ÄÝ ÁÛ ÁÛÝ Û½Ä
 ÅÉ Ý · ØÈ Ý. ÝÉÄÄ Ä ÝÉÛ Æ¿ØÈ È Û ÁÈ Ý. ÝÉÁ
 Ý Ý Á ÄÄ È Ý½ ÑÁ Ý ÝÉÁ Ò ÁÄ ÈÈ Á
 ÝÉÁ Ý¾¼ ÁÛ Å É ÁÛ ÁÈ Û æ, ÝÉÁÛÝ Á ÈÈ ÁÈÝÉ Á
 ¿. ÒÝ Ý½ Æ Ä ÈÉ Ç Á × Ò ÁÛÉ Û , Ò
 .ÈÄ Á»¾¼ ÈÄ ÁÐ × ¿ØÈ ÄÈ ÝÝ È ÁÓÉÁ×
 Û Ä× · ØÈ ÁÈ ÁÛ ÁÈ Á ÝÉÁÛÝ ÁÅ É Á ÄÄ È Ý
 É Áß½ÈÑ ÁÝ½È ÁÝ½Û Á×ÈÑ Û Ý½ßÉ Á Ñ Á×ÈÑ Û
 ÁÝ 1963 Û Á½ ÄÆ É ÁÝ. ÝÉÄÌ Ñ Á Ý¾¼ Á
 ÁÝ ÄÄ Á É ÄÈÄ ÁÛ Ý¾¼ Á Á Ý ÝÄÈÄ

(1) .1970 È Ý 29 Æ ÁÛ Á Á Ä ×

. 237Ì 1994 ,ÈÈ Á ÁÛÓ ÁÈ × » Û ÁÌ Ä Ñ ÈÈ ,ß½È È ½Û -1

رابعاً: نسبة العمل الغير مشروع للمنظمة الدولية

À É Á · YÉÁ Ò ÖÈ È ÁÙ Á Û Á ÜÝ Û¼¼
 æ YÉ Ý Û ÄÈ · YÉÁÜÝ ÁÙ Æ;Ý, Ò ÁØ YÉÁ Ý¼ ÁÙ
 Û , YÉÄÄ Ò ½ ÄÄÆ × Ñ Ûæ, Á Ñ Û ÆÈ Û
 . ÄÄ Ì ½ ¼¼ ÆÈ Û Á
 ÈÈ ÖÈ È Û Ûæ Û Ý¼ Éæ YÉÁ Ò ÁÜ¼Ý Á Ñ , Ý
 É Û ¼¼Ý Û¼¼, Ò ÄÄ ½È Û Ý ÑÈ , ÖÝ Ý½ Ì ½È ¼¼
 Ä ÑÝ Û Æ , Æ;Ä ÝÄ ÁÈ Û Ý ÄÄ ÝÄ
 . ; Û ¼¼Ý ÖÝ Á È Á YÉÄÄÆÈ Ý
 Ì ½Ñ Û ÄÄ ÄÙ ¼¼ Û Ò ÁÙæ, ØÈ Û Ð Á
 Æ Ä» ¾ Û Ü Û YÉÁ È Ä ÝÝ ,» ÄÙ YÉÁ Ý È ½ YÉ
 » Ò Û Û Ý Û Û YÉÁ Á , Ò Á × Á Ä
 . × × Á
 Û ÁÒ È Ñ; È Ä YÉÁ Ò ÁÙ É ÝÁÍ
 Ý È;Ä ÄÄÄ ÁÖÈ Û Ý¼ Ñ ÜÝ YÉÁ Ò Û YÉÁÙ ÁÝ
 ÖÁ Á Ý Á YÉÁÝ¼È ½ YÉ ÖÄ ; Ý Ä;Ä ÄÄ ÄÈ Ä Û;æ ½ Ä ;
 Á YÉÁ× ÄÄ ÄÈ ÖÈ Û · Á YÉÁ Ý¼ ÁÙæ, ;
 .⁽¹⁾ È; ÖÈ

أ- نموذج عن القضية الصومالية:

È ÄÄ × ÈÑ Û Û Ý Á ÁÙ É È Ò ÖÈ Æ ÁÙ ÄÄ
 ÈÝ ÖÄ ;Ä Í È ÄÄ ÄÈ UNOSOM ,Ä YÈ ÁÝ ÁÈ
 ÖÈ ÁÙ Ý ,ÄÄ ÄÈ ÁÙ YÉÁ È Ý ÖÄ ;Ä ; Ý Æ ÁÙ Á

¹ - 25 Ì × Á È Á,ÝÆ È ¼¼

Ä Ü Ù Ý Á×Ñ ÄË ÁÚ Û Ä×ÁÊ Á
 Û Ý Û ÁÉ ½ÖÄ × Ê Ý ÚÄ Á ¼Ä ÉÁÛ Ä×ÁÊ
 È ÄÄÄ ÑÁÚ Û ÄÙ ØÈÛ , Ý Ä×Á» Û È Á
 Í ÄË Ý⁽¹⁾ Ý É È Ò Û È ¼ 1993 È 10
 » ¾ Û ÄË » É Á Ñ ÁÊ × È Á» ÁÛÉÁÛ É ½
 ÛÉÁÊ ÝÛÝ Á Ý Á×Ñ Á ÁÉ× Û Ý Û É Á
 Û Ø Û Û;Ý⁽²⁾ ÁÊ Û È Á × Û ÝÉÁ Ý¾ Û æ ï
 æË ÄÚ Á
 .È ÁØ Ä×ÁÊ ÖÄ È Á»Ñ ÁÛ ÄÄ Û ÈÈ Ä

المبحث الثاني

إثارة المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية

Û · Ö Ä ½ ÝÉÄÄ Ò ÁÛ½ ï Ä ÁÛ ÛÛ½
 Û Ñ ÈÑ;ÉÉ ÁÊ » ÁÛÉ ØÈ Á Á È Á
 .ÈÈ ½ Û Ý¾ ÈÈ ÚÈ
 ÈÑ; Û Ì Ý ÚØ ÄÉÍ ÝÉÄÄ Ò ÁÛ ÈÈ ½ Û Ý
 Ä ÁÛ ÁÉ × ÁÝ ÝÉÁÛÝ ÁÉ × ï ï.É × Û ×Ý
 . ÝÉÁ Ò Á È Á
 , Ñ · È É×ÁÊ Ä Û½ ÝÉÁ Ò Á ð ÝÈ Á
 Û Ý½ÈÈ È · É Å æË Û ÝÉÁ Ò ÁÈ Û½É É Û

¹ - 251 × Á È Á;Ë È ¼

Æ ÁÛ Û Á È ð Û Û É Á Ø Û Ý Á ½ Ä × Ñ Æ¼Ä -²

Û Ý ïÈÈ È Û ½ Û æ¼Û Û» Á»¾ Û Û Û¼Ä ð Ý ¼È ÝÈ Ò ½ È¼
 . ÝÉÁ Ò Á ÈÝÖÄ Í ÝÛÝ Æ ÁÛ ÄÄ× Û Æ Û Á» ½ ÈÝ Ä ï ï
 . 51 1993 È 18 ÆÈ Á È ÁÛ ÄË Û Û -

$\frac{1}{2}$ Á Ý $\frac{1}{2}$ ÝÉÁ Ý $\frac{3}{4}$ Ñ ÁÉ Å ÁÄÆ Û Ò ÁÆ Ý
 ÝÉ ÝÉÁ Ò ÁÂ È , ÝÉÁ Ò Á Ý $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$ × Ñ É Å Á È
 : Ý ÝÉÁ Ý $\frac{3}{4}$ Á Û $\frac{1}{2}$ È È Å ÖÈ È

أولاً: عنصر شخصي

. ÝÉÁ Ý $\frac{3}{4}$ ÁÆÈ ÖÈ ÁÈ ÝÉÁÛ ÁÛÝ Ì ÕÝ Ý
 Ä Ý ÕÝ Á È · Ý Æ Ñ Å ÝÈ Å Á ÝÉÁ Ò ÁÖ Û $\frac{1}{2}$
 Å . Ò Á ¿ÖÈ ÁÈ Û ÁÆ É ¿Û É ¿Ý ÁÂ ÈÁ
 (1) . Ò ÁÛ Û Æ ÁÛ $\frac{1}{2}$ Ö Á ÁÝ $\frac{1}{2}$ ÁÛ ÁÛÝ
 Ä Æ Ý ¿ÖÈ ÁÈ ØÝ ÁÂ Ç Ñ ÁÝ É
 : Ý Û ÑÏ $\frac{1}{2}$ Û æÖÈ Á Ý ÝÉÁ Ò Á
 Û Û . Û Ý Û ÝÉÁÛ ÁÝ Û ÁÖ ÄÅ Ý ÕÝ ÝÉÁÛÝ ØÝ ÁÛ
 ÝÉÁ Ò Á ¿ · Â Û É » $\frac{1}{2}$ ÖÈ È Û ÛÈ Á» $\frac{3}{4}$
 ÖÈ ÝÄ Ý ÑÈÈ ÁÇ ¿ Ý Û ÝÉ Ý È
 . ÝÉÁ Ý $\frac{3}{4}$ Á ÈÖ × Ñ Ý ÝÉÁÛÝ Á

ثانياً: عنصر موضوعي

É Å · Û ÝÉÛÄ Û É ÝÉÁ Ò ÁØÝ ÕÝ Û $\frac{1}{2}$ Ý
 . ÝÉÁ Ý $\frac{3}{4}$ ÁÖÈ ÁÈ ÝÉÁÛ ÁÉÝ Ý ßÈÈ ÁÑÈ Á ÕÝ Á
 Å ÛÄ ÁÆ È Å Û $\frac{1}{2}$ Ä ÛÄ ÝÉÁ Ò ÁØÝ ÕÝ Ý
 : ÈÝ $\frac{1}{2}$
 × Å · Ò Á ÈÁ Á ÅÄÄ Æ¿ ÝÉÛÄ Ø ÕÝ Û $\frac{1}{2}$
 . ÛÄ ÁÆ ÁÝÑ Ý

1- 63I × Á È ÁÛ Å¿

B1/10 Y1/2 E Y1/2 ÁEE ÚY Ò Y Í ÚÁ ÁÆ EE ÚY Ò1/2
 .E 1ÆE

ÁÁÄ ÉÄÄ Ý YÉÁ Ò Á Á È Ú BÉÁ YÉÁÚÁ ÁÚY Ò1/2
 Ò - YÉÁ Ò ØÊ · - Y3/4 YÉÁ Ò Á É Ý YÉ YÈ ÁÈ
 (1). YÉÁÚY Á È Ñ 1/2

1/2 Y3/4 Ò1/2 1/2 Ò È È × ÁÉYÉ Á Y3/4 ÚY Ò ÁÚ1/2 Ý
 × YÉ ÚÁ Á Ò È È × Ñ Á Ý YÉ Ò Y1/2 YÉ
 . ÒY Ò1/2 ÒYÁ ÁÆ ¿Æ Á YÉÁ Ò
 . Ò ÁÈ Ò Ý

الفرع الثاني: أحكام المسؤولية الدولية في إطار النظام القانوني الداخلي للمنظمة

· Ý ÁÆÁ Ú Í Ý ÚÒ YÉ Ò Ò
 YÉÁ Ò · ÁÆÁÁ ÁÈ Ò (2) Ò ÁÚ ÒY Á Ý » ÁÚYÉÁ
 . ÒY Y1/2 1Y1/2 Ò Á Y3/4 È Ä Ø ÚY Ò1/2 ÑÁÚ
 Ä Ò ÁÚ ÁÉ Á ÚÁ Á ÁÈ Ò » ÁÚYÉÁÍ
 Ò ÁÚ 1/2 Y3/4 · ¿ ÁÈ Á ÁÆ Ý Á YÉÁ Ò ¿Y , YÉÁ
 Á× Á Ý Ò Ý ÁÆÁ ÁÆ Ò Ý , Ì 1Y YÉÁ
 . (... ÉÑÁ- Ý ÁÚÆ - Ä ÁY Á ÁÖ Ý) Ò
 Ø » ÁÚYÉ YÉÁ Ò ÁÚ1/2 ¿Æ ÁÈÈ Ý
 :Æ Á Ú B1/10 È1/2 Ò Ò Ý

: Á YÉÁÚY Á È Ñ 1/10 YÉÁ Y3/4 ÁÚY
 È ÁÈ Ò ÁÈ , YÉÁÚY Á È Ò 1/10 Á Á ÁÚ YÉÁ Y3/4 Á Ò ÁÆ¹
 . 1994 ÉÁ Á ×Y Á 1/4 YÉÁÚY Á
 . 70Í , 1985 Í Ý È ÁY ÁY ÁYÁ ÁÆÁÍ É4 , YÉÁÁ Ò ÁÚY Ò ×É Á²

Á ÈÆ ÁÚ Á ½ Å ÁÝ⁽¹⁾ ÝÉÁÆÆ Á» ÝÝ
 . «Ý ُ É Å ÁÝ½ Ò Á
 Û ÁÄ Å Á ÝÉÁÛÝ ÁÉ Å × Ñ É ÁÝ Ò Û Ý
 . ÕÝ Ý ÝÉÁ Ò Á

2 - القانون واجب التطبيق في علاقة المنظمة مع أشخاص القانون الداخلي

Û Ý Ý½ Å Û Ñ ÆÁÛÝ ÁÏ ½ ÅÝ ÝÉÁ Ò ÁÆ É
 Ò ÁÖÈÑ Û Á Å Û ÁÝ ÁÈ Û Û É Ý ÛÆ Á ÝÉ »Å
 ÁÈ Æ ÁÝ ÿ¼ Á È ÅÈ É ÁÈ ÁÖÈÑÁÝ½
 Ä Ì ÁÐ Û ÁØ ÛÈÑÁÛ Å × ÁÉ Å × Ñ
 É Ý ÝÉÁ ÁÛ Á ½¼ ÁÝ ÝÉÁÛÝ ÁÉ Å Û ½× Ñ É Á
 . È ½ ÝÉ ÝÆ Á ÝÉ Û ½× Ñ Ì × ÁÛÝ

3 - الطابع الدولي لمسؤولية المنظمة الدولية مع أشخاص القانون الدولي

Û ØÈÝ ÆÁÛÝ ÁÏ ½ ÝÉ ÑÈ Û½ ÝÉÁÄ Ò Á ½¼ Û
 Ý Á ÝÉÁ Ò ÁÉ · ÝÈ Á⁽²⁾ ÝÉÁ ½¼ ÁÐÝ É ÛÝ ÑÈ ÈÝ Û
 : Á

3-1- أن يكون هناك عمل غير مشروع طبقا لقواعد القانون الدولي

Ý½ Å ُ Å» Ò ÁÛ ½ ½¼ ½¼¼ ÛÝ ÝÉÁÛÛÝ Á
 . Ò Á É Ý½ Å ÁÉ ÁÑÈ

1986 Å Á È Á Å - ÆÆ Á ÝÉÁÛÝ Á È ÆÆ - ÝÉÁÛÛÝ Á Æ Ñ Û -
 . 300 Ì

Ì (1968- 1967) Ý Á ÑÁ È Á ÁÈÆ ÝÉÁÄ Ò ÁÛÝ Á Û È Ì Ì ÁÉ -
 .295

Ü · Ü · Ü È ÁÉ ÁÜ Ý ÆÁÜÝ ÁÈÉ ÜÀ Ò ÁÄ ½Æ
 ÝÉ ØÈÝ) ÝÉ ÖÁ ¿ ÖÁ ÁÜÝ , Á×ÈÑ Ý · ÜÝ Á
 : Ò ÖÈ ÁÈ Ù Á (1) Ý ÉÁ ÁÍ ½ ÞÝ É É Á

2-3- ينسب العمل غير المشروع للمنظمة

È Ù ÁÉ Ý , ÖÝ É Ý½ ½ ÖÝ É ½Ö ÈÈ Æ¿
 ...» ÁÜÝÉÁÝ½ÝÝÁ Ù ÆÉ Á ÝÈ Á
 Ý¾¼ ÁÜ ÖÝÉÁÞÉ ¿ ¿ È ÝÉ ÖÖÝ Æ ¿ Ý
 . È Ä Ù Á ÝÉÁ ¿ Æ ½Ö

3-3- استفاد طرق التقاضي الممنوحة للمدعي ضد المنظمة الدولية

Ï Á Æ , ÝÉÁ Ý¾¼ ÁÜ Ý ÝÉ Ñ ÄÆ ÖÁ ÁÜÝ
 Ý½¾(2) Ò ÁÄ ÁÜ ½ÈÆ¿ ÜÄ ÁÜ ÝÁÜ È ÁÈÝÈ Á
 È Ñ É ÁÜ ½ Á ÝÉÁÝ½È Á ÝÉ Ù ÜÝÉÁÞÉ ÆÁÜ ÁÜ ½
 . ÆÁ

4-3- الحماية الوظيفية للمنظمات الدولية

Ï B½Ä ÈÁÆ¿ ÖÝÁ ÖÝ Á ÝÉÁ Ò ÁÍ È
 . ÈÄ ½Ö Ä Protection Fonctionnel Ù ½Ö È È ¼ ÝÉ Ý
 ÝÉÁ È Ý ÉÁ ÁÈÄ ØÈÝ Protection diplomatique Á
 . ÆÄ ½Ö Ä ½Ö Ä ÈÁÆ¿Æ Á ÜÝÝ Á È
 Ü ½Ä , ÙÉ Á ÆÈ ÁßÈ¿ÁÈÝÈ È ÖÝÁ ÁÄ ½È É Ý
 É ÖÝ ÙÒ Á(3) 1949Ü ÝÉÁ Æ È Ü½ ÝÉÁ Ò Á×

1- ÖÈ ÈÆ Ü Á ÝÉÁÜ Á ¿ Ù È , Ñ ÖÝ . 190Ï , 2002 ÜÈ Á, Ü ÞÝ É Æ ÈÆ Ü Á ÝÉÁÜ Á ¿ Ù È , Ñ ÖÝ

2- : ÝÉÁÄ Ò Á ÆÁÜ ÑÁ×ÈÑ È Á Ý Ï Ý Æ

Perez Gonzalez, op, cit : P 95.

3- . 285 Ï × Á È ÁÜ È Ì Æ

ÖYÁ ÁÜÝ Ý Û ÖY Á» ¾ »Æ Á ¿ Ý Á YÉÁ
 . YÉÁ Ò YÉÁÖÖY ÁÑÈ Á ÖYÁ ÑÄ
 É ÁÈ Á Ý Ñ Á ÖY Ú YÉÁ Ò ÁÜÝ Í ÁÆ Ý
 Ä È Ñ Ú ¿ YÉÁÖY ÁÛ , ÖY Â ÁÈÄ ÁÛ Ú
 ÖY, YÉÁÉ Á È ½ É YÉÁÖY ÁÏ ½ È Á Ñ Á
 ÈÄ Å Ø ÛÄ Û æ ÅÜY ÁÏ Û ÁÈÄ Û æÜ
 .ÈÈ ÁÛ Â BÉÁÏ ÁÉ Ú ÈÜ½ YÉÁ Ò ÁÝ½ YÉÁÖY É
 Ò Û ÁÛ Û ÖY YÉÁÄ Ò ÁÈ É È BÉÁ»Ý Ý
 Á YÉÁ× Á Ò Á× Å Æ Å Û ÖY Á» ¾ Ü½ YÉÁ
 . ÖÖY Á ¿

الفرع الثالث : أحكام المسؤولية الدولية في إطار النظام القانوني الداخلي للدولة

ÈY Ü½YÉÁÐ È½Ü Æ Ñ YÉÁÄ Ò Á È Û Û
 . Ò Á ¾ ÈY ¿Á ÁÉ Å ÁÛ Ü¼ Á
 Ä ÜÅ ½ YÉÁÄ Ò ÁÜ½ Æ¿ Ý Á È Á
 .⁽¹⁾ È ÁÛ Ò Á Û ÑÝÁ» Ý ÜÈ
 ÅÜYÉÁÝ½YÉÁ × Á È¿É YÉÁ Ò ÁÉ Í ÁÆ Ý
 .ÖÁ Á Ý Û ÝÝ½Y ÁÆ¿ ¿ Ñ Í È Ý½È
 Ò Á Ü ÁÛ ÁÛ Û Û Ñ ÁÉ Å Á È ÖÈÁ Ý
 Ò Á É Á ÄÁ Á Ú, Á× Á ¿È ½YÉ È½
 Ò Ä Å Ø Ý, ÄÄÆ ÄÄ ÁÝÈ ÄÄ ÅÛ ÅÜYÉÁ

Ä ¼Á " Ü½ ÄÄ Ò ÄÄ Ý ÄÄ ¿ ¿Ü) ÈÄÜ Ä ÁÆ ÁÏ -¹
 È Û Û Á Ì ÅÜ¼ ½Ä Å¼ ½Ý ½Ä Ý Á
 "Ü ÄÆ ÈÈ Ý

ÀÙ ÈÑ ÝÉÄÄ Ý Ò ÄËÑ; ÄÉ Á ÄÄ ÄÝ Û Á
 Ý × Ñ ÄÄ ÅÛÝ ÄÏ Ý Ì ÝÉ ÄÙ ½ ¿Ù Ä ÄÝ Ä Ä
 .⁽¹⁾É ÄË Ý½ Ñ ÄÄ Ì ÄÄÄ ¿ØË
 Ò Á ÄÄÄ ¿Ë Ä ÜÝÄÙ½ ¿Ä ÄËË Ý
 Û Á ÄÄ Í ÄË Ý ÕÝ Ý½ ÜÝ Û
 Û Á ÕÝ Ý Û ½ Ý Á 1994 Û : 59/49 ÜË ÈÄ Ä Ä
 Û ÄÝ Û ÕÝ ÄÝ Ä ÄÙ Ä ÕÝ × Ñ " ¿Ù ÄÄÄ ÄÝ Ä Ä
 È Ä ÄÄÄ ¿ Ä È Æ Ý Û ÄÒ ÄÅ È ½
 . ÄÄ Ì ÝÉÄÙÝ Ä ÄÝ Û ÄÍ
 Ì Ä» ¾ Ä È ÄÙÄ ÄÙ ÜÝÄÙÄ Ä ÄÄ É Ý
 ÜÄ Ä ½ ÄÄ Ý Ä Ä ÄÄ Å
⁽²⁾. Û ÄÝ Ä ÄÙ Ä ÕÝ Û ÄÄÄ ÄÙ È ÜÝÄ

. 80Ï × Ä È ÄÙ ×É Ä⁻¹
 5 ÜË × ÄÈ Û²

المطلب الثاني

مصادر المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية

À Ì ÁÛ ¼½ ¾ É ÝÉÄÄ Ò Á Ñ ¼É
 ÁËÄ ÁÝ È ÁË Ä ÆÉ Ù× ½ Ý Ì ÁÛÝ Á
 Ò È ÄÄ ÁÛ ÄÈ ÁËÄ ÁÝ È
 Ù Á ÝÉÄ Ä Ù ÁÛ ÙÝ É Ò ÝÉÄ ¾¼
 Ä È Ù É Ý¼½ Á ÝÉÄÛÝ ÄÌ ¼½ Ì È ½ ÝÉ Æ
 .Ì ÁÛÝ Á
 ÆÈ Ý½ É Ý½ É ÝÉÄ Ò Á ¾¼ ÙÝ Ù¼½Ý ÁÛ Ý
 È É ÝÉÙ ×Ý ÕÝ Ý½ Ò Á È Ä Ý¼½Ä ÄÝ)
 . (Ù

ÛÈ ÙÈÄÌ ÁÈÈ ÝÉÄ Ò ÝÉÄ ¾¼ ÄÄ Ä ¼ÈÈ Ý
 . ÙÝ Ù× Ù Ñ Ù Æ ¼½½ ÝÉ ¼× »× ¾¼ ÄÈ
 Ý (ÛÝ ÄÈ Ä ÝÉÄÄ Ò Á ¾¼ ÄÄ Ä ¼Ä ÄÈ ÙÝ Ý
 .fi ÄÈ Ä · ÝÉÄ Ò · ÝÉÄ ¾¼ ÄÄ Ä · Ý ÄÄ ÁÛ

الفرع الأول: أسباب إثارة المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية:

ÝÈÈ ÄÈ ÄÈ ¼½ ÝÉÄÄ Ò Á ¾¼ Ù¼½
 ØÈÙ ÄÈ É ÁÝ Ñ È É ÝÉÄ Ò ÁÛ¼½È , Ý Á
 Ù Ù Á Ý , ð Ý ÁÝ½ Ä; ÝÉÄ Ò Á Ä ÝÈ ÈÈ × Ì
 Á Ä È Ò Á É Ý¼½ Ä⁽¹⁾ ÈÈ Á Ý ÄÄ Á

ÝÄ È) Ý ÁÝ ÑÄÌ ÁÝ ÁÝ ÝÉÄÄ Ò ÁÝ ÙÝÉÄ ÈÈ Á Ý ÄÄ È -¹
 .(ÁÝ Ý ÄÄ ¾¼Ä

İ Ü Ý Ý ÝÉÄÄÆ ÁÜ¿ ÝÉÁ Ò Ù Ò Á
 . Æ ½ Ò ÁÛ Ì Á ÁÉÝ ÁÛ Á Ê È ØÊ
 Á» ÁÛÝÉÁ ÝÉÄÄÆ ÁÜ Û½ Æ ÁÛ
 ÝÄÆ ÁÉ × ÁÉÉ Ý Û ÝÉÁÛ ÁÝÛ ÁÒ Ì Á ÄÄ×
 ÝÁ× ÁÜ¿ (× ÁÛ 43 Û) Ý ÈÈ ÄÄ Á
 Ý (× ÁÛ 81 79 77Û)» ÁÛÝÉÁ Û ÁÈ Û ÁÛ
 × ÁÛ 63 Æ Á Ì Ý Ý Á Ý Ä ÁÖ Ü¿
 ÞÉ ÛÝ Û¼ ÁÈ ÄÆ ÁÊ Â Ý Æ Ò Á Û¼ÁÉ É Ý
 . ÝÉÁ Ý¼

ثالثا : تقصير المنظمة الدولية في حماية موظفيها

ÒÝ Á ÒÝÁ ÁÛÒ ÝÉÁ Ò ÁÛ ½
 ¿ÛÝ È É Û Æ Ý ÛÉ È ÁÞÝ ÉÁ Û ÂÝ ½
 Ý Ò Á× ÈÈ Ý ÜÁ ÁÞ½ÉÝ ÆÛÈ Û ÒÝ É » ½Æ ½
 Ñ ØÊ È¿ Ý ÉÁ È É ÝÉ È ÁÍ Ý
 (1) . ÈÈ Á Á ÝÉ ÈÉ Á
 ÛÝ ÁÉ × Á È Æ¿Ø Û¼Ý ÁÛ æ¿
 ½ Û ÁÆ ÝÉÄÄ Ò ÁÝ ÛÝÉÁØÝ ÁÛ Ä Æ
 ÉÝ Û ÒÝ ÈÈ ÄÄ ½ ÁÛÝÉÁ Ý¼ Æ ¿Û Û ½ ÝÉÄÄ Ò Á
 .ØÊÛ ¿ÈÈ É Â ½

1 - É ÉÁÉ × Á È Á × 318 Ì

رابعاً: المسؤولية الدولية للمنظمة الدولية أثناء ممارسة نشاطها

Ñ Í È ÁÙÝÉÁÝ½ÝÉÁ Ä ÁÜÄ ÝÉÄÄ Ò ÁÝ Æ
 É (1) Ä ÁÈ ¿ÙÈ Ý Ñ ÁØÈÙ Ý¼ ÁÚ ½ Ù ¿
 × Ý É ¿ Ñ ÝÉÄ Ò ÁÍ È Á ÝÉÁÝ½ÝÉÁÙ½
 Ù Ù ½ Ý ÿ ÝÉÄ Ý¼ ÁÚ Ä Ä Á Ý ÙÝ Ò Á
 Ñ ß½ ÿ¼ ÝÉÄ Ò Á
 Ú ½½ Ý Á Ò Ú ½½ ÝÉÁÙÝ ÁÚ ½½ ÝÉÁÙÝ ÁÚ ½ Ö
 .Ù× ÁÐ È Á ÝÉÙÝ
 È Ñ¿ Ú Á ÝÉÄÄ Ò Ñ È Ä È Á× É Ý
 .È ÝÉÄ ÁÞÝ ÝÝÙ ÝÉÁÙ ÁÝÙ ÁÒ Á
 Ù ÁÝ (3) ÁÞÝ Á Ý½(2) Æ ÁÚ Ù ÁÝ
 ... È ÁÙÝÉÁ Ý½ È ÁÉ
 Ù Í ÝÉÄ Ý¼ Ä¿ ¿ß¼ ÄÄ ÁÚ½È ÈÙ¿Ý
 Ù × Ý¼ Ä¿ ¿ß¼È ½Ä ½Ø ÙÝ É ÿ È Á
 ÄÄ ÁÍ Í ÁÝ½ ÆÁÍ Á Ä ÝÉÄ Ò Á
 . ÝÉÄ Ò Á Ú Ä ÙÝ ÁÝ½ ÑÁÍ ÁÙ ¿(ÝÉÄ Ý¼

(03) : ÙÈ × ÄÈÖ½¹

Ý Á Ì ÁÙ Ù ÝÉÁÙ ÁÝÙ ÁÒ È Ñ¿ Æ Ñ ÄÆÄ Æ ÁÚ ÄÄ -²
 È Ý 1956 Á Ì Á 1956 Í Ý Á Ì½ 1948 Ñ Á Ì ÁÝ 1948 È) Ì½ 1947

1961Ý Ý Á1964 - È È Á Ì ÁÝ 1964 Ì½ 1963 Ù Á Ì½ 1978

Á Ì ÁÝ 1961 Ý Á Ä Á Ì ÁÙ ¿ Æ Ñ ÄÆÑ È ÁÙÝÉÄ Ä -³

.1978 Á Ì ÁÝ1962

. 332Í × Á È Á× ÉÁÉ É ÈÖ½

YÉÂÆ ÁÆ ÁÚ ÁÄ ½ É Ú Æ ¼ Ý " Í "»
 .Ú ÁÆ È ÆÝ
 × Æ (1) Ñ ÁÆ Æ ÁÚ YÉÁ ¼ Ä Í ÁÆ Ý
 . ÝÄ ÁÄÝ ÈÄ ½

ثانيا: الدول

ÜÉ Á× Ñ ÁÈ Ñ Ñ ÁÈÝ Ù ÉÉ YÉÄÄ Ò ÁÜ
 É É ÜYÉÄÜ ÉÉ ÁÚ Æ - Á Ì Ý½ ÜÝ É Á
 Ù È ÄÈ É Ý YÉÁÈ YÉÁ Ò ÁÆ É Ä ÄÄ ¾
 È Ñ Ý½ È ÄÈ ÜYÉÁÈ ÈÈ Á× Ñ ÁØÈ
 .ÈÑ Ù BÉÄÜ ÁÜ Ñ Ù Ý½ Ñ
 Ù Ò ÁÈ YÉÁ ¼ ÄÈ Ù½ ÜYÉÁÈ Ä Ý ÜÆ
 .ÈÄ ½

ثالثا: الأشخاص الخاصة

YÉÄÄ Ò ÁÚ ÑÈ Ù½ ÜÈÄ Ý ÁÏ ÁÝ ÈÄ ÁÚ É Ý
 ÈÝ ÝÙ ÁÈÝ Ý»Ä ÁÝ ÈÈÝ ÁÈÝ Ù Ù ÑÝ Ý ÙÒ ÈÝ
È Á
 È É Ä ÝÏ Á»¾ × ÈÈ ÄÈ ÄÈ È Ù Ü ÉÝ
 .ØÈÜ YÉÁ Ò Á ¼

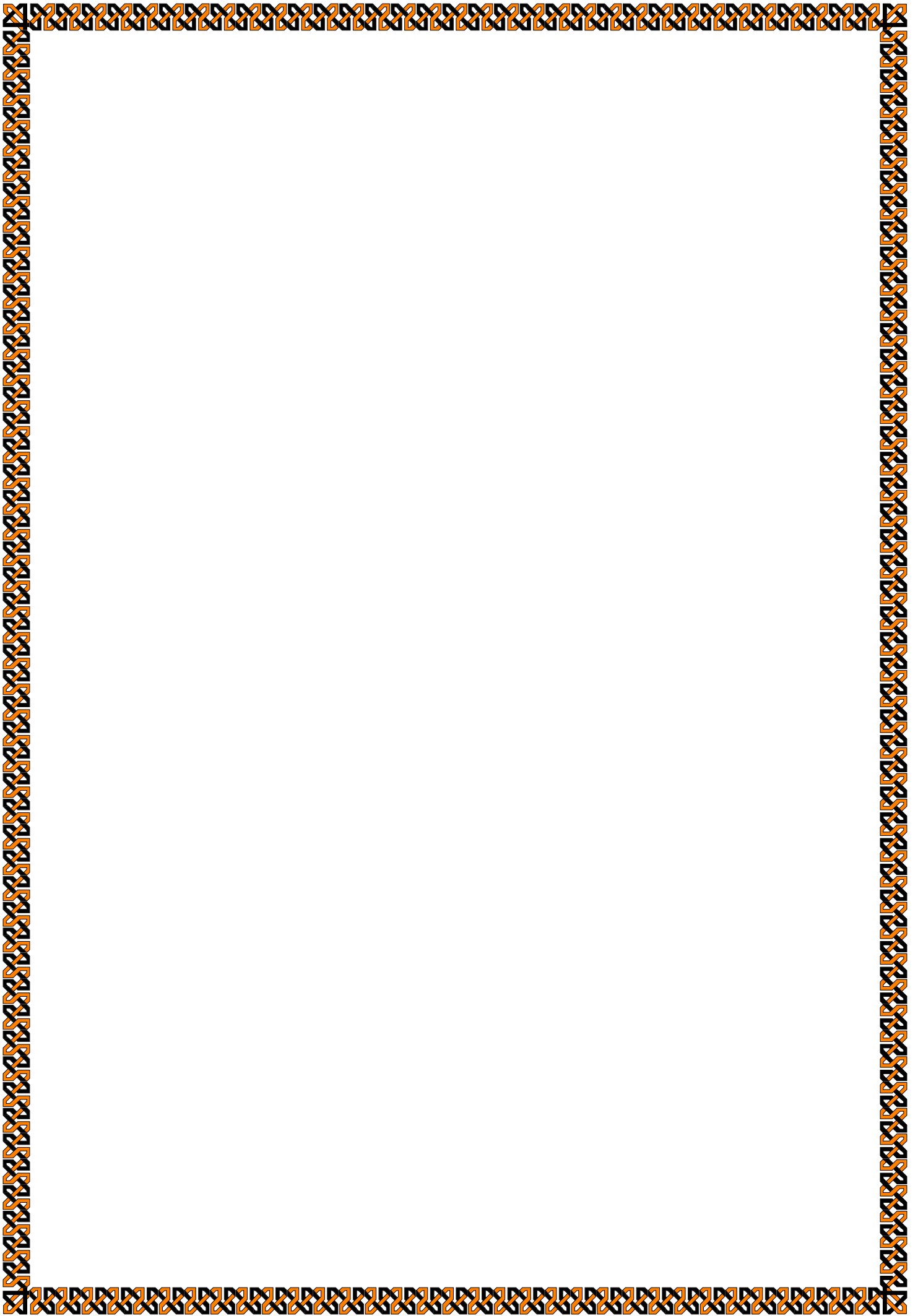
ربعا: موظفو المنظمة

ÜÑ È È (1) Ù ÜÝ ÁÚ Ý Ò ÁÜ
 ÜYÉ Ý Ä Ä ÁÜ Ý ÜÝ Ý×Ý ÁÜ Ý Ù ÄÈ ÜÝ ÑÄ

1- SEYERSTED, Application law in relation between inters governmental organizations and privatc parties, R.C.A.D.I, 1967, T 122 – P 433.

Ù Á Ò Á Ý¼ Æ ¿ Ý Ú ÛÝ Û Ý Ì È
. ÚÑÈ Á ÒÝÁ ÑÆÁÙ ÁÚ  Æ Û Á

1 - ÆÉ Á ÁÆÆ ÝÉÁÄ Ò ÁÆÆÉ Á Ñ 145 Ì , 1998È

المبحث الأول

كيفية ترتيب آثار المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية

É , ÁÈ Á Ý ÇÈÑ Ò YÉÁ Y^{3/4} ÄÄ Å; ÜYÉ ÈÈ ÁÈ ¿ Y^{3/4} Á Ä BÈÁÈ ÁÖÈÑÁY^{1/2} YÉÁ Ò Á ÈÈ ÁÈ È ÁÖÈÑÁY^{1/2} YÉÁ Ò ÄÄ Å; 1/2ÖÁ ÁÄ ¿ ¿ «Á Á × É Å Á È , ÉY ×ÈÑ , Ò ÁÄ Å Ì È È .» Á ¿Á Á É Ý ÖÈÑ ÁÖ Y^{1/2} ÅØ Y ¿ È Á Ý ÁÝ (المطلب الأول) Y^{3/4} ÁÈ ÉYÁ Y Á ¿ÈÑ Y (المطلب الثاني). Y^{3/4} Á

المطلب الأول

التسوية الودية لآثار المسؤولية

Ì 1/2Ü Ü ÁÖÁ Á» ¿ , YÉÄÄ Ì ÉYÁY^{1/2} Á Ý Å Ü È 1/2È Y , ÄÄÅ ÖÈÑ ÁÜ ÒÉ × Á×ÈÑ Ü YÉÁÜY Á , YÉÁÜY ÁÜ ÁÄÉ ÁÜ Y , Å Á ¿Á ÁÜYÉ YÉÄÄ Ì Á YÉÁÜÒ Á YÉÄÄ Ò ÁYÜYÉÁ× Å ÄÄ Å ÁÜ 1/2Ü Ò .È Á , È Å ÁÜ ÁÄÅY Ý Á× Á Á Ý Á^{1/2} Y ÅÅ ÁÜÉ 1/2 Ä 1/2È ÁÜ ÁÄY ÜYÉ × Á É Ò ÁÉ Ü ÅÉ Á× ÁÜ Y ÅÈ ÁY , È Á ÁÈ ÅÈ ÈÈ Á ÅÈ ÁY , É ÁÈ Ñ Á Ý Á^{1/2} ÜYÉÈ

Ý (1) .ÁÉ Á Ê É ½ Á×ËÑ ÝÉÄÄ Ì ÁÐ Ò Ò Æ ÁÚ Á
 ÝË Á , ÝÉÁ ÁÙ Ò Ø Á ¼½ ÁÆ ¼Æ
 , ÝÉÄÄ Á Â È ÁÝÙÆ ÁÙ ½Æ ÁÙ Á È ÁÆÄ Á
 Ò ÆÉ Ý È Æ ¼Ä Ò ÁÙ ¼Ý Æ ÁÙÆ ÁÝ ½ ÁÆ Ò Ò½
 Ò Á ½Æ ÁÝ Æ Á Ò ÁËÑ ÁÄ ØËÝ È ÁÆ Æ È È
 . É ÁË Ý½ É Á»Æ È ÉÁÝ
 ¿ ÁÙ½ ÝÉÁÝ½ ÆÁÝ Á Ì ÁÖËÑ ÁÖ
 , É Ý ÁÄÄ Á Ñ Ò Æ Ò , È æ È ¼Ý » Á
 . Ò Ì ÁÙËÑÁÙ Ä ÁÝ È Ò
 »Æ × Ñ Á Ä Ì ÁÝ Ò Ý ÁÝ Ò ¼Ï ÉÝÁ Ý ÁÉ Æ
 ÁÝ (2) Ò ÝÉ ÝÉÄÄ Ò Á Ý . ÝÉÁÝ½ ÁÝ Á
 . Ò Á
 (الفرع) ¼¼ ÁË ÉÝÁ Ý ÁÄ Â Ñ ÁÆ Ò Ò Ì È Æ
 Ì ½ ½ Æ ËÑ ÝÉÁ Ò ÁÙÝ É ÉÝÁ Ý Á×ËÑÝ (الأول)
 . (الفرع الثاني).

الفرع الأول: حالات التسوية الودية لآثار المسؤولية

Ä Ò ÝÉÁ ¼¼ ÁË ¼Ä È Ò ÁÄ Ñ Á ¿ ÁÙ
 Ý Ä Æ ð , ð ÁË ÁÖËÑÁ× Ý½ »Æ ÝÉÁ
 : · Ý Í È Á È

1- Á È Á.Á.ÝÉ ÁÉ .673 Ì ×

2- أنظر:

-المادة 28 من الملحق رقم 03:

-المادة 19 من الملحق رقم 04:

ثانيا: تحديد المنظمة لأثار المسؤولية داخل مقرها

Ä ½, EÑ Ý È Ä ÜÝ ÝÉ Ò ½ Ù/Ä ÁÛ
 È Æ ÁÆ È Ý½ È ÁÝ Á Ý Å Ù ÝÉÄÄ Ò Á
 ÝÉ ÆÁÛ Å ÁÛ , -Ý ÝÉ Û ½ ×Ý È Ù½ Ñ- Ý Ù Á
 Æ Ý . ÝÉÄ Ò Á × ÁÉÉ Á Ý × Ñ Á ÅÁ È Á
 Ù ÁÛ ØÉÝÝ È ÁÈ Á ÁÛ ÁÛ ÁÛ 03 Æ ÁÍ Í Á
 È ØÈÖ Ì » : " Ý È ÁÆ ÁÄ ÝÁÝÆ Á
 (1) ".È Á× Ñ Ù ÆÆ ÁÄ Ý ÁÛÝ Á× Ñ Á ÁÝ½ Á
 Ý½ ÜÝ È ÁÛ ÁÛ½ ÁÛ ÁÍ Ö ØÈ
 Ù Æ ÁÛ ÁÈÈ Ù ÁØ È Ù½È È ÁÛ ÆÛ ÁÄ Á
 È × Ñ Æ ÁÛ Á Å Ý È ÁÛÝ ÁÛ ðÈ ÅÉ Û½ Ý (2) Å
 .ðÈ ÁÆ ½ Ù ½ Á
 Ù Ý , Å Å 1975 Æ ÁÛ ÁÄÈÈ ½ È Ñ Æ Ý
 ÉÉ Ì Ý 210/41 ÜÈ ÈÄ È½È ÁÆ ÁÛ ÁÄÈÈ ½ 1976
 ¾ ÁÄÈÈ , È Ù Æ ÅÉ ÁÛ ÁÛ Ò Á ¾
 ÁÈÈ , ØÝ É ½ Ý½ Ù É Ý½ É ÜÈ ÁÄ Ñ ÁÛ Ò Á
 Ý ÆÈÁ ÈÈ fl ÈÅ É Ý½ ÁÉ ½ É ÁÈÄ ÁÛ½
 .Ù Á» ½ È ÁÝ½ ÁÝ½ÁÝÁÛ Ì Ý½Æ ÁÛ Á
 ÈÝ ÝÛ É ÁÈ ÈÄ ÁÖ (3) ÈÄ ÁðÈ
 . Ý ÁÝ ÆÈ ÈÉ ÝÄ Á

1- 271 × Á È Á, ÝÉÄÛÖ Á, ÁÄ ÑÈ

2- 62 Ì × Á È Á, ÝÉÄ ¾ ÁÛÝ Ý ÝÉÄÄ Ò Á, ÝÅÅÆ ½

3- 06: ÜÈ × Á ÈÄ ÆÈ ðÝ

× Ñ Ò Ù Á YÉÁÖÖÝ ÄÄ ÉÁ ÅÖ Ý
 ÅÙ ÅÙ ÅÙ Ñ, ÁÈ × Ñ É ÝÈ Á YÉÖÝ
 .È Á

¼ × ÑÝ ÞÉ ÈÈ Ý, ÈÈ ÈÄÉ Å Á È Ù ÈÈ ¿Ù¿
 BÉÄÈ ÁÝ YÉÁ Ò ÁÑÈ Á ÝÁ ÅÒ ØÈÝ È Ù Å Ò Á
 . ¿Ä É ÅÙ ÅÐ Ù ¼ ÄÈ, É Å

ثالثا: التامين ضد الأفعال التي تسبب مسؤولية المنظمة

Ù ÅÙ ÄÈÄ ÄÉ Ù ÅÙ Å»Ä ¿ ¿ YÉÄÄ Ò ÄÄ
 Ä ÝÝ, È ÄÈ Á Å Ý Ò Á ¿Ä É Á
 Ä Ò ÙYÉÄÙ Ä1975 Ù ÅÙ 78 Å Ä
 . YÉÄ

È 13 Å ÅÙ Á ÅÙ ÈÈ Ä 11/6 ÙÈ ÈÄ ÄÍ
 Ù ÈÄÄ È ÅÙ Ù½ Ù ÄÈ È ÄÈ Ù½È (1)1946
 » ØÈÉ Ý.È × É ÄÈÑ ÄÉ Ù Ù ÅÙ É Å Ä
 Ù Ä, ÝÉÁÖÝ ÄÈ Å Ä YÉÄÄ ÅÙ½ ÑÄÈ Ä
 Ý½ ÅÝ½Ä È Ä É Ä ¼ ÄÈ Ù ½Ý Ä Ä
 . ÄÄÄ ÑÄ

» ½ Ä ": ÄÄ ÅÙ 56 Å ÄÄ Ä
 ¿ÉÝ Ä YÉÄ Å Ý Ù Å È ÄÄ Ä Ä ÅÝ Ù½ Ä Ä

62 Ì × Ä È Ä, ÝÄÄÄÈ ½

(1) . YÉÁÚ ÁÒ Ä ×ÉÑ Ò È ÁÄ É · Á
 Ä ÁØ BÊÁË ÄË Ý½ Ý Ì Ý Ý Ò ÁÝ
 .Ì Ý ÁË Ý¼ Á Ò Ò ÁÙ È
 ÂÈ É Á Ý¼ ÄË ½ Ò Á» ¿ Ì ÁÄ ½
 :Â ÁØ
 ÞÉ ¿ Ý¼Ë ÁÚ ÁÙ È Á» ÁË Á Ë ÁÄ Á
 Ë Ì ÁÝ È ÁÙ Ë ÁÙÝÉÁÄ Ý Á Ò
 .× ÁË Ò ÁËÑ ÁÝËÄ ÁÙ Ò Á» ¿
 È Á É ÁÐ Ý ÁÂ Ñ Ò Ò Á ÉÝË Á ÝÉÁÝ
 .ØÈ
 É Ì Ý ÝÉÝ ÝÉ Ò Ò Ë Ë BÊÁË Ì Á× Á
 ÁÙ ÁÙ Ë ÁÝ ½ Ì ½ ½½ Ò Ó Á
 Ë BÊÁÝ ... ÚÝ ÉÚ Ò ,ÄÄ ÁÝÄ Á, ÁÖÈ
 . Ý¼ ÁÙ ÝÉÁ Ò ÁËË
 ÒÝ Ò ½½ ½ Ò Á Ý¼ ÁÙ ÝÉÁ Ò Á» ¿ ×Ñ Ý
 .² "È ÁÙ Ò Á Ý¼ Ë Ñ "Â Ì ½ ÁÝ½

: Á 10 / Ë ÁÝ Ý Á Ë ÁÚ Á Ì Ý 1961 È Ý 27 È Á -¹
 "if as a result of any act performed by a member of the force or an official in the course of
 this official duties, it is alleged that loss or damage that may give rise to civil proceeding
 has been can seed to citizen or resident of the Congo the united Nations shall the dispute
 by negotiation or any other method agreed between the parties and that if it is not found
 possible to arrive at in agreement arbitration at the request of either party".

Á 38 / Ë Á1974 Í È 31 È Ì È ÁÚ ÁÒ Ä Ì Á× Á ½ Ý Ý
 . 69Í , 1995 ÝÉÁÙÝ È Á ÁË ÁÙ Ò Á Ý¼ Ë Ñ -²

İ Ý Ò Á Ý¼ Ú ÁÝ ÝÉÁ Ý¼ É ÁÚ Ú ØÈÙ
 Å É × × Á Å Ý¼ ÁÚ ÝÉÁ Ò Á» ¿É Ý .× Á
 Å×Ñ Í Ò ÝØÈ É ÙÉÁÚ Ä ÅÙØÈ⁽¹⁾ ÝÉÄÄ Á
 .Æ ÁÝÅ ÅÆ Í ½ ÙÉÁÚ Ä ÁÚ

الفرع الثاني: طرق التسوية الودية

ÖÁ Á Ý ÁÚ ÝÙ Æ ÁÚ Á× Ò 33 Æ ÄÄÉÉ
 Ú Á× Ý ÁÚ × ÁÚ Ñ ÝÁÆ Á ÁÄ Ý Á ÝÉÁ
 Æ Á Ý Á ÁÈ . È Ý ÝÉÄÄ Á ¿Ý ÁÝ Á Ý ÁÝ
 ½ Æ ½ÙÉ ÝÙ Á ÝÉÁÏ ÌÝ Ò È Ä 33
 .È Á È

Ä É ÆÉÁ Ì Á Ý ÁÚÝ " "Ù ¿ È Á È Ä È
 ÖÁ ÖÑ ÁÚ ÒÆ , 1982/12/05' ÈÈ ÈÄ Á Á
 × Á ÝÉÁÏ ÁÉ É ØÈÅÉ Ý È Á È Ò ÁÚ
 È Á ¿Æ ÝÉÄÄ Ò ÁÝÙÉÁ Ý⁽²⁾ Ý Ý ¿Ý Ò
 Ñ ÝÅÄ Ý Á ½ ÝÉÁ Ì Ý ⁽³⁾ ÄÄ Á

1- Á-1 É Á ÝÉÁÚÝ 1995 73.İ
 2- ½½ ÝÁÝ½ ÝÉÄÄÄ Á Å×Ñ ÝÉÄÄ Ì ÁÚ Æ , ÝÁÝ½
 3- ÈÄÄÄ ÄÈ ÖÝ ÁÚ ÄÈÈ É Ò ÙÉÁÚ ÁÚ ÅÝ ÆÉ¼ÙÉÁÙÈ Ò Ø -
 ÖÁ ÅÄÄÄ ÄÈ ÖÝ ÁÚ ÄÈÈ É Ò ÙÉÁÚ ÁÚ ÅÝ ÆÉ¼ÙÉÁÙÈ Ò Ø -
 Å , ÅÁÚÝ Á ÈÄ ÁÚ ÖÁ ÝÉÁÚ Ä ½ Ä Ì ÅÈ ÅÙÉ Ý Ý , Ý Ý : Á
 É ÝÉÁ Á ½Ù ¼ Á Ý Ò ÆÈ Ý Ì ÅÄ Á Ý ÁÚØ ÁÚÝ
 .ÖÑ Å Á ÅÄ ¿ Ý ÁÚØ Ö Á
 . ÝÉ 1999 Ý Á Ñ(É ÁÚÉÁÉÝ È) ÝÉÄÄ ÁÚÝ Ò ½ : ÆÄÄ ÈÒÁ

È ÁÄ Ä È ÁÖËÑÁÝ½ ÝÉÄÄ Ò Á É Í ÄÆ Ý
 É È ¼½ ÁÙ ÝÁÝ½ËÑÁÞÉ ¿ ¿ É ¿ ÝÉÄ Ý¼ ÁÙ
 Ê Ë Ê Ë Ý Ä Ñ Á Ý Ò Ý Ù ÁÝÄ Ý Á ¿Ä Ò
 Ø Ý ¿ È Ý ÝÆ È ÁÙ ÁÙ Ò È ÁÙ Í Ò ÝÁ
 . ÝÁÙ ÝÁÙ È Ò Ì ÁÄ Ñ Á ËÈ Á Ý Á

أولاً : المفاوضات

¿Ä Á Ý ¿ÙÝ ÝÁÉ Ò Ì Ò ÝÉ Ò ÞÈÁÙÉ Ý Á
 (1) . Ò Á

É ÁÙ Á É Á⁽²⁾ Ë Á É ÄÄ Ý Á ×Ñ
 ½ ¿Ä Ý¼ Ò Ò ¿ ¼½½ ÝÉ ÖËÑ Ò ¿ ÞÈÁ
 Ò ÈÑÁÙ Ë »Ä ÁÝ ÈÒ ÄÄ ÝÙÉ Ò Ò Ò Á Á Ë Á
 ÖËÑ ÒÝ É ÒÝ × Á×ÈÑ Ò Ò Á¿Ä Ý Ò Å Ò Ì Á
 . Å

Ý »¼ Ä Ò Ò : " ½ Ä È Ý¼Æ ÈÝ ÉÁ È ÈÝ
 ¿ÙÝ Ý È ÄÄ Ì ÁÝ Ë ÁÙ Ò ÒÝÝ Ò Ä Ñ
 (3) . " Ý Á

ÝÉÄÄ Ä ÁÖ Á Ý Á Ý Ò ÝÁÈ ¼Ä Ý ÁÈ
 ÝÉ Ò ¿Ä ÁÙÝ ¿ ÝÉÄÄ Ò ÝÉÄ Ý¼ ÄÄ Ì È½ Ý
 »Ý Á ÁÙ ÁÉ ÁÙ ¿ÙÉÁÙ Ò Á¿Ä ÁÙ Ò

72I 1993 12 ÑÁ ÈÈ ÁÖÈ ÄÄ Ò Á ÝÉÁÙÝ Á Ö Ý½É -¹
 127I 1999 Ý Á ÑÁ ÈÈÈÆÈÆ / Ò ÈÈÈ ¿ ÈÁÇ ÁÈ ÈÄ -²
 1994 ¿ ÝÉÁÙÝ È Á Ä- Ò Á ÝÉÁÙÝ Á ÈÈ Ý ÁÙ Ò ÄÄ È Ý¼Æ -³
 . 111 I

Ú » ½ Ò ÚÝ æ Ì É Ò ÁÊ Ú ½ ÅÅ
 Ú ÅÅ ÁÊ ÉÝ Á ÝÉÁÝ Æ ÁÚ Ú ÁÒ ÁÒ Ú Ò ½
 .⁽¹⁾ ÁÍ ÈÈ ÚÅ ÁÒÆ Ý

Ý Ò Ú ÁÄ Ý Á- ÁÒ ÝÁ È Ì È ÚÅ
 Ò ÈÑ ½ Ì ÝÉÁ Ò Á É È ÁÒ Æ - Ä Ñ Á
 ÁÐ Ý Ò ÁÆ ÉÝ Ñ Ý Æ Á ÝÁ×ÈÑÁ
 Ò : " Ý Æ ÁÚ ÁÄ ÝÄÅ Á ÁÚ 29 Æ Á Ì
 Á Ý Á ÈÑ ÈÒ ÅÆ ÁÚ Á

ÝÌ ÁÚÝ ÁÆÈ ÁÄ Ì ÁÝ É ÁÄ ÁÄ Ì ÁÐ - ½
 ÈÑ ÁÚÝ æ
 Ì È Ú Ò Á Ò Ý É ½Ý ÁÄ Ì ÁÐ - Ä
 ". Á È É Ú ÁÒ ÁÒ ÚÝ ÈÑ ÈÁ

المطلب الثاني

التسوية القضائية لآثار المسؤولية

Ò Ý¼ ÁÄ Ì Á Ý ×ÈÑÁ ½ Å×ÈÑÁÄ
 È ÁÑ Ý È ÝÄÅ Á Ý Å Ò È ÁÒÈÑÁÝ ÝÉÁ Ò Á
 ÞÝÉ ÙÉ Ý¼ × Á Å » ÁÚ ½ Ý¼ ÁÞÝ É È Ò È
 Ä Ñ ÁÆ Ì ðÈ ÝÝ. Ì »Ý Á × ÁÙÉ Ý½ ÁÚ ÝÁ
 Ì ×ÈÑ Ú È Ý½ É »Å » ÁÚ ½ ÝÉÁ Ò Á Ò

. 327Ì × Á È Á× ÉÁÉ ÁÉ -¹

ÙÝ Á ÝÉÁ Ý¼ ÁßÝ É ÈÒ Á Ý ÙÝ æ Á ÁÄ Á
 . ÈÑ Ò Á

الفرع الأول: صفة المنظمة الدولية أمام القضاء

Ð Ý Ì ÁÆÈ ÁßÈÁ) ÝÉÁ Ò ÖÄ ÁÚÉ Ù Æ
 ÚÉ Ù ÆÝ × ÁÈÄ ÁÙ ÝÉÄ Ñ ÚÉ × (ÈÄ ÁÙ
 Á Æ ÝÄ ÁÝ Ì ÁÄ ÁÝÈ ÁÄ Á ÖÄ Á ½
 Ý Á ØÈ òÝ Ì ÁÄÄ ÁÝÄ
 × ù ù ÑÝÁÙ ÁÙ ½ Á× Ù ÆÁÉ Á
 Ä Ñ ÚÉ ÁÝ½ ÝÉÁ Ò ÁÄ ù ù ÙÄ ÁÝ½ Æ
 Ú ÁÙ Ó ÁÝ½ ½ ÝòÝ È Ý½ È ÁÈÄ ÁÙ É
 Ý Ý "Ý½ É " ÝÉÁ Ò ÁÙÝ É È ½ ù ù
 ÙÝÉÁ Æ É » ÁÙ ½ Ò Á ÝÙ Æ ÁÆ Ý
 Ý½ ÆÁÙÝ ÁÏ ½ ½½È ½ ÝÉ Ò Ý½ » ÁÈ Ý½ Á
 Ú ½ Ò Á ÝÙ ù ù ÙÝÉÁÞÉ ù Ò ÁÙ È ÞÝ ÉÁÙÝ É
 . É ÞÝ ÉÁ ÈÐÈ ÁÄ Ý ÁÝ É » Á

أولاً : المنظمة الدولية كمدعية

ÈÈ ÁÙ½ ÝÉÄÄ Ò Á » É Á× È ù ù Ð ÁÄ È
 . È Í - ÙÝÉÁÍ - ÝÉÄÄ Ò ÁÙ½ Æ Á ù ÆÁ
 Ä Ñ ÝÉÁ× Í ½ ÉÝ Ä Á Ù ÞÈÁÆ ÈÈ Ù
 É ÞÈÁÏ ÁÙ ÝÝ Ð Ý Ä Ñ Ù½ Ù ÝÉÁÙ Ð Ý Á
 .⁽¹⁾ Á Ù½ Æ ÚÙÝ, ÁÙÉ Ù Ý½ Ù Í

1 - Ä Ñ È Á È Á, ÝÉÁÙÒ Á, ÁÄ Ñ È . 273 Ì ×

.D Ý Ñ ÁÍ ½ YÉ IE ANE Á
 » ¾ Ú Û ÈÒ ÁÐ ÒÝ Ý YÉÁ Ò ÁÛ ÁÊ Û
 Ú Ý Û Í YÚ É Á YÉÁ Ò ÁÛ Ú ÒÝ ¿ ÒÝ ÒÝ Á
 ÈYÉ Û Ú ÈÑ Å ßÉ¼Û½ YÉÁ Ò Û Ý
 .Ú Ý Û ÝÅ È ½⁽¹⁾ ÒÝ
 YÉÁ Ñ Ý Û YÉÁÛÉ Á ÄÊ ¼BÊÁBÈ¼ÁÝ Å
 . Û D Ý Ñ Å ÁÚ Á× ÄÊ ¼Å ¿ "ÄYÉÈ Ä Ý Á"ÛÑ
 Ý ÒYÉ YÉÝ ½ È¿ YÉÁÄ Ò Á Å ÉÝ Å
 È É Ý Ä ¾ÁÝ Å Ñ Ý Ý ÁÝ YÉÁÄ Ò Á
 Ý¼Ð ÅÈ ¿ ÈÑ Ý YÉÁ Ò ÁÝ ÒÛÝ Á YÉÛ ¿ È¿
 .PÉ ÄÅ É ÁÊ

1- مسؤولية المنظمة الدولية في مواجهة إحدى الدول الأعضاء فيها:

ÛÝ Á Ý Á YÉÁ Á YÉÁ Ò Á» ÉÁÛ¼Ý ¿ Å ÁÄ
 É Å Ý¼ ÁÛ¼B½ Á ÈÝ É ØÈ Ò ÅÁ
 . Ý¼ YÉÁÛÝ Á ÁÉ Å ÁÛ YÈ Û É Á Á
 D Ý½ ÅÝ Ý¼ ÁÛ » ÁÛ ÁÉ Å ÁÄ Å
 Ý½ Ò Á Ý » ÁÛYÉÁ Ý ¿ Ý¼ Á Ê Û Ý¼Ä Á
 Á ÁÉ Å ÁÊ Û . Û ÁÝ Ä ÑÁÛÉ ÄÅ ¿ Ø Ä
 YÉÁÛÝ Á ÁÚ Á DÈ Ä ÝÝ × Ñ Á Å ÒÝ
 . È ÑÈ Ý⁽²⁾ YÉÁ Ý¼ Á

¹ - Clyde Eagleton, op. cit, p 356,358.

287İ × Á È ÁÛ È ìì ÁÉ -²

2- مسؤولية المنظمة الدولية في مواجهة الدول غير الأعضاء فيها:

Ä Á YÉÁ Ò Á Ũ Û½ Ñ YÉÁ Ò Á Ý ÄË YÉÁ
 Ý ¼ Á Ê Û ÁÐ Ý ÄÄ Ñ ÚÉ ÈÑ Ý½ YÉÁ ¼
 Û Ý Ò ÄË ¿ ÉÝ Á YÉ YÉ Ý Ä
 ÚÝ Ý ¿ Ñ YÉÁ Ò ÄË É Á YÉÁÝ½ × ÚÝ
 (1) » ÁÙYÉÁ Á Ò Á ¼ Ú ÄÉ × ÄË Ý ×
 .ØÊÖ × ÁØ Û Û
 Ý (2) È È È ÚÝ Ê ÄË Ý Jean Pierre Ritter- YÉÁ Ò ÁÙ½
 Û Ê Á YÉÁÚÝ Ä ½ ØÊ Ý ¾ÁÙYÉÁÙ Ũ × Á
 ÄË Ý È YÉÁ ÁÙ BÉÁ YÉÁÚÝ Á Ò Á× ÖÑ½
 ÚÝ ÄÄÄÙ Ä æ YÉÁÚÝ Ì È Ò YÉÁ Ò ÁÙØÉ
 . Ò ÄË ÁÚÝ É Á » ÄË ÚYÉÁÝ ÖÑ ÁÙYÉÁÙ
 Ò Ú Á×Ý Ä Ò Ú ÖË YÉÄ Ò Ø Û :ÚÝ Á Ý
 ÚÝ Á - ÚYÉÁ Ú Û ÄÄÝÁ × - ÄË ÁÚ Á
 Û ¼ Á ÉÝÚÝ Ý ÛYÉÁ × YÉÁ
 . YÉ ÄË ½
 YÉÁÙÉ Á BÉÖ ½(3)È È È ÚÝ Ê ÁBÉ½ Ò Û Ý
 Ý Ý È ½ ÚÝ YÉÁ Ò YÉÁÚÝ Á ÄÝ Û Á

. 287Ï · È Á-1

: BÉÄË Û ÈÖ½-2

Jean Pierre Ritter, op. cit P 435-440

290Ï × Á È ÁÙ È Ì ÄË -3

ÜÄÝ ÁÁÝ ÖÖÝ Á ÝÉ » ÉÁÛ ,» ÁÛ ×Ë ØÊ Â
 .× Á ¿É ÁÆ¿ ¿ÊÉ Ð Ý Ñ × Ò Á
 ¿Ð Ý » É¿ÜÉ Ý ¿É Æ Ò ÁÐ Ý Û¼ÖÈ ¼É ÁÝ
 .ÈË Á ÝÉØÊ Ä ×Æ¿
 .Û» É ÁÉ ¼Û ÈÝ Ý¼ÈË ØË Û½ ¿Á ×Ë Â Ê
 ÈË ÁÛ , Ò Á» É ÛÝ Û¼Â ÁÛ½ Û ÁÆ ÁÆÈ Ý
 ÝÈÈ æ È Á Ò ÛÛ Ý Ò Á Â ÈÈ Á ½ ¿
 × É » É¿Û Û× ¿ , Ý Á×Ñ ÑÁÈ ÁÝ ØÊ
 ÝÉ Û Á× ÁÆ ¿É » É¿Û Ý ÖÝ Ò Á
 .⁽¹⁾ È

ÈÈ Á3651ÜÈ ÈÄ Á ÆÈ ÁÛ Á É ÁÈÈÁ ÁÍ Ý Ý
 » ÉÁÛ Æ¿ ÈÈ Á× Û ÁÛ ÛÝ È ⁽²⁾ 1949/12/01
 ¿É Å Á Ý ÈÝ Û½ Û ØÊ¿Æ , ÛÝ
 Ñ ØÊÉ ÜÉ Û ,» É ÆÈ ÁÛ ÁÛ Ð Æ ÁÛ ÈÝ È Á Ý Á
 .Ð Ý ÁÈÆ ÈÈ Ý ÝÁ× Ä Ý Á»Ä Ý¼ Á ÝÉ
 :¿È ½ Ò × ÝÉÁ Ò Á Ý¼ -5
 É Á ¿ Ä Ò Á»Ý ÈÒ ÖÝ ÁÆ Û Ý¼ ÁÈ Ý ÈÈ
 É Ä Ý Á ⁽³⁾ ÈÝÁ×ÈÑÁÈ ÁÝ ÖÁ ÁÛ Á×ÈÑÁ
 .ÖÈÑ Á È Â Û

. 274Ī , È Á⁻¹

. 275Ī , × Á È Á, ÝÉÁÛÒ Á ÄÄ ÑÈ ⁻²

. 62Ī , × Á È Á, ÝÉÁ Ý¼ ÁÛÝ Ý ÝÉÄÄ Ò Á, ÝÁÝ¼È ½⁻³

ثالثا: المسؤولية المشتركة للمنظمة و إحدى الدول .

Ò ÁÛ Ù ¿ Ý É ÅÄË Ä ÖÝ Ó Ý½É Ý Û½ËÝ ÁÛ
 Û Ý ¿ Ò Á Å Ä ÁÝ½ » ÄË ÄÛÉÄÞÉ ¿ Ý ÝÉÄ
 Ý Ä ÝÉÄÝ½ ¿ Ò ÄË ÖÝ Û ¿ ÑÄ ÑË
 .⁽¹⁾ ÖË ÄË Û Ä ¿
 BÉ¼Ë ½ÝÝ ¿ ÄË É ÅÄÛ ÄÛ Û¼ ÄË × Ë
 Û É Ä Å É ¿ ÝÉÄÝ Ò ÁÛ Û Û ØÉÝ ¿ ¼ ÄË ¿
 Û Û Û½Ø ÖË ÄË Û ÄÛ ÄË ÄÝ ¿ ÝÉÄÛÝ Ä ½
 ¿ È ÄÄ ÄÛ Û ÞÉ Û ÄË Û Û Û ¿ ÄÄ Ä
 É ÄÄ ½ ÄÄÄ Ä Û ØÝ Û BÉÄËÄ ÄË Û ¼¿
 .È ÄÄ Ä ¿»Ä ÄË Û Û ¿ ÖË
 Ý ÄÑ Ä ¿ ÝÝ Ä Ä É É Ä ÄÛ ÄÄ Û½ØÉ ½ØÝ
 Í ½ Û ¿ ÈÒ ÄÛ ¿ ÄÄ ÄË ½Ø ÄË Û¼ ÄÛ ØÉÝ ¿ ÝÉÄË
 . ¿ Û ½ Ä Ý ¿ ÝÉÄË Û Û ½
 BÉÄ1960· Ý 18 È ÄÄ ÄÛ Û ÄÛ ÄË ÄÝ ØÉ Ä
 : ⁽²⁾ »

È Û½Ý ¿ Ý ÄÑ » ¿ ÝÝ Ä ¿ Ä È½ ÄÄ ÄÛ ÄÄ Û½Ø ÜË "
 Ä ÝÄ É ½Ø ÜË Ý. Ý ÄË × Ø ÄÝÝ ÄÄ
 Ñ Û ÝÝ ¿ ÄÄ ÄÛ Û Ò Ý ÄË ÖË
 Û ¿ ÈÈ Ñ Ý ÄË É È BÉÄÝ ¿ ÑÝÄÄ Ñ Ä×

: Ä-1
 Jeqn Pitterm op. citm P 444-447
 292.Í × Ä È ÄÛ È ìì ÄË -2

Ñ ÑYÁÚ ÁÚ ½ É ßY ÉÁ È Ù ØÈ Ù ÚÉÁ Ý
 .É ÈÈ ÁÄÄÄÄ ÄÄ Ä È
 ° ÑYÁ ÁÚ ½ YÉÄÄ Ò ÁPÉ ¿É ßY É È Ù Ù È ½
 ° É Ý ÁÄÄÄÄ ÁÚ »Ä ¿ßYÉ ÁÚ Ù Ý
 Ä Á YÉÁ Ò ÁÚ½ ÈÈ ÁÄÉ Á
 .⁽¹⁾ Ù ÁØÈÉYÉ Ý Ä Ù Ú Ù Á
 ¿ ½ØÉ ÄÄ ÁYÄ ÁÚ È Á ÁÄ Ä
 Ú ÈÁ ½Ù ÈÈ Ù⁽²⁾ Ò ÖYÁÙ ÁÚ
 Ý ½ È Ý½ È ÈÑ Ò ÁÚ ½È Ù½Ù ÙYÉÁ
 Ò Á ßY ÉÄÄ È »Ä⁽³⁾ É È É Á É ÁßY ÉÁÙ Ò Á
 ... (Ò Á ÄÉ » ÉY Á ») × È Ñ YÉÁ
 × É Ä ÉY½ Ä Ý ÚÉ Ý½ Ù Ú Á È Ý½
 Ý½ ì ½È ÁY½ YÉÁ Ò ÁÉ Ä È ÁßY ÉÄÄ Ý ÖY
 ßY ÉÄÄ È Ý Ý ì ½Y YÈ Ý Ò Á Ñ ÁÚ YÈ
 . Ò ÁÚ ¿Ä Ù Ä ÖÈÑ Ý½ Ò Á ÖY É ½

Í ½ØÉ 1970 È Ý 14 È : 179 ÜÈ Ä È Á È ÁÄY È ÁYßY ÄÄÄÄ ÄÉ Ý⁻¹
 ØÈÙ ÄÄ Á Ý ìY ½Y ÄÄ ÄÈ È ÁÚYÉÁ) Ø Ù
 Ù Ù ÁØÈÖY Ù ÁÚ Á Ù½ È ÁÄY Ý Ù
 . Ä È ¿ È ØÈ Ä É Ù Á
 - 1976 YÉÁ Á -ÄÉ Á YÉÁÍ Ù ½ YÉÁ Ä Ñ Ù :ÈÈ ÄÄ È Ò½
 .838Í 12 ÈÈ Á
 , 1993 ÈÈ Ä ÄÄ ÝÑ ÄÄÄÄ Ý ÉÄÄÄ ÁYÄ ÁYÙ ÄÄ Ñ Ç ÁßÉ⁻²
 . 443 Í
 . 335Í × Á È Ä YÉÄÄ Ò ÁÚY Ñ YÁ YÁY½È ½³

Û È ¿ Ý » Á Ú ¼ Û , Ý É Á Ò Á É Þ Ý É Ä È Æ
 Ý É Á Ø Û · × Æ Ñ Û Ý ¼ Æ » Æ Á Ý É Á È Æ Þ Ý ¿ Ý Æ È
 Ý ¼ È Á Æ Þ Ý » Æ) Ì Á Ì Á È Ñ Û È Á Ñ , Ò Á Þ É
 Ä È Ò Á Û Þ Ý É Á Û Æ Á Á ¿ Û È (Û Ä Ä Á
 . È Ä Ý Ò Á
 Æ Ò Á Û Æ , Ò Á É Ý È Ò Ò Ý Ò È Ñ Û Þ Ý É Ä Ä È Æ ¿ Ý
 (1) Þ Ý É Á Ø Û Ì Ò Á Û Æ Ä Ø Û È È
 . (Æ Á Ú È Æ Á Ä Û)
 » Ý Û È Ý , (2) Ò Á Æ Û Û Ä Û Ò Á Ý
 Ý , Æ È Á Û Û Ä Æ Á È Ý , Û Û Û Ñ Ý Á
 . Ò Ý Ò Ä Ì ¿ Ý ð È Á
 Ý Ý È Ñ Ý Ä Ò Ý Ý ¼ Û ¼ Þ Û Ý Ý É Ä Ä Ò Á Ø È
 Ò Ý Á × Ñ Û Æ Ò Á Û Ø È Æ Ý , (3) Ø È Ì Ý
 . Á » Ä Ì Á Ý Ñ Ý Á

. 83 Ì , × Á È Á Ý É Á Ý ¼ Ä Ò Ý Ý Ý É Ä Ä Ò Á , Ý Ä Ý ¼ ½¹
 È Ä Û È Á » Á Ú ¼ È Û ½ Ý Ý Ä Ò Ý Á - Ý Ý Ä Ä Ä Ä ¼ Ä Æ - È Ä Ò -²
 Ò Ä Û È Á ¿ Á ¿ Û Á È Ý , Ò Ý Ä Ø È Ø È) Ò Ó Ä Ý ¼
 Ñ Ý Á » Á Ú ¼ Ä Ø È : " Á Ì Á Ý È Æ Û 177 Æ × Ñ
 Ý " Û È Á ¿ È Á Û Ä Á » Ä Æ · Æ Ä Ò Ý Ý Ò Ä Ò Ò Ò È Ä
 . Æ È È Ä Á Ä È Á Ñ Ý Á È Ä È Ò Ò È Ñ

-Annuaire Français de droit international, AFDI, 1987, P11-12.

. 328 Ì , × Á È Ä × É Á È È -³

خاتمة

المنظمة الدولية هي شخص معنوي ينشأ عن طريق معاهدة دولية جماعية، ومزود بأجهزة دائمة يعبر من خلالها عن إرادة ذاتية مستقلة عن إرادة الدول الأعضاء التي اشتركت في إنشائه، و الدول التي قد تنظم لاحقا إلا هذه المعاهدة، و تكتسب المنظمات الدولية الحكومية الشخصية القانونية الدولية بمجرد قيامها، حتى و لو لم ينص على ذلك صراحة في ميثاقها المنشئ لها، و الشخصية القانونية الدولية هنا، هي صلاحية المنظمة لاكتساب الحقوق و تحمّل الالتزامات طبقا لقواعد القانون الدولي العام، و ليس طبقا لقواعد القوانين الوطنية في الدول الأعضاء.

و يترتب على تمتع المنظمة بالشخصية القانونية الدولية أثارا مهمة، منها قدرتها على إبرام المعاهدات مع غيرها من أشخاص القانون الدولي كالدول و المنظمات الأخرى، و كذلك إبرام العقود الدولية و الداخلية، و تملك الأموال الثابتة و المنقولة و أخيرا تحمّلها المسؤولية الدولية مثلها مثل الدول تماما، أي تحمّلها لنتائج أفعالها المخالفة لقواعد القانون الدولي، و تخضع هذه المسؤولية لنفس القواعد التي يقرها القانون الدولي بشأن مسؤولية الدولة، فلو امتنعت المنظمة على تنفيذ معاهدة دولية كانت قد أبرمتها مع دولة أو مع منظمة أخرى، أو قامت بارتكاب فعل سبب ضررا للدولة أو منظمة أخرى، فإنها تتحمل تبعه هذا الانتهاك لأحكام المعاهدة أو ذلك الفعل الذي سبب ضررا للغير.

كذلك لو أبرمت المنظمة عقد مع أحد رعايا الدولة المضيفة، أو قام أحد موظفيها بارتكاب فعل ألحق ضررا بأموال أو أرواح رعايا الدولة المضيفة، أو دولة أخرى عضو أو غير عضو، كما في حالة عمليات حفظ السلام التي تقوم بها المنظمة، فهي في كلّ هذه الفروض، يلزمها القانون الدولي بتحمل تبعه أفعالها.

غير أنّ المسؤولية الدولية للمنظمة تثير كثيرا من الأمور و العلاقات المختلطة و الصور المتغيرة، فهي تتعلق أساسا بمسؤولية المنظمة ككائن قانوني اتجاه أشخاص القانون الدولي الآخرين و تلك هي الصورة الأصلية للمسؤولية الدولية للمنظمة الدولية.

و اتجاه الأفراد العاديين طبيعيين أو معنويين، واتجاه موظفيها أيضا، و في هذه الحالة تتحقق المسؤولية الدولية للمنظمة الدولية إلا إذا تبنت الدولة أو المنظمة الدولية هذه المسؤولية لإعطائها صفة الدولية.

و يلاحظ أنّ المنظمات الدولية تسعى إلى حل المسائل الناجمة في إطار مسؤوليتها الدولية بالوسائل الودية كالتفاوض و التحكيم، و إذا اقتضى الأمر عن طريق القضاء الداخلي أو الدولي.

و لا يمكن للمنظمة الدولية أن تحتج بحصانتها الوظيفية لا في مواجهة دولة المقر و لا في مواجهة الدول أو المنظمات الأخرى للإفلات من المسؤولية، لأن الحصانة الوظيفية التي تتمتع بها في مواجهة القضاء الداخلي جعلت لها لكي تقوم بوظائفها على أكمل وجه.

وعدم مثل المنظمة أمام القضاء الداخلي، لا يعني عدم مثلها أمام القضاء الدولي مثل محاكم التحكيم ومحكمة العدل الدولية،... و تحرص المنظمات الدولية دائما على التأكيد على أن حصانتها لا تعد عائقا أمام تسوية النزاع.

و خلاصة القول، أنّ المنظمة الدولية عندما تتخبط في خضم العلاقات الدولية، فإنه يجري عليها ما يجري على أشخاص القانون الدولي الآخرين بما في ذلك الخضوع لحكم القانون عندما ترتكب فعلا دوليا غير مشروع، فمسؤوليتها من حيث الشروط الموضوعية و الشخصية تخضع لنفس الأحكام التي أقرها القضاء و العمل الدولي بصدد مسؤولية الدولة، و من المعروف فقها و قضاء أن سيادة الدولة لا تعفيها من المسؤولية عن أفعالها غير المشروعة، كذلك فالحصانة الوظيفية للمنظمة الدولية لا تعفيها أيضا من المسؤولية، و بناء على ذلك فهي مسؤولية تعاقدية عندما تخل بالتزاماتها التعاقدية، و مسؤولية تقصيرية عندما ترتكب فعلا ماديا سبب ضررا للغير، و في كلا الفرضين، تتحمل تبعه إصلاح الضرر كما هو متعارف عليه دوليا.

ويختص القضاء الدولي في دعوى المسؤولية الدولية للمنظمات الدولية، و تتم النزاع إليه بواسطة اتفاق دولي يبرم بين الدولة أو المنظمة التي أصابها الضرر وبين

المدعى عليها، و في بعض الأحيان لا يصل الأمر إلى إثارة الموضوع أمام القضاء الدولي، إنما يتم تسوية النزاع بالطرق الدبلوماسية.

و منه يمكن القول، أنه بالنسبة لقانون المسؤولية الدولية في إطار المنظمات الدولية، القاعدة العامة هي وحدة قواعد المسؤولية التي تطبق على المنظمة أو على أشخاص القانون الدولي الآخرين، بشرط مراعاة الظروف الخاصة بماهية و تكوين المنظمة الدولية كشخص قانوني دولي.

و ختاماً لكل ما تقدم يمكن القول أن المنظمات الدولية أضافت -بوجودها- أفاقاً جديدة لقانون المسؤولية الدولية.

ملحق رقم (1)

Ú Á× Ò (104) Æ ÄÄ 1946Ú Æ ÄÜ Á Ò Ä ÝÄÄ Ä Ä
 ÈÈ Ä Ý Ä ½ Ò ÄÜ½ Ì Æ Ä
 Ú½ Ì Æ ÄÜ Á× Ò (105) Æ ÄÄ Ý × Ý Ú
 Ý Æ ½ ÈÈ ÄÄ ÄÝÄÄ ½ Ò Ä
 ÄÄ ÄÝÄÄ ½Û Ò Ä ÒÝÝ Ò Ä» ½ÜÝÄÄ Ú½
 ÈÈ Ä ÈÄ Ä ÄÄÈ ½È ØÈ Ú Ò ÄÞÈ Ú Ú È
 . Ò » ÄÜÝÄÜ Ò È Ý Ä Ä 1946 ÈÈ 13

الفصل الأول

الشخصية القانونية

1Æ

:× Ý Æ ÄÜ Á Ò Ä
 .È Ä ½
 .ÜÝ ÄÝÈ Ä Ý» -Ä
 . ÄÆ
 ÄÜ Ä
 ÈÝ Ý ÄÝ ÒÄ ÄÝØ Ä

2Æ

× Ä Ò ÈÄ ÝÄ ½ ÄÝ ÝÝ Ä ½Æ ÄÜ Á Ò
 Ò ÄÆ ÒÈ Ý× ÄÆ Ò Ò Ä È Ò ÄÈÈ Ú Ñ Ä» Ä
 . È ÄÄÄÄ Ä × Æ ÒÄ Ä

3Æ

½ ÄÝ Ý Ý Ä ½ Ý Ò Ä Ä Ä È Ý ÜÝ
 Ý½ Ò Ý½È Ý½» ÄÝ½ ÄÄÄ Ä Ò ÈÄ ÝÄ
 . È ÄÝ ÄÝ ÈÆ Ä È ÄÄÄÄ ÄØ½ È ½Ý Ò

4Æ

Ä ½Ä ÄÈÝ ½ Ä½ × ÝÄÝÄ Ý Ä È Ý ÜÝ

5Æ

١. B UY UY UY B 1/2 Y 1/2 E X 1/2 Y U 1/2 E AU A O IY
 UY UY UY E OEU Y E 1/2 1/2 OEU E ١ U E UY UY
 .UYEA» YU E 1/2 1/2 E Y 1/2 X B E

مادة 6

١. E EA A E Y Y AX Y E E AU A X
 . O A A DE A Y 1/2 O U » AU EA E

7 E

:U » X 1/2 X Y E AU A O
 . AX X I E X AA X A - 1/2
 Y 1/2 EY E E AY X AE Y EN E AE X AY , E AU EA - A
 U Y Y - EY A OE AU E Y , EA UY EE
 .U A YE A Y X UY - E AU EA
 E E AY X AE Y O E AE X AY E AU EA - E
 . AA Y N AU EE Y 1/2 EY

8 E

A E æ AY E A E U EA E AU A O E
 .A X UY E U E E IY AE U

الفصل الثالث

التسهيلات الخاصة بالمراسلات

9 E

U » AU EA U YE U U ١ E AU A O EA A X AU
 , Y Y x O EY , Y EA Y E 1/2 YE 1/2 E UY EA O U X A
 Y , AA X AY , Y 1/2 X 1/2 E AU E AY , EE A I AU EY
 U E AY A A Y , Y X Y O O E A » AE UY E 1/2 x
 . E A EA

10 E

ÜÝË Ú ÝÙ È¿ Ý ¿ È (Ì ÈÁÙ ÄË ÁÚ Á Ò ÌÝ
 Æ ÁÚ Á Ò ÙÈ ÁÙ ÁÝ Æ ÁÍ Ì ÁÚÝÈ Ý ÚÝ × Ý½
 . Ý ÉÁÄ ÁÝ Ì Ý½

الفصل الرابع

» Á ÝÉÁÝ

11Æ

ÄÄÄ ¾ÁÝ Æ ÁÚ Á È ÁÝ½ ÈÄÄ Á » Á ÝÉÁÝ
 Ú ÈÝ ÝÙ ÄË ÚÈ Ý ¿ ÈÁÚ È
 : ÄÄ ÁÝ Æ
 Á ÁÝ ¿ ÁÚ ½ Ý½ÙÌ Ý½Ú Ð ÄÆ Æ Æ - ½
 Ý Ú ÈÈ ØÈ ¿ Ú Ú Ý Ù ½Ú Ú ÈÈ
 . Ý½
 .Ú Á× ÝÁÝ½ÄË Á È - Ä
 . Ý Ä Ý½ ÜÝÈ Ú Ú Ý Ù È Ì ÈÁÙ Á× - Æ
 ÆÄ.È ÄÄÄÄ ¿ Ú Ý Æ ÁÈÝ Á Ú Ú Æ ÝÙ ¿× - È
 ÚÈ ÁÝ½ Ý È ÄÈ Á È Á ÑÝÁ È ÄÄ Æ Æ Ä Á
 .Ú
 Ú × ¾ È ÈÝ ÚÈÝ Á ÁÚÝÉÁ ÄÄ ÁÍ - Ú
 . Ñ ÁÝ Á
 . ÁÚ × æ Ú Ý ÉÁÙ ÄÄ ÁÝÄ ÁÍ - Ý
 Ø È È × ÐÈ ÆÈ ÄÄ ÁÝÄ ÁÝ Æ Á - Ì
 ÚÝ Ý ÆÈÝ Á» Á È ÁÚÝÈÁÙ » Ñ Á× » Á Ý ÉÁ
 . ÁÝ½Æ Á È Ú Ý½ ÁÚ

12Æ

» ½ÝÉÁ ÑÝ ÁÙ Æ Ý ¿ ÁÝ ÚÝ Á Ñ Á È Á× È
 Ä ÄÈ ¿ Á È ÄÄÄ ¾Á Ý Æ ÁÚ Á È ÁÝ ÈÄÄ Á
 . ÁÚ ÙÆ È ÈÁÚ Ú Ä Ú ÝÙ Æ½ Ý Á Á

13Æ

Ý ÉÁØ Á» ½Û È ÁÍ Ò ÒÉÁÛ ÒÝ ÁÄ ÁÍ - Û
 . Ñ ÁÛ × ØËÛ Á ÝÉÁÞÉ ÒÉ Á
 ÁÄ ½ Ò ÒÝ ÒÉÁÛÉ ½Û Ý Ò Ý Ò Á ÁÍ - Ý
 . Ò ÑÝ ¿Û È × ØËÝ, ÝÉÁÄ Ì ÁÄÝ Ò Ý ÉÁÛ Ý
 ÝÉÁ Ò ÒÑÝ ÒÝ½ Ò ÝÄ ½ ÝÉÝ È ÁÛ ÉÁÛ » Á Ì
 . Ò Á

19Æ

» ÁÝ Ò ÁÛ Á Ä ÁÆ Á Ì Ý ÁÄ ÁÝ Ä Á Ä
 ÝÄÄ ÁÝÄ ÁÝ Ä - È ÁÛÉÝÛ Ò ÝÛ Ì »Ä - ÒÝÉ Á
 . Ò Ý ÉÁÛ Ý ÝÉÁÛÝ Á Ä ÁÄÉ Ñ Ý ÁÄ Á

20Æ

Æ ÁÛ Á Ò Ò , ÁÛ Ò ÒÝ Ä ÁÝ Ä Á
 ØÈ ðË Ý, Á Á ÒÝ Ò Á È × ÁÛ ÁÛ ÒÝ Ý, ÉÝ
 È È ÒÝ Ä Ä ÄÉ ½ÛÉÛÝ ÁÛ½ È ÁÛÄ Á
 . Ò ÁÛ ÁÛ Á È Ò ÁÍ Ì Ý, Ò Á

21Æ

, Ä Á× » ÁÛÉ Á ÄÄ Ñ Á ÄÝ Ò Ä ÁÛ Á Ò ÒÝ
 Ý Ä Ä Ä Á×Ý Ò Á»Ý Ò É Ä Ý ÑÉ Á Ä È Ä Ý
 . Ò ÄÄ ÄÝ È ÄÄ Á

الفصل السادس

الخبراء

22Æ

, Ò Ä Ò » ½Á ÁÛ Á Ò ¿È ÁÛ ÒÝ ÄÈ »Ä Á
 Ä ÁÝ Ä ÒÝ Ý, È Ò ÒÝÄ Ì ÁÄ ÁÝ Ä
 : Á
 . ÁÛ ½ Ý½Û ÝÛ ð ÄÄ ÜÉ - ½
 Ò Ò Ò ÈÈ , Ò ÈÝ » ÁÉ , Á Á Ä
 . Ý½Ý Ò ÈÈ ØÈ , Ò
 . Ò Ä× ÝÁÝ ÄÄ Á È - Ä

ÜYÈ Æ ÁÚ Á Ò Ù ÝÚ É ÄÄ Å ÁÚ Ý,Ú È Ì ÈÁÙ Á× - É
 . Ý Â Ý½

× ¾ È ÜÉÝ Á ÁÜÝÉÁ ÄÄ ÁÍ - Ü
 . Ñ ÁÝ ÁÜ

ÁÚ × Ù Ý ÉÁÜ ÄÄ ÁÝÄ ÁÍ - Ý

23Æ

Ý,Æ ÁÚ Á Ò ¿, ÁÚ »Å Ä ÁÝ Å Á
 ÜÝÈÜÝ ½ È ÁÜÅ Á Á È, Å Å Ù,× ÁÚ ÁÜ ÜÝ
 . Ò Á ÈÅ ÁÜÝÈ È Ù ½, Æ Á×

الفصل السابع

وثيقة السفر

24Æ

» ÁÜÝÉÄÄ Ñ Ý ÖÈ , ÖÝ ÈÝÈ ÄÅÅ Æ ÁÚ Á Ò ÌÝ
 .ÜÈ ÁÝ ÁÆ Á ÅÆÅÁÜ ÄÄ Å , È Ý

25Æ

É Á(ÅÅ Á ¿, ÄÄ ÉÆ) ÅÅ Á ÜÝ ÄÄ Ñ Ù ÄÝÆ ½ Ì
 Ù Ù ÖÝ Á» ¾ È Å Æ Ý ÖÝ ½, ÈÈ ÅÅÅ Á È Ù
 .ÄÝÆ ½ ÜÈ Ù Ä Á Ù Å, Ò ×

26Æ

È Ý»Å Ò Á ÖÝ È ÜÈ ÁÝ ÁÆ Á È ÈÈÅÅÄÄ ÁÍ
 ÜÝÝ,Æ ÁÚ Á Ò × Ù ÜÈ Ù ÅÅ ÅÆ Ù ÁÍ ÁÜ
 . ÁÜ ÈÈ ÅÅÅ ÜÈ ÅÝ

27Æ

ÄÄ ÁÍ ,ÜÈ ÁÜÝÈ É ÁÝ ÜÝÈ ÁÜÝ Á» ÁÝ Ù ÁÜ Á
 × Ù Ò ÁÜ ÅÈ ÈÈ ÅÅÅ ÜÈ ÜÈ È ØÈÝ,ÜÝ Ý ÉÁÜÝÝ Á

28Æ

Ñ Á Ý Ö Ý ½ Ý ß ½ Æ Á Ú Á Ò Ù Æ Á È
 È Ý È Á Ý Á Ú Ý Ý Æ ½ Á Á Á × Æ Ù ½ ¿ Ý ½ Ò Á Ý Á
 . Æ Á Á È Ý

36 Æ

Á È Ù ½ ð ¿ Ä Á » Á Ú Ý Á Ú È ½ ½ Æ Æ È Ù ½ Á Ú
 . Æ Á Á Á Ä Á È ð È Ý » Á Ú Ý Á È

ملحق رقم (2)

اتفاقية امتيازات اتفاقية امتيازات و حصانات جامعة الدول العربية

» ½ Á Í » ½ ½ Ì È Á Ú Ý Á × Ù 14 Æ Á Ú ½
 » ½ Ý É Á Á Á Ý Æ Ú Ý Æ Á Ú Ò Á Ú Ì Ù É Á Ò Ý Ý
 Ù ½ ð È Ù ð Ý . Á Ä Á Á È Ý Ò Ý Ù ½ Ù Ù
 Ä Ý Ä Ñ È È Ù ½ × Á ¿ È ½ Á Ä Á Ý Æ Á Ó ½ È Ñ Ù
 . 1953. × È Æ » Á Ú Ý Á ½ Á Ú Æ Ñ
 È Ý Á Á 10 È Æ Á È Á Ú Ý Á Í × Æ ð È / 05/
 . ¿ Ù » Á Ú Ý Á Á Ý

الفصل الأول

الشخصية القانونية

1 Æ

: ½ Æ Ù Ý È Á Ú Ý Á
 . Ò È Á Ý Ý Á Ý Á Ú Æ Á ð - ½
 . È Á Æ
 . Á Æ

الفصل الثاني الأموال و الموجودات

2 Æ

Ì Ò Ý ½ Ý Ò Ý ½ È Ý Ý Ý Ý Ý ½ Ä È Á Ú Ý Á Ù ½
 Ä Á Æ ¿ Ù Á Æ Ò Ý ½ Æ Ù Ù Á Ú Á È Ù Á
 . È Á

3Æ

1/2 ÚÝ 1/2 ÆÝ Ý1/2 Å 1/2 Ý Ý È ÁÙÝÉÁ Á Á È
 . È ÁÁÅÅ ÁÙ ØÈÙ Ý1/2Æ È ÁÝ1/2 ÁÝ1/2 ÁÝ1/2 ÁÁÅÅ Ì

4Æ

Ý1/2 È ÁÙÝÉÁ Ä 1/2Å Ý Å × ÝÁÝ1/2À ÚÝ Á È
 . Ì

5Æ

: ÌÝ
 .» Ä ÚÝ Ú1/2 È Ý ÈÝÄ ÌÝ Ú1/2 Ý1/2
 ¿ Ý Ú1/2 Æ ÝÉÁÙ Æ Ý1/2È ÝÉÙ Ú1/2Ä ÁØ Ú1/2 -
 Ú ÆÈ - È ÁÙ Å - ÝÉÙ Æ Ú1/2 ÌÝ Ý. » 1/2
 . ÝÉÁØ ¿ È1/2 È 1/2 ÈÝ ÁÄ Á

6Æ

ÙÝÉÁ È È ÈÁ ÁÆ Ý Á×Ý ÁÆ È ÁÙÝÉÁ Æ
 . Á ðÈ Ä Ý Ý1/2À Ò Ò Ò ÁÁÆ» Á

7Æ

: » ÆÝ ÝÝ Ý Ý1/2À È ÁÙÝÉÁ ÒÅ 1/2
 . Á×Æ Ä È ÚÝ Æ Æ ÁÄ Æ Á 1/2
 ÈÈ ÁÝ ÆÁ È Ý1/2È ÆÈ ÁÈ Å ÁÝ Ò Å ÁÝ È ÁÙÝÉÁ Ä
 ÌÝ Ý. ÈÁ »Æ1/2 ÈÅ ÝÄÆÈÙ ÈÈ Ý1/2 ÁÈÝ
 . Ò Á Ý Á Å ¿ È ÁÙÝÉÁÙ ÈÈÝ Á
 ÈÈ ÁÝ ÆÁ È Ý1/2È ÆÈ ÁÈ Å ÁÝ Ò Å ÁÝ È ÁÙÝÉÁ Æ
 . ÁÄ ÝÑ ÁÙ ÈÈ Ý1/2 ÁÈÝ

8Æ

. ÁÙ ÚÈ Ý1/2Æ Á È Ò ÈÁ È ÁÙÝÉÁ ÈÈ

الفصل الثالث

التسهيلات الخاصة بالرسائل

9Æ

Û » ÁÙÝÉÁÙ ÝÉ Û Û É ÁÙÝÉÁ ÉÁÙ ÉÁÙ
 ÝÉ × ØÉÝ Ý ÉÁ Ý Æ ½ ÝÉ ¼ Û É ÛÝÉÁØ Û Æ Á
 Ý Ý ÁÄÄ ÁÝ Ý½ Æ½ É ÁÙ ÉÁÝ ÈÉ Á Ì ÁÝ ÈÝ
 Ä Á É Ý Ý Æ ÁÝ½ ÕÆ Á» ÁÆ Ý È ½ × æ Ý É
 È ÉÁÙ ÉÁÝ

10Æ

ÛÝ Ä Ý½ ÛÝ È Û ÉÁÝ È Ì ÉÁÙ Á È ÁÙÝÉÁ ÌÝ
 .Ä ÁÝ Æ ÁÙ Ý ÉÁÄ ÁÝ Û È

الفصل الرابع

ممثلو دول الأعضاء

11Æ

ÁÄÄ ¾ÁÝ È ÁÙÝÉÁ È ÁÝ½ ÉÄÄ Á » ÁÙÝÉÝ
 Ä ÁÝ Æ Ý Û ÁÆ ÛÈ Ý Û Û » ½ Á Æ É
 : Á
 . ÁÙ ½ Ý½ Û Ý½ ð Ä Æ ÛÈ - ½
 . ÛÝÈ Û Û Ý Ý½ ÝÁÝ ÈÈ Á Á Ä
 . × ÝÁÝ½ÆÈ Á È - Æ
 . Ý Ä Ý½ ÛÈ Û Û Ý Û È Ì ÉÁÙ Á × - È
 Û Û ÝÁ ÁÆ ÁÄÄ ÁÙÝ ÁÈÝ Û Û Ý Ý Û × - Û
 É ÁÄ Æ Á. Û Û » ½ ÕÆ Ý½ Ý É ÁÉ Á ÑÝÁ É ÁÄ Æ Á
 . Û Û » ½ ÕÆ Ý½É Á ÑÝÁ
 Û × ¾ È ÈÝ ÛÈÝ Á ÁÙÝÉÁ ÁÄ Á Ý
 . Ñ ÁÝ Á
 . ÁÙ × Û Ý ÉÁÙ ÁÄ ÁÝÄ Á Ì
 ÛÝ Á È È × ðÈ ÁÄ ÁÝ ÄÄ ÁÝ Æ Á Ý
 È ÆÈÝ Á» Á È ÁÝ È ÁÙÝÆ Á È Û » Á» Á . ÛÝ Ý ÉÁ
 . ÁÙ ½

12Æ

ÄÄÄ ¾Ä Ý È ÁÙÉ È ÁÝ ÈÄÄ Á » ÁÙÉÁÝ
 Ú Ä Ý½Ý Ú ÈÈ Á ÁÙ ÙÈ È È
 . È ÁÙÉÁ Ä ÚÝÉ Ú Æ È ÁÙ
 13Æ

È ÁÝ½ ÈÄÄ Á Ú Ú » ½ ÁÙÉÁÝ ÄÆ ÄÈ
 ¿Æ » ÁÙÉÁÞÈ ¿Ú ¿ ÄÄÄ ¾Ä Ý½ È ÁÙÉÁ
 . Á È È ÁÐ È Ù Æ È ÄÄ ×
 14Æ

Ù Ú Ù Ý ÁÙ » ÁÙÉÁ Ä ÁÝ Ä Á
 Ù Á È » ÁÙÉÁ Ä ØÈÝ. ÁÞÈ Ú ½Æ½ Ú Á
 È¾ Ú È ÙÝ Æ Á× ÙÉÙÝ ÁØ Ù½ ÁÙÄ Á
 .Ä ½ ßÈÁÐ È Á
 15Æ

Ù Ú ÙÈÁÙÉÄÄ Ý » ÁÙÉÁ 11 , 12 , 13ÈÄ ÁÙ ½× Ñ
 . Ý ÁÝ½ È
 16Æ

Ý Ú È Ý » ÁÙÉÁ Ù ÄÆ ÆÄÄ» ÁÙÉÁ Ä Ù
 .Ù ÙÈÝ ÁÙÈ È ÁÝ Ù Á»Ä ÁÝ ÙÈ Á
 17Æ

ÙÝ Á È Á ÄÄ ÚÝÉ Ú Æ ÙÉ ÙÝ ÆÁÙÝÉ ÁÙÝ
 .ÙÝ Ý ÉÁ
 18Æ

Ý È Á ÁÍ ÞÈ ÙÉÁ » » ÁÙÉÄÄ Ý Ò Ú ÁÙ ÁÝ
 . ÆÁÙ Á» ½Ý Ù ÆÁÙ ÝÉ
 الفصل الخامس
 الموظفون
 19Æ

ÜEÁ Á Á ÖÝ Ä Ú ÁÜ Á ¿ È » È ÁÜYÉÁ Í ÈÉ
 » ÁÜYÉÁÈÑ Ú ÁÜ ÁÜÝ Ý ÁÜ ÁÜ ½ ÜÈ ÁÆ ÁÜ ½ × Ñ
 .Ü ÖÝ Ü Ü ÖÝ Á» ¾ » ÈYÉ

20Æ

Ý Ä Ü ÈÖ ÁÖÈ È ÁÜYÉÁ Á ÁÝÖÝ : Ý½
 : ÄÄ Á
 . ÈÁÜ Ü ÈÈ Á Á ½
 . ÁÜ Ý ÁÜ ÝÜ È È ÁÜ » Á Ä
 :È Á YÉ ÈÈ Ü Á ÁÝÖÝ ÜÈ Ä Ý: -
 É ÁÄÄÄ ÁÝÄ ÁÝ Ü ÜÝÝ ÜEÁÜÈ ½ ½ Ü Ý ÝÜ » - ½
 .Ä Á
 PÉ ÜÉ Á ÝEÄÄ Á» ½ Ü ÈÈ ÜEÁÜ ÖÝ ÄÄ - Ä
 . Ñ ÁÜ × Ü ÄÄÆ Ý Á
 ¿ Ü È × YÉÄÄ Ì ÄÄÝ Ü ÝEÁÜÝ ÄÄ ÁÆ
 .Ü ÑY
 Ó YÄ ½ YÉY È ÁÝEÁÜ Ü ÁÜ È Ü È » - É
 .Ü Á YÉÁ ÜÑY ÜY½

21Æ

Æ Ü YÉ È Æ , ÑYÁ É ÄÄ Ä ÁÜ Á ÁÝÖÝ
 Ý ÁÉ ÝÜ ÁÜ ÁÉ Ö Ü Ü ÁÆEÜ È » Á
 Ý Á ÑYÁ É Á Á ÖÝ Ü » ¾ È » É Á Ý.Ü Á
 Ü Ü Ü Á ÄÉÜ » É Á Ñ ÈÈ Ü ¾ Ü ½ ÁÜ ÄÄ Ñ Ä Ü Á
 .ÄÑ Ñ ÁÜ ÁÜÑ ÁÜ Ü ÖÝ Á» ¾

22Æ

» ÁÝÜ ÁÜ Á Ü ÁÜ É Á Ì Ý ÄÄ ÁÝ Ä Á Ä
 Ñ ÄÄ ÁÝ Ä È ÁÜÉÝÜ Ý ÝÜ ÖÝ ÈÁÜÖÝ ÁÝÜYÉ Á
 . ÈEÄ Ü Ü ÝEÁÜÝ YÉÁÖÈ

23Æ

Â Ã Á Ý Û × Á Ú Á Ò Á Ò Ó Ä Ä Ä Ý Æ Á
 Á Ò Ã Á Ä Æ Á Ò Ò Ò Ý Ä Æ Á Á Ó Ò Ò Á È
 Ó Ò Ó Á ½ Á È È Ó Ò Æ Æ Ä È Ò Æ Ó Ò Á Ò ½ Æ
 . Ò Á Æ æ Á È Æ Á Ø Ò Ò Ò Á
 24 Æ

Æ Á × » Á Ý Ä Á Ä Ä Ñ Á Ä Ý Æ È Á Ò Ý Ä Ó Ò
 Æ Ä Ä Ä Ý Æ Á Ò Ä » Ò Ò È Ä Ý Ñ Á Æ È Ä Æ Ý
 . Ò Á

الفصل السادس

25 Æ

Ò Ý Ä È Ý Ò » ½ Á Ò Á Ò Ò Ò Ý Á Ò Ó Ò Ä Æ » Æ Á
 : Ò Á Ý È Ý Ä È È Ò Ä Ä Ä Ý Æ È Ä È È Á
 . Á Ò ½ Ý Ò Ò Ò Ý Ò Ò Ò Ø Ä Æ Ò È - ½
 . È Á Ò Ò È È Ò È Ý » Ä È Á Á Ä
 . × Ý Ä Ä Æ Á È - Ä
 Ý Æ Ó Ò È È Á Ò Ý Ä Ò Ý Ò È Ä Ä Æ Á Ò Ý Ò È Á Ò Á × - Ä
 . Ý Ä
 Ò × ¾ È È Ý Ò È Ý Á Á Ò Ý Ä Ä Ä Á Ä
 . Ñ Ä Ý ½ Ò Á
 . Á Ò × Ò Ý Ä Á Ò Ä Ä Ä Ý Ä Á Ç
 Ý Ä Ä È Ä Ä Ä Ý Ä Ä È Ò Ò Á Ò È Ý Ò Ò Ò Ò Ý Ò ¾ È
 . Ñ Ý Ä Ä È Ä Ä Æ Á

26 Æ Á

Ý Ò × Á Ú Á Ò Ó Ò Ý Á » Æ Ä Ä Ä Ý Æ Á
 Ó Ò Ò Æ Æ Ä È Ò Æ Ó Ò Á Ò ½ Æ Á Ò Ã Á Á È È Ä Æ Á
 . Á È È

الفصل السابع

وثيقة السفر

27 Æ

ÖË È É ÖÝ ÈË × Ý È ÁÜÝÉÁ Á ÌÝ
 . Ò ÁÜ É ÁÜ ½Ä Å » ÁÜÝÉÁ Ý
 28Æ

ÜÝÜÝ Û ½ Ä Á ÁÄ Ñ Å ÈË Á× Ý Ò ÖÝ ÄÅ Á
 . Ì È Ò »Æ ÜË
 29Æ

ÄË ½ ÜË Ò Ä Á Ä Å ÓÑ Ä Ý ÄË ½ Ò ÖÝ ÄÅ Á Û
 . Ä Ý
 30Æ

ÈË × Ý ÜÝ Ò ÉÁÜ ÖÝ ÁÝ » Å 19 Æ Á Ý ÄÄ ÁÍ
 × Ò »Æ ÜË ½Ä Á ÁÜ ÅË Æ Û É ÑÈ ÁÜ

الفصل الثامن

فض المنازعات

31Æ

:ð È ÁÜÝÉÁ Ò
 ÖÝ ÁÍ ÁÜÝ ÄÄ Ì ÁÜ È ÝÉ ÁÜ ÄÄ Ì Á
 . ÈÑ Á
 Û È ÈÁÍ È Ò ÖÖÝ ÖÝ ÄÄ Ì Á Ä
 . ÁÈ È

أحكام ختامية

32Æ

Ò Å È Á » ÁÜÝÉÜ ÝÉÜ Ñ È¾ ÄÈ Û ½ Í
 È Ò È ÅË ÈÈ Á ÝÉÁ Ý. Û Á Ò Ý½ ½½É È Æ
 ÄÄÅÄ Á × ÖÝÈÖÁ ÈÈ Á Ò Ø Ò½Æ Ä Á
 . Á

33Æ

Ò ÈÑÁ× Û È ÁÜÉ Á ¿ ÁÈ × Ñ Ý½È Ò ß½È
 . ÈÈ ½ ÈÑ

34Æ

. ðÚ Á » ÁÙÉÁ Á È È ÁÙÉÁ Í ð È

35Æ

Á Ý ½ ÝÉÁØ ÓÆ ð È Ù Æ Á ÝÉ Ù Æ Á
 . Ù ò Á× ÝÓÆ » ÁÙÉÁÈ ò Ù ÁÙ ÁÛ Ý Ý Á

36Æ

Ù ð ÁÙ ÈÝ ÉÁÁÆ ð Á È » ÁÙÉÁÞÉ ðÚ Á
 . ÆÁ È

37Æ

. Á Ý Á Ä ò Á ÝÉ Æ Á È

38Æ

ÙÉÁÉ Á È Ù ½× Ñ Ùò ð Ä ÁÉ Ù½ È ÁÙÉÁ ìÝ
 .» Á

ملحق رقم (03)

تنظيم بعض لأحكام اتفاقية مزايا وحصانات جامعة الدول العربية

1Æ

É È ÁÙÉÁ Ý É Ù × ÁÆ ÄÈÝ ½Æ Á ÝÉ É 114
 . ÁÁ ÉÝ Ý½ Æ ¾ Ý½ Ý½ ÁÍ

2Æ

Ñ ½ Ý Ì Ý½ ð ÕÝ ß ìÝ Ý Ý Á Á Á È - ½
 ÁÑÈ Ý Ù ÁÙ ÁÙÈ æ ÕÝ × ½Æ ÙÝ È È ÁÙÉ
 . × Æ
 . Ì ß½ ð ßÝ Ù ÁÆ Ù½ Á - Æ
 ß½Æ Ù Ý Ý ÁÆ Ì ÁÙ ÁÆ× ÈÝ Ù½Æ Á ÝÉ Ý - Æ
 Á Ñ » Û ÆÝ ÁÙ ½ ð ÁÈ × Ì ÁÙ Ý Ý½
 .È ÁÙ ÆÙò Á ò Ì ÁÙ ÁÆ× ÙÉ Ù ÁÙ Á

3Æ

ÁÍ ×É Ý Á ÈÝ Á Ý Ý È ÁÙÝÉÁ Ò È Ì × Á
 ÒÝÉÁ Ò; 1980 /4/15 Í Ý Ä È Ý 1980/9/15 È 3978 È Æ
 È Ý È ÁÙÝÉÁ × Ò Æ ÆÄÈ Æ , Ý Á ÈÝ ÁÈÝ Ý È Á
 È ÁÙÝÉÁ È ÁÙ Á Ý × ÁÆ Ò Á
 . Ý Á ÈÝ Á Ý ÁÄÄ ÁÈÈ Ò ØÈ ÝÍ Ý
 : Ò ÈÑÁ× Á
 Ý Á Á -

1Æ

: Ý Ý Á È ÁÙÝÉÁ
 .É Á ½
 . ØÈ ÁÝ Ý ÁÈ Ý Ý ÁØ Á» ÁÄ
 Á Æ

(1) ÒÆÄÈ Á

2Æ

Æ ÄÄ Ý ÆÈ Á Ý Ý ÁÐ È ÁÈ ÁÙ;É ×Ñ Ý(È Á ÁÈ Ò
 . Ò È ÁÝ½ Á Á Ý× ÁÆ Ò(32)

3Æ

ÁÓ ÁÙ Ò ÁÈÈ ÈÝÈ ÁÈ Æ ÁÈ Ý Á ÈÝ Á Ý È
 .Æ Ý ÁÈ Á ÒÝ Á ÁÝ Æ

4Æ

. È Ý È ÁÙÝÉÁ Ñ Ä È ÄÄ È ÁÙÝ

5Æ

. Æ ÈÄ;Ý½ ÄÄÄ;È ÄÝ Ý, È È

6Æ

ÆÈ Ì ß½ È ÒÝ Ò Á × ÁÆ Ò Í ÒÈ
 È ÄÄ Ñ ÁÙÝ Ý½ Ä Á ÒÝ Ý½È Ò È Ä Á
 . È Ý½ Ð Æ ½ÆÈÈ ½

7Æ

ÜYÉ Ý Á Å ÁÜ ÁÆ ÜEY Ê ÁÏ ÁÉ »Å ¿B½Æ ÁÏÝ - ½
 . È ÁÜYÉÁ Ú ÁÜ Á EY ÁÉ Ý Ý Á EY È ÁÜ¾¼ÁEÏÝ Å
 Ý ÉÄÄ ÁY Å ÜY ÜEÁÏ ÁÉ ¿Ä Ñ Ü½Ý - Ä
 ÞÉ ÜÉ ÁÜ Ý É Æ Ñ ÄÄÄ Ý æ× ÁÆ
 . Ý Á EY Á Ý

Ì ÁÉ Å × Ñ Ü ÁÆ Á ÜEY Ê ÁÏ ÁÜ É ½ ½Ý ÁÜ - Æ
 Ä Å ÄÄ È Á ÈÜ ¿ Ý Ñ Á ÁÝ Á
 12Æ

Ò Ò Æ ÁÝ ÁÝ ÈÈ Á Á Á Ý Á EY Á Ý Ò
 ØEYÄ È ÁÝÄ ÝÝ Ì ØEYÍ Ý Æ Á ÝÉÄÄ
 . Æ ÁÝ ÄÄ ÁEÆ Ì ÄÄ Á -
 13Æ

Ä ÁÊ Ò Ý, È ÈÁ Ý, Ý ÈÁ ÄÄ Å È
 ÐÈ ÁÉÅ ÁØÈ Ý ¿Ý½ ÁÜ È ÄÄ ÁÝÜ ÁÝÄ ÝÑ Á
 Ñ Ò Ý» ¿ Ì "Å "Ì ÈÜ Ü½ ÌÝ Ý. Á ÁÐÈ Á
 Ý½È Ü½ Ý Ý Á EY Á Ý Å È Ü ÁÝ Ü È
 Ý ÄÄ ÁÝÄÄ ÁÏ Ä ÁÝ Ý Ò Ñ Å Ü ÈÁ
 . ÝÉÄÄ Á
 Å ½Ý ÄÄ -

14Æ

Ì ÜY ½Ý ÜY ½ ÅÝ ÝÝ Ý Ý½Ä È ÁÜYÉÁ ÜÅ ½
 ÄÄÄ ¿Ü ÁÆ ÜY ÜÁ Å Ü ÁÜ ÁÜ ÁÈÈ Ü Á
 .È Á

15Æ

Å½Æ ÝÈ ÁÆ Ó Ä Ä Ý½ Ä ÄÄ ½¿
 .× ÁÆ Ü ÁÆ Á ÅÅÅÑÈ Ñ È Ü ÁÈ ÜY, Ý Á EY Á
 16Æ

Ý ÚÝ ½ ÅÝ ÝÝ Å ½ Ý Ý È ÅÚÝÁÁ Á Á È
 ÄÄÄ ÅÚ ØÈÙ Ý½Æ È Ý½» Ý½½ ÅÝ½ ÅÄÄÄ Ì ÚÝ ½
 . È Á

17Æ

: » ÅÝ ÝÝ Ý Ý½Ä È ÅÚÝÁÁ ÚÅ ½
 . Á× Å Ä È Ù ÚÝ Æ Å ÄÄ Å Á ½
 È È ÅÝÄ ÅÈ Ý½Ø ÆÈ ÅÈ Å ÅÝÙ Å ÅÝÄ Å ÅÝÄÄÈ ÅÝÙ Á Ä
 Ý ÈÁ »½ ÈÅ ÝÄÆÈÙ ÈÈ Ý ÁÈÝ
 . Ý Á ÈÝ Á Ý Å ¿ È ÅÚÈÄÙ ÈÈÝ Á ÌÝ
 È È ÅÝÄ ÅÈ Ý½Ø ÆÈ ÅÈ Å ÅÝÙ Å ÅÝÄ Å ÅÝÄÄÈ ÅÝÙ Á Æ
 . ÄÄ ÝÑ ÅÚ ÈÈ ÝÁ ÁÈÝ

18Æ

È Ä Å Á Ý Á ÈÝ Á ÚÝ Á Å ÅÝÙ Å Á È
 × Ä Å Å ØÈ ÝÄÆ¼ÄÄ È ÅÝ½ Á ÅÈ ½ Ù È ÄÄ Á
 ÅÝ È Ù½Ý ÈÁ Á È ÄÄ ÅÝ½Ä È
 Á È ÅÚ Å Ý Á ÈÝ Á Ý Ý ÅÚ × ÅÚ ¿
 . Ý½

19Æ

: ÌÝ -
 . Á× Å Ä È Ù ÚÝ Æ Å ÄÄ Å Á ½
 È È ÅÝÄ ÅÈ Ý½Ø ÆÈ ÅÈ Å ÅÝÙ Å ÅÝÄ Å ÅÝÄÄÈ ÅÝÙ Á Ä
 ÌÝ Ý ÈÁ »½ ÈÅ ÝÄÆÈÙ ÈÈ Ý½ ÁÈÝ
 . Ý Á ÈÝ Á Ý Å æ È ÅÚÈÄÙ ÈÈÝ Á
 ÅÈ ÅÈ Å ÅÝÙ Å ÅÝÄ Å ÅÝÄÄÈ ÅÝÙ Á Æ
 . ÄÄ ÝÑ ÅÚ ÈÈ Ý½ ÁÈÝ ÈÈ Å
 : ÌÝ -1
 » È Ä ÚÝ Ù½ È Ý ÈÝÄ ÌÝ Ù½½
 . ÙÝ Ù Á Ý ÅÈ ÈÁ

YE Û Æ Y 1/2 Æ 1/2 ÿ Y Á EY Á YE Õ Ü 1/2 Ä Å Ø Ü 1/2 Ä
 Æ Ü 1/2 Ì Y Æ Æ Ø EY » Á ÿ Y Ü 1/2 Æ Y Á EY Á
 EY ÄÄ ÄÜ Æ - È ÄÜ Æ Y Á EY Á YE Õ
 . YEÄØ ÿ È 1/2 È 1/2
 ÜY ÄÜ ÜY Æ Y Á EY Á YE ÄÄ Ñ ÄÜ - Æ
 Y Y ÄÜ Ä È × Y ÜY ÁY É ÄÄ Ñ Æ ÄÜ 1/2
 . » ÄÉ Æ ÄÉ Ì Y ÄÜ Ä× Ñ ÜØ Y Á EY Á
 ÄÄ Ä Ì Y ÄÜ Ä Y Ä×Y Ä È Ä Æ - É
 Æ È Ä Y Y Ä Ø Ü Y Á EY ÄÜÉ É Á
 . Ä
 Y ÉÄ ÄY ÄÄ ÄY Ä Ä

20Æ

ÿ Y É Á È ÄÜÉÄ È ÄY 1/2 È ÄÄ Ä » ÄÜÉÄY -1
 » 1/2 EY Y Á EY YEPE ÜÉ Á Y ÉÄÄ Ä » Æ ÄÄ ÄÄÆ
 . ÆY ÄY Ü ÄÈ ÿ Ü Ü Ä » 3/4 Ü
 ÄÆ Y È ÄÜÉÄ PE 3/4 1/2 Æ ÄY Y ÄY Ä ÜY -2
 EY ÄPE ÜÉ Ä 1/2 Y ÉÄÄ Æ Ä Y ÉÄÄ ÄY Ä Ä
 . Y Ä

21Æ

: 20Æ ÄÜ Ü ÄÜÉ

Ä Ä » 3/4 ÖÈ Ä Y Á Y Á EY Á ÿ » 1/2 Ü ÄÜ ÜY - 1/2
 . Y ÉÄ
 Y Ü Æ 1/2 EY ÄY ÜY ÄØ ÄÜ ÜYÉ É ÄY ÜY ÄY ÜY Ä » Ä - Ä
 Í Y Á EY Á Ü ÿ » 1/2 10 Æ ÄÜ ÉÄ ÄY Ä ÜY Y ÜÉÄÜÉY 1/2
 Y ÉÄÄ Ä » 1/2 Ü ÜÈ Ø ÖÈ ÄÄ ÄY Ä ÄY ÄÄ Ä
 . Y Á EY Á

U ÁU X Æ Æ Á É U Â ½ U È Á U È Y È Á I Y - Æ
x Ñ Æ X Ù ½ U É Y Á U Á U Á X U ½ Y Á
.U OY

22 Æ

Á Í Y OYÁ 21 Y 20 U É Á I Y ÁÄ Á
È U ½ ÁÍ Y U Ä Á È È U ½ Á Y É Á Y I Y Y Æ
OY U È U ½ U Á U Y U È Á U OY Á U É Á » Á Y U Á U Á U
.U È Á Á
» Æ Á Y OY Á -

23 Æ

U x Á U U È O Á Ö È Á Y : Y ½
.U OY U Y Ä Y U X ½ U È È Ø È È Á U Y È ¼ Á
È Y U Æ Á U Á Y ½ Y Á È Á Y U È X :
: Y Á
U Y Y Y ÁÄ Á Y Ä Æ Á Ä Æ Á U » - ½
. Á
. Æ Á È Á É Á O X ½ U Y È Á É Á U » - Ä
È Y U 10 Æ Á U É Æ È Y U Y Y U È Á U È ½ U ½ U » - Æ
.Ä Á U ÁÄ Á Y Æ Á
É x Y É ÁÄ Á » ÁÄ Á U Æ Á x - É
. Á
Ä Æ Á Y Y È Á U Ä Á U ½ Æ X Æ Y Æ X É U ½ Æ Á x - U
È U È ½ È Á U U Y Á È Y Á U Y U ½ Ø È Y
x X Y Ø È È Ä ½ Ä Æ Æ ½ Æ Æ Á È È É U Y U Á U
. Y Á È Y Á Y

24 Æ

Á Á Æ Á I Y ÁÄ Á Y X Á

ÁÓÝ ÝÌ ÁÓÝ Á×Ñ Ù É È ¼À Ì ¼Ý ÈÝ ÁÓ ÄÄ Ì Á ½
. ÈÑ
Ó ÁÓ Ó Æ ÈÁ Ä Á ÓÝ Í ÄÄ Ì Á Ä
. ÄÈ ÈÉ Ó Á

28Æ

Ý½× ÄÆ × Ñ Ý½ × Ý Á ÈÝ Á Ý Ý ÁÓ ÓÄ ß½È
Ó ÈÑÁ× Ý Ý Á×ÈÑ Ó ÈÑ ¼¼½ Ý ÓÄ ÄÆ Ý Ó Ó È× ß½
ÓÄ ÄÈ Ä ÁÝ Ó ÁÓ Á ÓÉ ½ ½ Ó Ý Ó
. ÁÍ Ñ Å Ó Ó Ä ÁÝ ÄÈ Á ÓÄ ÁÓÆ × Ó Æ Ý ÓÄ Á
. Ó ÈÑ Ì Ý Ó Á ÈÄ ÓÝ
Ó ½-

29Æ

ÈÝ Á Ý Á ÄÄ ÁÝ ÁÍ × ÄÆ Ó Ù ÈÉ ß½È
31Æ Ì Ý ÄÆ Ý Ä È ÁÈ È Ý Ý Á

30Æ

Ý ¼È Æ Ó ßÈÁ ÄÈ È ÁÝ × ÄÆ Ì Ý ÁÓ ÄÈ
. Ó Á ÝÁ È Á ÝÈ Ý ¼¼ Ó Ñ Á È ÁÓÝÈÁ Ó Ý

31Æ

ÈÝ Ä Ý ÈÈ Á×É Á× ÝÙÈ È Ù É ÙÉ ß½ × ÄÆ È
. (17 ÁÍ Å Ý Ý Á

32Æ

ÄÈ (17) Í Ý ÄÄ Ý Ó ÁÓ ÄÈ ÓÝ Ä ÄÈ ÓÝ
ÓÈÁ È Æ 1.130 ¼½ Ó Ý ÝÍ Ý 37 ÈÈ ÓÈÄÈ Ø
18 × Å ÁÓ 1400 Ó 5 È ÁÍ Ý Å È ÄÈÈ 48.950ÈÈ ßÈ Á
. È Á Ó Ñ Ó ¼ÈÈ Ò Ó1980ÓÄ / ÓÄ
59 Ý Ó Á È Á Ý Á ÈÝ Á Ý Ó È ÁÓÝÈÁ Ó -
È ÁÓ¼ÄÈÈÝ È ÁÓÝÈÁ Ó ÁÓ Á
È ÁÓÝÈÁ Ó½ /1981/12/19 È¾ÄÁ Á Ý ÁÝ È ÁÓÝÈÁ × Á
) ß(Á Ý ÁÝ ÓÈÑ Ó) Å

Æ Ý Á È ÁÙ ÁÚ ÉÝ Á Ñ È .È ¼ Æ Ñ Ò
 (Ú Á 9 Â ÆÆÆ È ÁÙÉÁ Â
 : ÁÉ
 ÙÝ ÁÚ Á

Æ ¼ Ý É È ¼ Ý È ÁÙÉÁ Â Ä
 (1×É ÁÉ ÁÍ Ú ÒÉ (1980/8/ 17)

2Æ

» Á ÈÁ ÁÆÈ Á Ý Æ ¼ Ý Â Á -1
 . ÁÈ Ò Æ Á Ò É ÁÄ Á
 Ö Æ Á Ú , È Ñ Â ÁÙÝ É Ò Á ÁÙ Ò ÁÙ ÒÝ -2
 ØÈ Ì æ È ÁÄÄÄ Á Ò ÁÆ Æ Ý Ì Á É Á
 . Æ

. È ÁÝÉ Á ÁÙ Ì ÂÈ ¼ Ý É Â ÁÚ Ò -3

3Æ

Ý Æ È ÁÆ ÁÙ Ý ÁÄ Á ¿È Á Á ÁÙ Ò Á
 . Æ Ì æ È ÁÄÄÄ Á
 Á -

4Æ

EY Ý ÈÈÈ Ý É Æ Æ

6Æ

ÚÝ Æ ÑÝÁÚÿ ÈÁÝ Â Æ ÁÓ× ½ Ò Æ ½Ý ÝÂ Á -1
 .Ä É ÁÝ È Á ÄÈ ½ Æ ÆÄÄ ÄÈ Â Æ ÁØÈ Ý Ä É Ò
 ßÝ Ý½ ÑÏ Ò ÚÝ ÁÚÿ ÈÁÝ Ý ÄÄ Á ¿È Ä» Á2
 . Æ ÁÓÝ ÄÄ Ñ Â Á É
 È ÁÚÒ Á -

7Æ

Ò » Ý Ò ÄÄ Æ ÁÝ½ È ÁÚÿ ÈÁ É Ò Â Á
 ÈÈ ÁÝ Æ ÈÈ Ý½ÈÑ Æ Ò ØÈ Ý É Ä É Ý½ Ò Ý½ Ò Ò
 . ÈÁ ÄÈ× Á Ò ÈÝ
 É æ Á ÈÝ È Ä» ÁÍ ½ ÆÈÝ ÄÈ× Á ¿Ý½ ÏÝ -2
 È× ÄÈ ðÈ Ý È ÁÓÝ¼ ÄÄÝ ×ÈÑ Ò Ø ÄÈÄ Á Æ
 ÈÈÈ Ý È ÄÄ ÁÚÒ Á Ñ Â ½¿ æ Ò
 .ØÈ Ò È ÄÄ Æ Á
 ÑÈÄ Á Ò Ñ Ò ÄÈ× Á Á Ý ÁÝ Ä× -3
 È Ò . ÈÄÄ Á ÄÄ Á Ò Ò ÈÈ 2Ý1 ÒÈ Ò ÄÚ
 Ý½ Æ Á È Ò Æ ÄÄ× Á Æ ÈÈ Ò Á Æ Á ¿ÝÄÄ Á
 .ÈÑ Ò ¿Ý½ Ñ æ È Á
 Ó×½ ÄÄÄ Á Ø ÄÈÈ Á Ò Ò Ý Ý Á Ò Ä× Ñ-4
 Ò ×½Ý Á Ý Â Ý È Á ÄÄ ¿ ÝÆ ÄÈ ÆÝÈ ÄÈÈ ÁÝ Æ Á
 Ò¼ÄÄÝ ×ÈÑ Ò Ò È Ý ÈÄÄ Ò Ò ÝÂ ÄÚ Ò
 . È Á
 ÈÈÈ Æ Á ÝÈÄÄ ÄÄ ÁÍ Â Á Á Ý Á -5
 . ÈÁ È ÈÝÝ ×
 Ä ÝÑ ÁÚÒ -

8Æ

.ÈÝ ÈÈ Ý½Ä ÝÑ Â ÄÈÄ Á -1
 È Â ðÈ Á ÄÄ Ý Á Æ Ò½ ÄÄ Â ØÈ Ý-2
 . ÝÈ È ÁÝ½ ÆÄÚ ½ Ä ÝÑ Á

Ä ÄÄ Ä-

9Ǽ

Ý½ ÄÁ × Á Á ,ÉÉÉ ÄÄ -1
 Á Ý ÄÙ Ò Ý ÁØ Ò ½Ǿ × ÝÁØǾ½Ǿ Ö ß½Ǿ
 ÝÈ ÁÝÄ ÄÙ ÝÉÄÄ Á ðÈ ½Ý Ý½ÝÉ Ò
 Ò ÄÙ ÝÝ È ÄÉÝ ÁÝ ÁÝ , ÁÝ È ÁÝ ÄÄ ÁÝÉÈ ÄÝÈ
 . Æ ÁÝÖ Á ÝÙ Á Ñ ÄÄ È Á ¿ ðÈ Á
 . Æ ÁØǾ½Ǿ Ö ß ÉÉÉ ÄÄ ÈÄÄ ÁÝÄ Á
 ÈÁ Æ ÝÙ È¿ ¿ Ì ÈÄÙÆ Á × ÁÉÉÉ ÄÄ -2
 Ä ÝÈ ÁÝ Ý Á ÁÝÆÈ Ä×ÈÑ Ò

Ù ÖÝ Ý ÄÄ ÄÝÄ Ä -

11Ä

Ä ÄÙ ÄÝÙ × Ä Ù Ä Ä ÄÝÖÝ
.Ä Ä Ù ÄÜ È È ÄÈ Ù È ÝÙ Ù È » ½
Ù ÄÄ ÄÈ ÝÙ ÄÈ Ù ÖÝ Ý ÄÄ ÄÝÄ Ä -
Ù Ù ½

12Ä

È Ù Ä Ä ÖÝ Ù 11 Ý 10 Ù È ÝÄ È Ä ÄÈ Ù Ù
: ÄÄ ÖÝ Ä Ù ÄÄ ÄÈ Ù ÝÙ Ä
. Ä È ÄÝ½È Ä È ÄÄ × Ù Ù » Ä½
Ù » Ä ÄÙ ÄÄÄ ÄÝÄ Ä Ò ÄÙ » ÄÄ
. Ù Ù ÄÙ Ä ÝÙ Ý Ý
È ÄÝÈ Ù Ý ÈÄÄ ÄÝÖÝ Ä È ÄÄ ÄÍ -Ä
. Ä

Ä È ÄÝÈ Ý ÈÄÄ ÄÝÖÝ ÄÝÙÝÄ ÄÄ ÄÍ -Ä

. ÝÈ Ì ÖÝ È Ø È Ù Ù Ä ÄÄ ÝÙ Ý ÝÙ
Ù Ù Ä Ù ÄÈ ÄÄ ÄÙ Ä Ä ÄÝÄ ÄÄ Ä × ÄÈ
. ÖÝ ÄÙ Ä È Ù ÄÄ ÄÈ Ù ÄÈ È ÝÙ ÖÝ

13Ä

Ù Ä ÄÙ ÄÈ Ù (5) Ä Ä Ì Ý Ý » -1
Ä Ò ÄÙ Ä ÄÝÖÝ Ý ÄÙ ÄÄ ¾Ä È Ì
. ÄÙ Ä
Ä Ä ÖÝ È ½ È Ñ ÖÝ ÙÈÄÖÝ Ý ÄÜ Ä ½ ÄÄ × Ñ -2
× Ñ Ù ÄÝ½ Ä Ù ÄÈÄÙ È ÄÙ Ý½ Ä ÄÝÈ Ù ×Ý Ù½È
.Ä Ì ÄÙ Ù Ò Ù
(Ä Ä ÙÈÝÈ Ä » ÄÙ × Ñ Ì ÖÝ È ÙÈÄÄ Ä ÖÝ Ä -3
Ù Ù È Ä ð È Ä ÄÙ Ä Ò Ä × Ñ ÄÈ Ù 3)
.Ä ÄÈ

Ā Á ÖÝ È Á ÁU Æ ÁÈ Ò 1 ÜË Æ Á ÈÝ È Á» Á -4
 . Á ÁU ÁUÒ
 Ú È ÁÝ½ Á ÁBYÈ Ò Ò ÖÝ ÁU ÁÈ Æ ÁÈ Ì Ā ÁUÝ -5
 . Á ÁU ÁUÒ ÑÁ ÁU
 ÁÖÈ -

14Æ

¿ ÁÈ Ì Ý ÁÝĀ Á ÖÝ Ý ÄÄ ÁÝÄÄ ÁÖÈ -1
 Ò Á ÖÝ Ò ÁÝ Ā ÁU È Ò Ò Ò ÖÝ Á Á
 .ÜÆ Á
 ÁÈ Ü½È Ò ÖÖÝ B½Ü Á È Ò½ Æ Ò Ý Á× Ò -2
 .Ā Á ÈÄ ¿ ÁÈ ÁÈ È ÖÝ Æ ÁÈ ÒÈ Ò½ Ò
 ÄÝ ÁÄ Á-

15Æ

Ò Ý» Á È Ā ÁU Á Á Ý ÁÝ ÄÈ È
 ÝÄÄ ÁÝÄÄ × ÌÝ Ò½ÖÝÈ Ý ÁÝ ÑÈ Á Ò½Ä Ä
 . ÁÈ Ì Ý ÄÄ ÁÝÄ Á
 Á Ý ÄÄ Ñ -

16Æ

. ÄÄ Ñ ÁU ½ÖÈ ÜË . Ý Ñ Á È ÁU¾ÄÄÝ ÈÝ
 .Æ Ñ B ÖÝÝ ÝU ÖÝ ÒÈÁU È½ÝĀ Á ÖÝ Ò
 Ú È½Ý ÖÝ » Á È ÁU¾ÄÄÝ ¿ ÈÝÈĀ ÁUÈ -2
 .ÖÖÝ Ò Ò ÖÝÈÈÝ Á ÁÝ ÁÝÈ Á È ¿ Ò Ä
 Á ÄÄÆÄ Á -

17Æ

ÖÝ ÁÈÝ ÁU ÄÄ ÄÁÝ ÁUÝ ÁÈ Ò Á Ý ÁUÝ
 .Ì Á× Á ¿ È È ½Ö B½Ý½ ÈÑ

القسم الرابع

أحكام ختامية

Á ¾¼ ÁÜÈ -

18Æ

Ó ÁÝ½ ½ ½ Ý Æ½ Å ÅÑ Ò ÝÉ Ý¾ ½ ÀÙ
 .Ù ÅÒ ½ Ý½ Ò Ý½
 Ä ÀÙ -

19Æ

× ½½ ÁÈ × Ñ ÝÆ Ì Ý , ÁÝ ÀÙ Ä Á -1
 Ò Å ÅÄ É Å×ÈÑ Ò Ò É ¿ÓN Ò ÚÝ, Å ÀÙ Ä
 È » ½ Ò ¾ Ò ÈÑÁÙ Ò ð È , ÁÖÑ Á
 . ÈÄ
 ÞÉ ÞÝ Å Ò Á» ½ Å Á Ý ÁÝ ÀÙ Ò -2
 Ò ÈÑÁÙ Ò ð Ú È Ò ÈÑÁÙ Ò ð Ò ÅÑ ÚÉ Á È Ò Å ÅÈ ½ Á
 . ÝÉÀÙÉ Á Í È È ÖÈÑÆ Ò ÅÝÈ ÅÄ ÀÙ Ì ÁÙ Á
 .È ½ ÁÞÉ Ò ½ È Ò Å ÈÑÁÈ Ò ÀÙÅ Á3
 . ÁÑ Á ¿È ÅÈ ½ ÅÄ Ò Í ÈÁ ÒÅ Å× ÚÈ4
 . ÁÞÝ É ½ ÅÑ ØÈÝÙÉ Á Í È Ò Ò Í ÈÁ
 .Ì Á ÅÝ ½ ÅÈ -5
 ÀÙÉ -

20Æ

Ò¼À ÒÉ Ò½ Á Ý ÁÝ½ ÀÙ ÅÑ ØÈÝ ÁÈ ÒÉ ÌÝ -1
 .Ø × È
 . ÁÈ Ý ÅÆ Ä ÅÉ Á Ý Ý ÌÝ -2
 » Á

21Æ

.ÆÈ È Å ÁÈ ÒÈ -1
 È » ÅÆ ÚÝ ½ Ý Ò ÈÑÁÙ Ò ð ÅÝ Ò½ ÁÈ » ¿Ý -2
 .» Á ÈÈ ÀÖÈÑÁÙ ÈÑÆ ½ ¿Ò È ½
 È ÁÈ -

22Æ

ÖEÑ Ò ÁÁ È É Á× ÝÜÉ È Ò Æ Á, ÁÉ È ½
.× ÝÁÉ ÜÉ È Ò Æ Á½ Ò ÁÉ ÝÝÜÉ Ò Ý ÝÉÁÁ ÁÙ Ò
Æ È ÁÙ Ò ½ Ò 1981 È É19 È Í Ý × ÁÆ ÈÈ
. ÁÁÆ Ò Ý

ملحق رقم 5

الأمم المتحدة

الجمعية العامة

Á Á É ÁÆ Ò ÁÙÉ Ò 141 É ÁÙÝ È ÁÝ ÁÁÝÉÁ
(É Á ÁÈÈ » [A/49/742])

. ÒÑÈ ÁÆ ÁÝÆ ÁÙ Á ÒÝ Ò Á -

: Á ÁÙ

Ì Ý ÁÁÉ ÁÝÉ ÁÈ Ò ÈÈ ÁÈÝÑÝ ÝÉÁÙÝ ÁÙÝÈ Ò½È È

ÁÁÆ ÁÈÈ ÉÁ »× Á È Æ.Ý.Æ ÁÙ Á× Ò 2 Ý1 Ò É Á

Ý.Ñ Ò Æ ÝÁÝÄ Ò½È ÁÆ ÁÝÆ ÁÙ Á ÒÝ

Ì Á ÒÑ Ä ÓÑ ÁÆÈ É Æ ÁÙ ÁÄ Ò½È Á Æ

ÁÄ È ÁÌ Ò Æ.Ý. ÒÑÈ ÁÆ ÁÝÆ ÁÙ Á ÒÝ

. Ò Æ ÁÉ Æ Ý ÒÑÈ ÁÆ ÁÝÆ ÁÙ Á ÒÝ

Á Ý 48 È Æ.Ý/Ä ½ÈÁ1993 È É/ ÒÝ ÁÙÝ 9 È¾¾7

. ÒÑÈ ÁÆ ÁÝÆ ÁÙ Á ÒÝ Ò½ ÒÝ ÝÉ ÁÆ Á

Æ.Ý.Æ ÁÝ ÒÝ ÒÝ Á»¾ ÒÈ ÁÁÆ ÁÙ Ý¾ Á Æ Ý Ä Á

È ½ÈÁ Á Ý ÁÌ Á Ý60 Á ÁÈÈ È Á È

ÈÁ Á Á Ý Ý È ½ÈÁÈÈ Á Æ.Ý. Á ÁÙ

Ì Á ÈÒ ÁÙ Æ È Á ÁÈÑ Ò ×È » Æ Æ Á ÈÝÉ Ò Ò

×È Á É ½ÈÁ ÁÓÈ ÁÌ ÁÈÒ É Ý. ÁÄ Æ ÁÝ Á Ý Á

. É Á ÈÒ É Á Á Æ Ý61 Ò Á

Á Ý, ÒÑÈ ÁÆ ÁÝÆ ÁÙ Á ÒÝ ÁÈ -1

È Á Á Ý, Ò Á½ Æ ÁÝ½ Ý Ý½ ×È ÁÝ Ý Á

. ÈÁ ÁÆ ×È

Ù Á ÒÝ Ò½ Ò ÁÈ Æ ÁÙ È Ò½ ÒÝÉÁÁ -2

. ۱۰۱ Æ UÑÈ ÁÆÁ ÁÝÆ Á
 Đ Æ ÁÉ UÑÈ ÁU ÖÝ ÁÝÆ ÁÚ Á ÖÝ Û ÁÝ ÖÝ Û Ý-3
 . Ò Á ÁÄ Á Û Û È Á
 . × È 2ÜÈ × Á, ÖÝ È ÁÝ ÁÆÝÉÁ, Á Á ÈÁ× ÝÁ(49/22) 60
 Ä È Û Đ Æ ÁU » Á È Ý Á Á ÈÉ A/C. 6/49/L .461
 Ò Ä È ¿ Æ ÁĐ È ÁÝ½ ÁÝ½ ÁÝ½ÁÝÄÄ Đ Ý Á
 . È ÝÈ Ä ÁÖÈ Û Ý Ý Ä È ÖÈ Û Á
 ÝÆ ÁÚ Á ÖÝ Û È Á1944È È ÖÝ ÁÖÝ 9 Á Á -
 ÁÈ ÖÑÑ ÁÖÝÉÁ¿. UÑÈ ÁÆÁ Á
 Æ ÁÄÆ ÁU Á ÁÝÄÝÄÄ ÈÈ ÈÄ × Á× È¿
 Æ Á ÁÆ ÁU½È Á Æ¿Ý. UÑÈ ÁÆÁ ÁÝÆ ÁÚ Á ÖÝ
 Ý ÈÈ Û Û ½ È ½ Æ ½ Û Æ ¿ÝÆ ÁÚ ÁÚ Û Á
 È Á Ñ Æ ÁÚ ÄÄ Û Û Æ¿Ý. È Û ½ Ý
 . È ÝÆ ÁÚ Á× ÁÈ ÝÝ ÝÉÁ
 × UÑÈ ÁÆÁ ÁÝÆ ÁÚ ÁÝÖÝ È Á Á ÖÈ Æ¿Ý
 Ä ÁÝÚ Á» ÝÚ ÁÖ ÝÚ Á Ý ÝÁ ÝÉÁÖÈ Æ ÁÚ ÁÝ
 ÝÆ ÁÚ Á ÖÝ Û ÄÄ È Á Æ¿Ý.Ä ÁU È Ý Á
 È¿Ý.ÈÆ Æ ÁÚ ÈÄÄ Á È Á ÄÄÑÑ ÁÖÈ UÑÈ ÁÆÁ Á
 È UÑÈ ÁÆÁ ÁÝÆ ÁÚ Á ÖÝ Æ¿Ý Ý ÁÈ Æ ÁU½ÖÈ ÖÈÈ

Ø Ñ Ä Û Û Æ ÁÝÆ ÁÚ ÄÄ Û ÖÈ È¿Ý
 Ú Á ÖÝ ÖÝ Û ÁÖÝÉÁ È È¿. Ý Ý Á ÝÉÁ Æ Ä Á
 Û ÁÚ ÉÁÜÈ Û½Æ Á» ¾ È È ÁÖÝÉÁÈ Ý, UÑÈ ÁÆÁ ÁÝÆ Á
 . ÝÈ ÝÆ ÁÚ ÄÄ Ó Ñ ÁÈ ÖÈ ÈÉÁ
 È Ä È ÁÄÆ Á Ý ÈÆ È Á ¿ Û ÁÝ
 .ÄÆ ÁÖ È Ý UÑÈ ÁÆÁ ÁÝÆ ÁÚ Á ÖÝ
 : Ä ÁÈ

1Æ Á

: ÁÈ Đ Æ ÖÈ Á -

"Æ ÁÚ ÁÝÒÝ "Æ É (½)
 È Á ~~Æ~~ ¼ ÿ Ý Ò Ì Ý Û Ý ½ Æ ÁÚ Ò ÁÚ ÁÚ Ý É Ò È Á Ì Á1
 ½ Æ ÁÚ Á Ñ É Æ È ÁÝ½ Ñ Æ È Ý ½ Æ Á
 ' Á Ý Æ ÁÚ Á Ò È Ý Á Ò È Á Æ ÁÝ Ò Ý Ò Ý Á2
 Ó Ñ Á Æ Ñ È Ò È Ý Ý ÁÝ È È Á Ñ Ý È Á Ý ÁÝ½
 ½ Æ ÁÚ
 : Ò Ñ È Á Æ Á Æ É (À)
 Ì Á Ì Á × Ý È Ý Ò Ý½ Ý Ò Á Ì Á1
 .É ÁÚ Á
 Ñ' Ý È Á Ý ÁÝ½ Ý Ý½ Æ ÁÚ Ò ÁÚ ÁÚ É Ò È Á Ì Á2
 . È È Á
 × Á Á Ý ÿ Ý Ý½ ÿ Ý È Ò Ò Ò Ì Ý Û Ò È Á Ì Á
 Ò ¼ ÿ È È Á Ñ Ý È Á Ý Á Ý½ Ý Ý Æ ÁÚ Ò ÁÚ Á
 ½ Æ ÁÚ Á Æ È Ñ Ý Ý È É Ñ Ó Ñ Á
 Ò Á × Ý Æ ÁÚ Á Ì Á Ì Á " Æ ÁÚ " Æ É (Æ)
 : Ò È Ý Æ ÁÚ Á Æ Ý Ñ Æ Ñ Ý Æ Á
 . Ò Ý È Á Ò ÁÝ Ò ÁÚ ÿ Æ ÿ Ý Ò Ý Ý ÁÚ Ò È Á Ò Ý 1
 È È È Ñ Ò Ò Æ Á È Ò Æ , Á ÁÝ Ò Á Ì Ò Ý Ò
 . Á Ò È Á Æ Á È È
 . Æ ÁÚ Á Æ È Ñ Ñ Á Ý È Á Ý È " Æ É (È)
 È Á Ý È È È ½ Ý È ½ È Á È È Á Ý " Æ É (Ù)
 Ò ÁÝ Ò Ý Æ ÁÚ Á Ò × ¾ É Ý Ý Æ Æ È
 . Ò Æ Ý½ Ò Ñ È Á Æ ÁÝ Æ Á
 2 Æ
 × Ñ Á × Ñ -
 Ä Ý Ò Ñ È Á Æ ÁÝ Æ ÁÚ Á Ò Ý Á È × Ñ -1
 ½ Æ Á È È ÁÝ Á Æ ÁÚ Á
 Ò » Ò Ò Á Ò È Æ ÁÚ ¾ Á È × Ñ -2
 Æ ÁÚ ¾ Ò È Ý Æ ÁÚ Á × ÁÚ Á Á Ý È Á Á Æ ÿ

. YÉÁ ÄÄ Ì ÁOY × Ñ Y Ò ÄX É Ò

3Æ

Y ÄÄ -

YÚ È ØÈ Y,Æ ÁÚ B½ ÑÈ ÁÆ È ÄÆ ½ -1
 Ä Á Y, Ä ÁY Á Ò Y, Y ÄÄ Ä Ä ÚÈ ÑYÚ
 .ØÈÖ Æ ÁÚ Ú ÁÚ ÄÈ Ú , Ú È ÁÚÈ Á
 Ä × Y ÒÑÈ ÄÄ Á YÆ ÁÚ Á OY Ò -2
 . Y Á

4Æ

ÄÚ ÄYØ ½ ,Æ ÁÚ ÁY Á YÉÄÜ ÄÌ È ÄÄ Á
 Ò ½ , Ú È ÁÚ OY Á YÆ ÁÚ Á Ì È Ò
 . Á ÑÈ ÄÈ YÆ ÄÈ ÄÄ YÄÄ Á

5Æ

Ä ÁYÆ ÁÚ Á OY × ÚYÈ ÄÈÈ Ä,È ÄÈÈ Á YÈÈ È ÄÈÈ Á
 . Y Á YÉÁ ;ÚÆ Y ÒÑÈ Á

6Æ

Ò ÁYÚ X ÁÜÄ Ä-

Ä ÁYÆ ÁÚ ÁY OY ÄÄ ÁYÄÄ Í ÁOYÈ-1
 :Ú × æ,Ú XÄ Y½ OÑÈ Ä
 'È ÄÈÈ Á YÉY Á YÉÁ Ò ½ Ú X ÜÄ Á(½
 'Ú X YÉAYÆ Á ÑÄ × Ñ Y½ B½ Ó ÁY(Ä)
 .Ä Ä ÄÈ ÄÄ ÄÈ ÄÄ ÄÈ ÁÚ Ú ÁÚ ÄÈ -2

7Æ

ÚÑÈ ÄÄ ÁYÆ ÁÚ Á OY ÚÁY Ò Ä X-

»Æ É Ú Ò ½ ÚÆ Y ÒÑÈ ÄÄ ÁYÆ ÁÚ Á OY Ò ÌY -1
 .Ú ÑY Á YÄ»Æ Ú »Ä ;B Y½
 ÄÄXÑ Á Ò ÄÈ ÄÄ ÖÑÑ ÁÚYÉÁOY -2

1 YÉÁØ È É ½ È Á ÈÁ É ÁÛ (Ã)
 : ÈÁ ÚÃ ÁØ Ù ß½ Ý ¼ Ú½ÖËÑÁ YÉ -2
 1 YÉÁØ È Á ¿Ù ÁÚÉ Ì Ã Ù (½)

1 YÉÁØ È É × Ý¼(Ã)
 . Ó Ý½ Ù Ú Á YÉÁØ È Á Ý Ý¼(Ã)
 Ú Ú ÁÛ ÁËÑ 2 Æ Á ¿È ÁÝ Á YÁÛ ÖËÑ YÉ ¼Ý -3
 .ØÉÆ Á

Ù Æ 9 Æ Á ÁÚÃ Á Ý ÈÆ Ù Ù ÖËÑ YÉ Ù Ñ -4
 ÙYÉÁÛ Ö ½ 15 Æ . Ú ÚÝ ¿ÆÝ È Á ÈÁ É Á
 . 2Ý¼ Æ Ý YÄ ½ ÁÖËÑ Á
 . ÑYÁÛ Ý Ý ½ È ÖYÉ ÁÈ ÙÝ -5

11Æ

ÖËÑ ÁÛYÉÁÛ ÙÑÈ ÁÆÁ ÁÝÆ ÁÚ Á ÖÝ É ÚÃ ÁÂ ÈÁ
 : Ú .ØÉÝ9 Æ Á ÁÚÃ ÁÓÝ
 ÚÃ ÁØ Â È É Ù ½ Ù Ú ¿ Ú Á ÆÆÆ Á È Á(½)
 1 È Ý½ ¿ÙÆ
 Â . È Ý ÈÆÆÆÆÆ Á× Ý ÑYÁ Ý YÄ Ý ÁÚÉ Ý(Ã)
 .ÚÃ ÁØ Â ÈÁ .É Á

12Æ

Ä Ý ÁÔ ¿-
 ¿ÝÉ Æ Á ÁÚÃ ÁÛ È ½ ¿ Ä ÈÁ Á YÉ ÈÝÆ 1
 Ì Ý ÁÑÈ ÝÛÝ ¿Ù È Á ÈÁ É ÁÄYÈ É Á
 Ù Ý¼ »Æ . ÁÛYÉÁÝ½YÉÁØ ¿ÝÆ ÁÚ Ú ÁÛ ÁÛ ÑYÁ Ý
 Ù ÁÄ Ý Á Ý È Á È ÁÛ ÁÄÆ YÁ .Ú ÁÛ Á×ÈÑ
 . È Á ÈÁ É Á Ý
 È ÈÝ ÖËÑ YÉ Ù .9Æ Á ÁÚÃ ÁÛ È Ä ÈÁ -2
 . È Á Ý Ù Ä Ý ÁØ ¿ ¿ È ÄÄ Ù Ý ÁÛ Ä Ý
 . Á YÉÁ ÝÆ ÁÚ Ú ÁÛ Á ¿. ÑYÁ Ý Ì Ý ÁÑÈ Ý

13Æ

Ú ÁÝ½ Á È Æ -
 Ý Â Ý , ÁÈ Æ Á ¿ ÆÝ Ý ÈÁ É ÁÓÝ ÁÖÈÑÁ ÝÉÁÈ -1
 .ØÈÖÝÈÖÁÈÈ É , Ý½ Ð È ÈÝ Ò , ÑÝÁ
 Ò Ò ÁÒ Á ¿1 Æ ÝÆ Æ Æ ÁÈ ÖÝÈ ÑÝÁÓÝ Á × , -2
 : ¿Ú ÁÒ Á×ÈÑ Ò Ý½ Æ »Æ Ý Æ Á
 1 È Á Ä ÈÁ Á ÝÉÁ(½)
 ¿ Á ÝÉÁÝ½ È Ò È Á ÈÁ É ÁÓÝ ÁÙÝÉÁÝ½ÝÉÁ (Â)
 . ÁÙÈ Ò Æ È Á ¿ Ò
 1 È Ò ÁÓÝ ÁÙÝÉÁÝ½ÝÉÁ (Ä)
 .ÈÈ Á ÁÙÝÉÁ (Å)

14Æ

ÚÁ Á ÈÁ É Á (Æ)
 ÒÈ , ¿ ÆÝ Ý È Á ÈÁ É ÁÓÝ ÁÖÈÑÁ ÝÉÁ (Ç)
 Ð È ¿ Æ È Ò½ÖÝÈ Ý Ò » Á Ò½ÖÝÈ È Ò½ ¿
 Á
 , ÝÉÁØ ÖÝ Ý È ÞÝ È×ÈÑ Ò , ÁÈ Á Ñ (È)
 ÈÑ Ñ Ä Æ È × È Á Ò Ý Æ Ä Ñ ÁØ È Ý
 . ÝÉÁØ ÖÝ Á Ý

15Æ

ÁÙÁ Á Ò ÈÈ ÖÝ 9 Æ Á ÁÙÁ Á Ò È Ò ÚÁ Á ÈÁ É Á Ò
 Á È ÈÈ È , ÖÈÑ ÁÙÝÉÁ Ò Ò Æ ½ Ò È Á Ò Â Ý
 Æ Ò È Á Ò Â Ý ÚÁ ÒÈ ÚÁ ÁØ ÆÈ ÖÈÑ ÁÙÝÉÁÈ Ý ,
 È Ò½È Ò Æ
 ÖÈÑ ÝÈ Ò Ò Â Ñ Æ ÈÝ Ý ÑÈ Ò È Á Ò × ÖÈÑ ÝÈ Ä Æ½2
 × Ò Ý ÁÈ Á ÁÈ È ÆÈ Ò½ Ò Æ ÑÈ ÈÈ ½
 .Â ÑÁ ¿ ÒÈ Á ÝÉÁÓÝ Ì Ý ÁÑÈ Ò Á Ý ÒÁ ÁØ
 ÚÁ ÁØ È Ò½Æ ÈÝ Ý ÑÈ Ò È Á Ò × ÁÖÈÑ ÁÙÝÉÁ -3
 ¿ ÒÈ Á ÝÉÁÓÝ Ì Ý ÁÑÈ ÁÃ Æ , Ò ÁÂ Ý ÚÁ
 .Â ÑÁ

À ÉÁ ÖÑ ÁÚÉÁÙ Ò È ÁÚ Ð Æ È ÚÆ ÁÈ Ò È Ò -4
 ÚÆ ÁÈ ÝÆÈ ÁÖÑ ÁÚÉÁÙ Ò Ò ¿ ½ Æ Ý ÝÝ Ò
 10Æ ÁÙ 2 Æ ÁÝ½ Æ Ý

16Æ

ÁÙ Á Æ ÁÙÉ
 ÞÝ É × Æ ÁÙ ÈÈ È ½Ð ¿ ÖÑ ÁÚÉÁÙÉ -1
 ÒÝ Á Æ ÁÙÉ ØÈ 9Æ Á ÚÆ × È Á Á -2
 Â ÑÁ ¿ÙÉ Á ÝÉÁÙÝ × Ñ Ý ÞÝ ÉÁØ Ì ÉØ É ÈÝ -3
 .Ä Á -4
 .È ½Æ ß½ Æ×ÁÝÆ ÁÙÉ ÁÄ Æ Á1 Æ ÁÍ -5

17Æ

É Á Á136
 ÚÆ ÁÙ È ß × ÞÝ É È Ý½Æ ÈÈ ÆÈ Ì ß Ò -1
 Ý Á ÁÝ É Á ÁÙ É Á Á 9Æ Á Á
 .ÞÝ ÉÁÝ½Æ Á
 : È Á ÈÁ É ß × -2
 ÝÉÁÝ½ È Ò Ì ÁØÈ ÒÝ Á ÝÈ Ì Ò ÆÈ È ÒÝÈ Ò Ò½½
 Æ ÒÝ Á ÝÉÁ, ÁÙÉ Ò Ò¿Ý, Ý È ½Æ × Á
 1 Â Ñ Á Ì ÁØÈ×Ý
 .ÙÝÉÁÝ½ÝÉÁØ Ò ÈÈ Ò½Æ)

18Æ

Ò ÁÈÑ È Á ÈÁ É Á Ò ÁÖÈÑÁ ÝÉÁÙ ÞÝ ÉÁ ÈÑ Á
 ÖÑ ÁÚÉÁ ¿Ä Ý ÁÈ ¿Ý ÝÝ ÞÝ É Á Æ ÁÙ Ò Á
 .È Á

19Æ

Ý ð É ð Ò × Ñ Ý½ Á Ê Ë ÖÑ Á Ù Ý Á É È Á
 Ò ÁÄÆ Ò Á Ò Á Ø Æ É Æ Á Ò Á Æ Ò ð Ý Á
 . Ý Á Á Ò Ý Á

20 Æ

:Í Á Ê Í Ý Ñ Æ
 É Á Ý Á Ò Á × Ý Ö Æ Á Æ Á Ý Ý Á Á Ò Ý Á × Ñ Á (½
 Ò Ñ È Á Æ Á Ý Æ Á Ò Á Ò Ý Ý Æ Á Ò ÁÄ × Ý Á Ò Ý Á
 ð Á Ê Ý Ò Ý Á Æ Ò Á Æ Á Ý Ò Ò Ý Á » ¾ ¼ Ý
 ð Á Ò Ý É Æ × Æ Á Ò Á × Ñ Ý Á Ý Ò Ý Á × Ý Ý (½)

1 ½ ¿
 Ñ Ý Á Ý Á Ò Ý Ò Ò Ñ È Á Æ Á Ý Æ Á Ò Á Ò Ý Ò Á Ý ¼ Æ
 1 Æ Á Ò Á

Ò Æ ¼ Ò ½ Æ Á Ò Æ Ý Ñ Ò Á Ò Ý Á × Ý (½)
 1 Á Ø Ò Á
 Ò É Ò Ý Á Ò Ò É Á Ý ÁÄ Ý É Á ð Ý × Á Ý (¼)
 » ¾ É ¿ Á Ê Ä È Ò Ò È Ý ¼ ¿ Ý ¼ Ý Æ Á Ò ÁÄ
 . Ò Á Ò Á ð Á

21 Æ

.Í Á Ò É Ö È Á × É Æ È Á Ê Í Í Á Ò Ó É Á ×

22 Æ

Ä Ì Á Ý -
 Ò Ý Ñ Ý½ Á Ê È Ò ÖÑ Á Ò Ý Á Ò È ¼ ¼ Ý È Ò Á ¾
 ÖÑ Á Ò Ò È Ý ¾ Ñ Á Ò ð È ð Ý Á × È Ò Ò Ý
 ÖÑ Á Ø Ò ß ð Ò Á Ò Ò × Á Ò Ò ÁÄ Ñ È Ò È ½ Ò Ý
 . Á Á Ò Ò Á Ý Á Ñ Ò É Ý Á Ò É Á ¿ Á ¿
 Ä Ý ¾ Ò Á Ø É Á Ò ½ Æ Ý Ò Á É ¼ È Ò ÖÑ Ý È -2
 . Æ Á Ò Ò Á Ò Á Ý È Ñ ¼ Ý

23 Æ

ÖÑ ÆÁÚ È ½½ ÆÄ Ñ Á Æ ÁÚ Ú ÁÚ ÁÉ Ð Æ ÄÄ Á
Ñ × Æ Ò ½ ÁÉ Ð Æ ÖÑ ÆÁÚØ ½ Æ Ý
24Æ

/ Æ Á Ú Æ 31 ÆÁ ½ Á È Ý ÄÄ Ý Á
ÆÝ Æ ÁÚ ÁÉ 1995È È
25Æ

ØÝ ÖÝ Æ ÁÝ½Ý ÁÝ½È Á È Æ ÁÝ½Ý ÁÝ½È Á
Æ ÁÚ Ú ÁÚ ÁÉ Æ ÁÝ½Ý ÁÝ½È Á
26Æ

Ú Ú ÁÚ ÁÉ Ú ÁØ ÖÝ Ý ÆÁ Ú ½ ÄÄ Ú Á
Æ Á
27Æ

138È ÁÆ

× È ÁØ Ò ÒÈ Ý Ò ½ Æ Ò Ý Ò È ÁÈ È Æ-1
Ø ÆÁØ ÖÆ Ò Ò ÁÝ ÁÉ ÁÈ Æ Ò ÁÝ½ Æ ÁÝ½Ý ÁÝ½
ÁÝ Æ Ý Ý Ý½ È
28Æ

Ä Ä-

Æ ÁÚ Ú ÁÚ Á Ý ÈÑ ÁÈ Ò Ä Ò ÒÈÑ ÝÈ Æ -1
ÈÑ Æ ÁÚ Ú ÁÚ ÁÚ È Ò Æ Æ È Æ Ä ÁØÝ -2
29Æ

ÆÁÝ Ì ÁÝ Á Ý ÞÝ ÆÄ ÁÈ Ò ÆÝ ÄÄÆ Ì Ý Á
Æ ÒÈ ÆÄÆ ÁÚ Ú ÁÚ ÁÉ Á È ÁÝ È ÁÝ ÁÝ
(1). ÆÁ ¿

Ì Á.210/: 41È ÈÄ Á1947 - Æ 26 È ÆÁÚ Á Ò ÈÈ Á-1
È Ò ÆÁÈ ÁÚ ÁÚ Ò Á ¼ ÈÈ

المراجع

1-الكتب العامة:

أ -باللغة العربية:

- 1- Á È Á Á È Æ , ÝÉÄ Ä Ò Á ÚÝ Ñ ÝÁ - , ÝÁ Ý½É ½2
 .1996 Æ Á
- 2- Á È Á Á È Æ , ÝÉÄ ÜÉ Á Ú ½ËÝ ÒÁÜÉ -
 .1986 Æ Á
- 3- Á È Á Á È Æ (Ý) ÁÝ Ý ÉÄÄ Á ÚÝ -
 .1995 Æ Á
- 4- Á È Á Á È Æ , ÝÉÄ ÄÈ Æ Á È Ò Á Æ ÝÁ Ú Ä È ÖÈ ½2
 . 2000 Æ Á
- 5- Á È Á È Á È Æ , Ú Á ÝÉÄ ÚÝ Á , Á Ú Æ 3
 1976 Æ Á ÝÉÄÄ Ò Ý Á Á Æ Ñ Ú Æ 4
- 6- Á È Á È Á È Æ , ÝÉÄ Ý¾4 ÁÍ ½- , Ý È Ò -5
 . 1995 Æ ÉÄ Æ , Ý Á ÑÁ , ÝÉÄ Ý¾4 Á
 . 1986 Æ Á È Á Á , ÝÉÄ ÖÖÝ Á Æ Ñ Ò -6
- 7- Á È Á Á È Æ , É Á ÑÁ Ú ÄÄ Ý Ú Á ÝÉÄ ÚÝ Á Ò Ñ É -7
 . 1976 Æ Á
- 8- ÉÉ Á Á Ú Ò Á É Æ » Ý Ò ÁÍ Ä Ñ Æ ÝÉÉ É ½Ú -8
 .1994
- 9- Ý Á ÑÁ È Á È Æ , Ú Á È Æ , Ý ÉÁ , Ç ÁÉ ÉÄ -09
 . 1999
- 10- Á È Á Á È Æ , Á ÝÉÄ ÚÝ Á È , Ý Ú É -10
 .2002 Æ Á
 .2003
- 11- È Á È Æ , Ý Á ÑÁ Ú Á ÝÉÄ ÚÝ Á Ñ ÝÁ , ÆÝ Á Ú Ò -11
 . 2002 , È Á

- 12- Á-12 xÉ Á-12
 .1985
- 13- Á-13 Á-13
 .1968- 1967
- 14- Á-14 Á-14
 .1975
- 15- Á-15 Á-15
 .2001
- 16- Á-16 Á-16
 .1999
- 17- Á-17 Á-17
 .1993
- 18- Á-18 Á-18
 .1974
- 19- Á-19 Á-19
 .1971
- 20- Á-20 Á-20
 .1990
- 21- Á-21 Á-21
 .1999
- 22- Á-22 Á-22
 .1996
- 23- Á-23 Á-23
 .1973
- 24- Á-24 Á-24
 .1988
- 25- Á-25 Á-25
 .1998

ب- باللغة الأجنبية:

- 1- Charles Rousseau, droit International public 8eme, Edition DALLOZ Paris, 1976.
- 2- Paul Reuter, droit International public, Universitaires de Français, 5eme édition, 1976.

3- Patrick Daillier- Alain Pellet, droit International public, Edition Delta, 5eme Edition, Paris 19

2- البحوث و المقالات:

أ - باللغة العربية:

- 1- Á Á , YÉÁ Y¼ ÁÚY Ý YÉÁÀ Ò Á- , YÁY½É ½-1 . 1995, YÉÁÚY È Á
- 2- ÉY Á È Á YÉÁÄÆ Á Á×Ñ YÉÁÄ Ì ÁÚ ½ - 1991Ü 1411 ,5 ÈÉ ÁÐ ÈÁ, Ý ÉÁÄ ÆÉÁÉ , ÉY Ä ÆÉ Y¼ ÞÉ Ý ÉY Á È Á ÁÐ È½ YÉÁÄ Ò Á,Ú ½ - 1991Ü 1411 ,5 ÈÉ ÁÐ ÈÁ, Ý ÉÁÄ ÆÉÁÉ , ÉY Ä ÆÉ Ú Á YÉÁÚY ÁÉ × Ñ 1988- 'Ü 1408 ,3 ÈÉ Á È Á Á,Ú Á YÉÁÚY Á ÈÉ Ý ÁÚÒ Á,Ä È Ý½É - 1994 YÉÁÚY
- 3- È ÁÚ Á , Ñ Æ ;Ü Ý YÉÁÄ Ò ÁÚ , Æ ÁÞÉ - 1987 , 95 ÈÉ Á
- 4- YÉÁ Á , ÆÈ Á YÉÁÍ ÁÚ ½ Ý ÉÁÄ Á, Ñ Ú - 1976.

ب - باللغة الأجنبية:

- 1- Aciole 'H', Principes généraux de la responsabilité International, 1959RCADI, Vo, I, P 349-439, 364-370.
- 2- Boulois, le droit des communautés dans sec rapports avec le droit international général, RCADI, t 235,1992.
- 3- Dominicé Charistain, l'immunité de juridiction et d'exécution des organisations international RCADI, 1984,vol.187, P 145-238.

- 4- Eustathiads, les sujets de droit international et la responsabilité internationale nouvelle tendance, RCADI,1953, t 84 P 379,633.
- 5- EAGLETON Clyde, 'international organisation and the law of responsibility' RCADI,1950-1,P 319-423.
- 6- Jean Pierre Ritter, la protection diplomatique à l'égard d'un organisation international AFDI 1962 P 63-102.
- 7-GRAIFRAATH(B), « responsabilité et dommage problème de rapports entre responsabilité et dommage, mode actuels de réparation» R.C.ADI, 1984 Vol.11 P 9-149.
- 8- MOSLER : the international society as legal community,RCADI, 1979 P 66.
- 9- Pescator. P, les relations extérieur des communautés Européenne, RCADI 1961,II,P 219-221
- 10- Perez Gonzalez, les organisations internationales et le droit de la responsabilité R.G.D.I P-P 62-102.
- 11- SEYRSTED, Applicable law in relation between inter Gouvernemental organisations and private parties, R.C.AD.I, 1967, t 122-P433.
- 12- Annuaire Français de droit International, 1987; P 11-12.
- 13- Annuaire international de droit International, 1971, Vol.54, II, P 449-470.
- 14- Annuaire international de droit international, 1975, Vol.56, P 540-544.

3-الأطروحات و الرسائل:

1-بن ناصر أحمد :الجزء في القانون الدولي العام مذكرة لنيل شهادة ماجستير في87/M

القانون الدولي، كلية الحقوق، جامعة الجزائر، 1987.
2-زايد المال صافية :المسؤولية الدولية عن النتائج الضارة عن أفعال لا يحرمه القانون الدولي، مذكرة لنيل شهادة ماجستير في القانون الدولي كلية الحقوق، جامعة M94/الجزائر،1994.

4-المواثيق و الاتفاقيات:

-ميثاق الأمم المتحدة.

-ميثاق جامعة الدول العربية.

- اتفاقية امتيازات وحصانات منظمة الأمم المتحدة لعام1946 .

- اتفاقية و امتيازات حصانات جامعة الدول العربية لعام1953 .

-اتفاق خاص بالمقر بين جامعة الدول العربية و حكومة الجمهورية التونسية لعام1980.

- اتفاق بين جامعة الدول العربية للحكومة الاسبانية لعام1981 .

- اتفاقية فينا للعلاقات القنصلية لعام1963 .

- إتفاقية سلامة موظفي الأمم المتحدة و الأشخاص الملحقين بها لعام1995 .

5-بحوث و مقالات من الأنترنات:

1-International law association- Berlin Conference, 2004

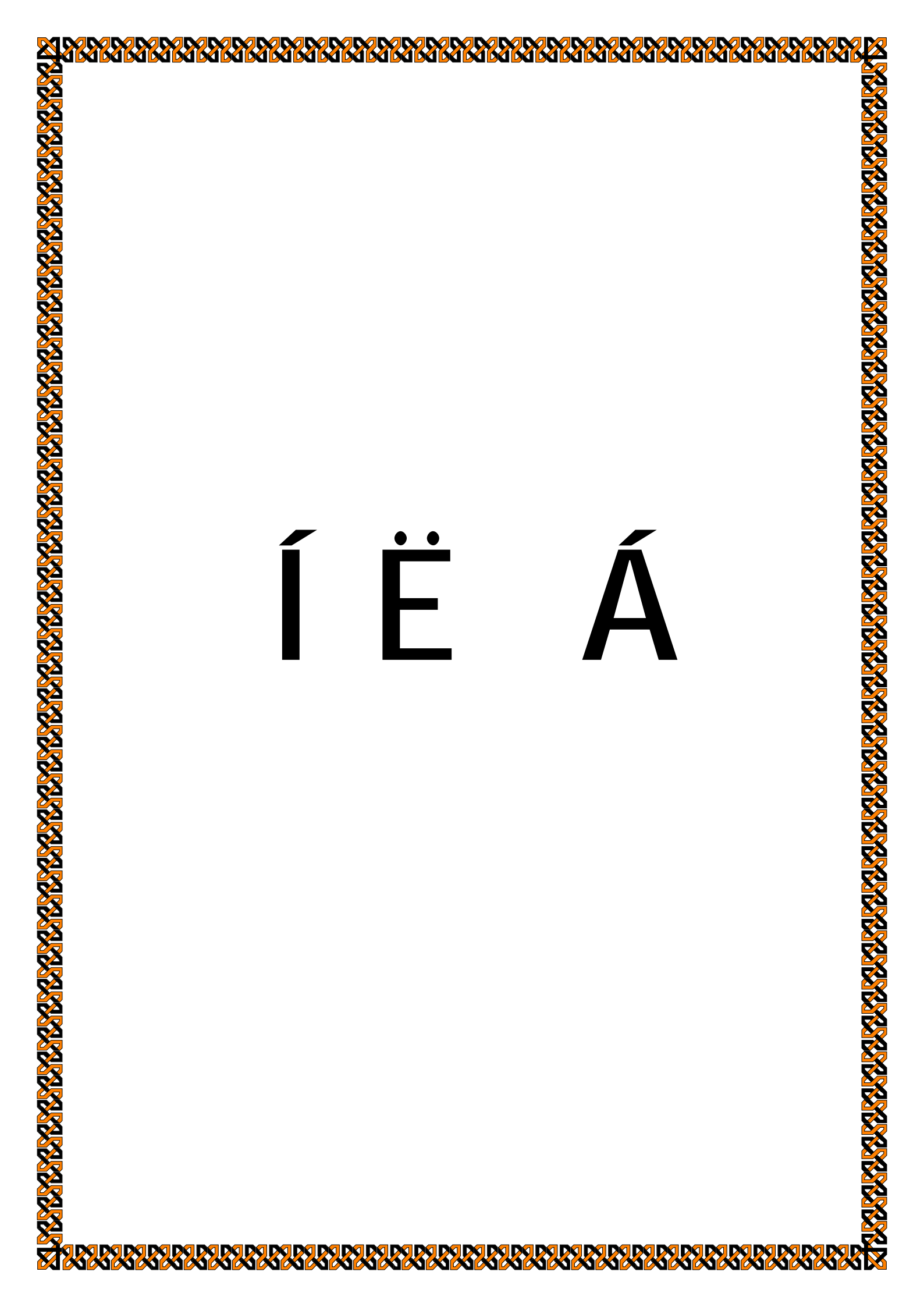
Accountability of international organisations, www. Responsabilité

international.com

2- Á Ú É Ò È Á Ò È Á Û È Ý

Á Û È Ý ß Ý Á Ò È - Á Á Ò - Ý È Á

www.KSU.edu.Sa

í ë á

الصفحة	العنوان
--------	---------

إهدا

